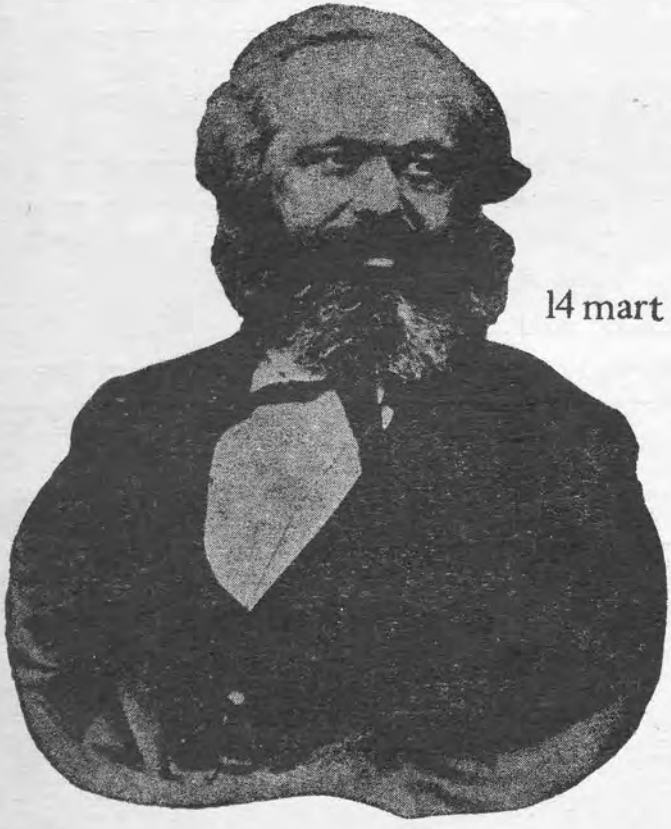
N. Sargın tarafından TÜSTAV'a bağışlanmıştır

proleter devrimci

AYDINLIK

TÜSTAV

14 mart 1883 - mart 1970

KARL MARX'ın ölümünün 87. yılı

Mart 1970

3-17

SAYI : 3-17 Proleter Devrimci AYDINLIK (Aylık Dergi) MART 1970

İÇİNDEKİLER :

Friedrich ENGELS	Karl Marx'ın Mezarı Başında Konuşma	337
AYDINLIKTA DÜNYA VE TÜRKİYE	En Geniş Saflarla İşbirlikçi AP İktidarına Karşı Devrimci Mücadele	339
Şahin ALPAY	İşçi Sınıfı ve Millî Demokratik Devrim	353
KIZIL BAYRAK	Politik Çalışma Bütün Çalışmanın Candamarıdır	393
TARİHİMİZDEN	Türkiye'de Sosyalizmin Tarihine Katkı	402
Proleter Devrimci AYDINLIK	Bir Cevap	413

Kurucular Adına Sahipleri	Gün Zileli, Cengiz Çandar, Atıl Ant, Ömer Özerturgut
Sorumlu Yazı İş. Md.	Cengiz Çandar
Kapak	Şefik K. Kaptan

Adres : Adakale sokak 28-1 Yenişehir - Ankara

Telefon : 12 74 17

İstanbul Temsilciliği	Fuat Fegan Divanyolu Cad. 83/3, Sultanahmet - İst. Tel : 27 39 61
Abone Şartları	Türkiye / yıllık 50 TL., altı aylık 25 TL., Avrupa ve Ortadoğu / yıllık 75 TL., altı aylık 40 TL., Diğer ülkeler / yıllık 125 TL., altı aylık 65 TL.
Banka Hesap No.	Ziraat Bankası, Kızılay Şubesi, 641/268
İlân Şartları	Tam sayfa 800 TL. üzerinden hesaplanır. Yayın ilânları indirimlidir.
Dizgi ve Baskı	İş Matbaacılık ve Ticaret Tel : 11 92 83, Ankara
İstanbul Dağıtımı	Fuat Büte, Ankara Cad. No. 34 Tel : 27 89 49
Ege Bölgesi Dağıtımı	Orhan Özşişman, 452. Sok. 5 — İzmir Tel : 38786

friedrich engels

karl marx'ın mezarı başında konuşma

14 Martta, öğleden sonra üçe çeyrek kala, yaşayan düşünürlerin en büyüğü artık düşünmez oldu. Ancak iki dakika için yalnız bırakılmıştı ki, döndüğümüzde onu koltuğunda sessizce, ama ebediyyen, uykuya dalmış bulduk.

Bu insanın ölümüyle hem Avrupa ve Amerika'nın militan proletaryası, hem de tarih bilimi, ölçülmez bir kayba uğramıştır. Bu büyük ruhun göçüşünün bıraktığı boşluk kendini kısa zamanda hissettirecektir.

Nasıl Darwin organik tabiatın gelişme kanununu bulduysa, Marx ta insanlık tarihinin gelişme kanununu, o güne kadar bir ideoloji örtüsü altına gizlenmiş olan şu basit gerçeği bulmuştur: İnsanlar, politika, bilim, san'at, din vb. ile uğraşmadan önce yemeli, içmeli, konut ve giyim ihtiyaçlarını karşılamalıdırlar; ve bundan ötürü de hayatın maddî şartlarının üretimi, ve dolayısıyla belirli bir halk tarafından, belirli bir devirde ulaşılan gelişme düzeyi temeli üzerinde, söz konusu halkın devlet kurumları, san'atı ve hattâ din konusundaki görüşleri yükselmiştir. Dolayısıyla, o ana kadar yapılagelenin tam tersine, bunların bu temel üzerinde açıklanmaları gerekir.

Ama iş bununla da bitmiyor. Marx, günümüzün kapitalist üretim tarzına ve bu üretim tarzının yarattığı burjuva toplumuna hükmeden özel hareket kanununu da buldu. Artı-değerin keşfi, çözümü yolunda hem bur-

juva iktisatçılarının hem de sosyalist eleştiricilerin önceki bütün araştırmalarının karanlıkta aradığı bu problemi ansızın aydınlığa kavuşturdu.

Böyle iki keşif, bir ömre yeterdi. Hattâ değil iki, hayatında bbylesine bir keşif bile yapmış olan kişi bahtiyardır. Ama Marx çalıştığı her alanda —ve hiçbirinde sathî olmaksızın, pek çok alanda çalışmıştır—, hattâ matematikte bile, bağımsız keşiflerde bulunmuştur.

İşte böyle bir bilim adamıydı Marx. Oysa bu, onun kişiliğinin yarısı bile değildi. Marx için bilim, tarih içinde dinamik, devrimci bir güçtü. Teorik alandaki bir keşfi, pratik uygulamasının ne olacağını kestirmenin belki henüz tamamen imkânsız olduğu zamanda bile neş'eyle karşılardı. Ama sanayide ve genel olarak tarihî gelişmede anî devrimci değişiklikler getiren bir keşif karşısında duyduğu sevinç, bambaşka olurdu. Örneğin, elektrikteki keşiflerin gelişmesini ve son zamanlarda Marcel Deprez'ninkileri yakından izliyordu.

Çünkü Marx, her şeyden önce bir devrimciydi. Hayattaki gerçek görevi, şu veya bu şekilde, kapitalist toplumun ve yarattığı devlet kurumlarının yıkılmasına katkıda bulunmak; durumu ve ihtiyaçları konusunda, kurtuluşun şartları konusunda ilk bilincini yine kendisinin verdiği modern proletaryanın kurtuluşu için mücadele etmekti. Mücadeleydi onun ortamı. Ve Çok az kimsenin benzerini verebileceği bir tutku, inat ve başarıyla döğüştü. İlk Rheinische Zeitung'daki (1842), Paris Vorwärts'ındaki (1844), Deutsche Brüsseler Zeitung'daki (1848-49), New York Tribune'deki (1852-61) çalışmaları; ve bunlara ek olarak bir yığın mücadele broşürü; Paris, Brüksel ve Londra'daki örgütlerdeki çalışmaları; ve nihayet, hepsinin üstünde, büyük Enternasyonal İşçi Teşkilâtının kuruluşu —bu, kurucusunun hayatında başka hiç bir şey yapmamış olsa bile gerçekten haklı olarak gurur duyabileceği bir başarıydı.

Ve bütün bunların sonucu olarak, Marx zamanının en nefret edilen ve en çok hakarete uğrayan şahsiyetiydi. Gerek mutlakiyetçi ve gerekse cumhuriyetçi hükûmetler onu sınır dışı ettiler. Hem tutucu ve hem de ultra-demokrat burjuvalar, ona iftiralar yağdırmakta birbirleriyle yarış ettiler. O, bütün bunları, bir örümcek ağı gibi eliyle kenara iteledi ve ancak kesinlikle mecbur kalınca cevap vererek, görmezlikten geldi. Ve Sibirya madenlerinden Kaliforniya'ya kadar, Avrupa'nın ve Amerika'nın her yerinde milyonlarca devrimci militan arkadaş tarafından sevilerek, sayılarak ve yası tutularak öldü— ve cesaretle diyebilirim ki, pek çok rakibi olduğu halde bir tek kişisel düşmanı bile yoktu.

Adı da, eseri de çağlar boyunca yaşayacaktır!

Engels tarafından Londra'da Highgate Mezarlığında 17 Mart 1883'de İngilizce olarak yapılan konuşma.

Der Sozialdemokrat gazetesinin 22 Mart 1883 tarihli 13. sayısında Almanca olarak basılmıştı.

AYDINLIK'ta dünya ve türkiye

en geniş saflarla işbirlikçi AP iktidarına karşı devrimci mücadele !

«Türkiye'de seçimler yapıldı. Ve bu seçimler sonucunda Amerikan soyguncularının baş ortağı Adalet Partisi iktidar koltuğuna gene oturdu. Amerikan ortağı iş adamları, toprak ağaları ve yediği içtiği bunlardan ayrı gitmeyenler yine meclise doluştu. Ama iktidar koltuğuna oturanlar fazla sevinemiyorlar. Çünkü, işçilerin köylülerin bütün gerçek yurtseverlerin mücadelesi güçlenmektedir. İKTİDAR KOLTUĞUNA OTURAN AMERİKANCI ADALET PARTİSİ DİKEN ÜSTÜNE OTURMUŞTUR.» (İşçi - Köylü Gazetesi, sayı : 7, 24 Ekim 1969)

Halkımızın güçlenen millî demokratik devrim mücadelesi karşısında Amerikan emperyalizmi ve ortaklarının iktidarı ciddi bir buhrana düşmüştür. Tekelci sermayenin ve toprak ağalarının siyasî örgütü olan AP parçalanmaktadır. AP içindeki bu parçalanmayı ve hükûmet buhranını, işbirlikçi güçlerin her geçen gün daha geniş kitleleri ezen, yoksullaştıran baskı ve sömürü düzeninden, halkımızın güçlenen devrimci mücadelesinden ve egemen sınıflar içindeki çatışmalardan soyutlayarak açıklayamayız.

Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik buhran, her geçen gün daha geniş halk yığınlarını etkisi altına almakta ve sarmaktadır. Geniş halk yığınları, üzerlerindeki baskı ve sömürünün gün geçtikçe daha da ağırlaştığını derinden duymakta, Türkiye'deki tekelci sermaye her geçen gün daha geniş yığınları mülksüzleştirmekte, işçi orduları içine katmaktadır. En ağır biçimde işçi ve yoksul köylü yığınları üzerinde kurulmuş olan te-

kelci sermayenin ve feodal kalıntıların sömürüsü geniş orta köylü tabakalarını, küçük burjuvazinin diğer kesimlerini ve hattâ burjuvazinin işbirlikçi nitelikte olmayan kesimlerini gün geçtikçe daha çok sarsmakta ve varlıklarını daha şiddetli olarak tehdit etmektedir.

Fiyatların hızla artması ve zorlaşan geçim şartları karşısında işgücünden başka satacak bir şeyi olmayan işçi sınıfımızın ücretleri geniş ölçüde sabit kalmaktadır. İşçi sınıfının yanında diğer sabit gelirli çalışan yığınlar, memurlar aynı güç şartlar içindedir. Geniş köylü yığınları, tefeci ve tüccar sömürüsü karşısında toprağını kaybetmekte, mülksüzleşmektedir. Kendi ifadeleriyle köylünün «cami ve mezarlıklar dışında her şeyi tefecilere ipoteklidir.» Küçük burjuvazinin diğer kesimleri (esnaf ve zenaatkâr) ve burjuvazinin emperyalizmle doğrudan ortaklık bağları olmayan kesimi, emperyalizm ve işbirlikçilerinin hakimiyet alanı yayıldıkça geri üretim ve dağıtım teknolojileri ile ayakta duramamakta ve varlığını sürdürme imkânlarını her geçen gün daha çok kaybetmektedir.

Öte yandan Türkiye'de sınıflar arasındaki menfaat çelişkilerinin gittikçe keskinleşmesi, hâkim sınıflar arasındaki çatışmaları da derinleştirmektedir. İşbirlikçi burjuvazi ve feodal toprak ağaları ile bu sınıflar içindeki çeşitli zümreler arasında sömürüdeki paylarını arttırmak için, siyasî iktidara daha geniş ölçüde hâkim olma mücadelesi gittikçe amansızlaşmaktadır. Kredilerin dağıtılması, ithalât kotaları, tarım alanında daha geniş bir vergileme meselesi, genel olarak izlenecek iktisadî politika ve düşünülen yeni vergiler vb., hâkim sınıflar içindeki çatışmaların belli başlı kaynaklarıdır.

Emperyalizm ve ortaklarının bütün halk yığınları üzerindeki sömürü ve baskısının ağırlaşması karşısında, Türkiye tarihini çizen, halkımızın anti-emperyalist demokratik mücadelesi her geçen gün daha geniş yığınları etkilemektedir. Millî demokratik talepler, bir yandan geniş halk yığınları içinde yayılırken, bir yandan da baskı ve sömürüden kurtuluşun devrimle sağlanacağı düşüncesi, her geçen gün daha güçlü olarak, halkımızın bilincine yerleştirilmektedir. Halkımıza kurtuluş yolunu gösteren proleter devrimci hareket, gittikçe şiddetlenen sınıf mücadelesi içinde, sömürü ve baskıdan kurtuluşun bir siyasî iktidar meselesi olduğu bilincini yaymakta; işçi sınıfımızın ve bütün halk yığınlarının emperyalizme karşı örgütlenmesi için mücadele etmektedir.

Amerikan emperyalizminin boyunduruğu altında, gerici parlamenter düzen içinde birtakım reformlarla sömürüyü kaldırma ve «düzen değişikliği» fikirlerinin, aslında sömürü ve baskıyı sürdürmekten ve devrimci mücadelemizi kösteklemekten başka bir anlama gelmediği her geçen gün daha çok anlaşılmaktadır. Gerçek, halkımıza devrimci mücadele içinde gösterilmektedir: **Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçilerinin halkımız üzerindeki diktatörlüğünden başka birşey olmayan gerici parlamentarizm yıkılıp, yerine halkımızın iktidarı olan millî-demokratik devrim iktidarı gerçekleştirilmedikçe, sömürü ve baskıdan kurtuluş yolunda ilerlenemez. Tek kurtuluş yolu: İşçi sınıfı önderliğinde bütün halk sınıflarının millî-demokratik devrimidir.**

Bütün bu gelişmeler karşısında emperyalizm ve işbirlikçilerinin siyasî iktidarının önemli meseleleri vardır. Güçlenen anti-emperyalist demokratik mücadeleyi bastırmak, ilerici demokratik güçleri parçalamak, proleter devrimci akımı Türkiye'nin diğer ilerici güçlerinden tecrit etmek ve dağıtmak, 27 Mayıs Anayasasının devrimci güçlere verdiği mücade-

le imkânlarını kaldırmak, özellikle işçi sınıfımızın hâkim sınıfları her geçen gün daha güç durumlara sokan iktisadî ve demokratik mücadelesini bastırmak, işçi sınıfımızın iktisadî mücadelesi ile proleter devrimci hareket arasında gelişmekte olan bağları koparmak ve işçi sınıfımıza siyasî bilinç verilmesi imkânlarını ortadan kaldırarak, onun tarihi değiştirecek maddî bir güç halini almasını önlemek...

Güçlenen millî demokratik devrim mücadelesine karşı uygulanan baskı ve yıldırma tedbirleri, işçi ve öğrenci kurşunlamalar, köylü mitinglerini bastırma çabaları, meclise yollanan ve grev hakkını kâğıt üzerinde bırakan «Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu» tasarısı, çeşitli polis tertipleriyle sosyalist hareketi diğer demokratik güçlerden tecrit çabaları, bütün bunlar işbirlikçi iktidarın içine düştüğü siyasî buhrandan kurtulma ve devrimci mücadeleyi bastırma çabasının her günkü tezahürleridir. Bütün bunlar yanında işbirlikçi iktidar, iflâsa giden gerici parlamenter rejimi, dolayısıyla hâkim sınıfları kurtarma zemini üzerinde, İnönü ve bir kısım CHP yöneticileriyle sağladığı uzlaşmayı genişletme, ordunun yüksek kumanda heyeti içinde sağladığı «rejimi kurtarma» taraftarlarının da geniş yardımıyla silâhlı kuvvetleri tarafsızlaştırma, eylemsizleştirme ve emperyalizme bağlı statükoya boyun eğdirme planlarını uygulamaktadır.

«Rejimi kurtarmak» ya da «huzur»: İşte bütün mesele!

Türkiye'nin hızlı bir gelişme halinde olan bu genel görünümden hareketle, işbirlikçi AP iktidarının içine düştüğü buhranı ve AP içindeki parçalanmayı tahlil edebiliriz:

AP'deki parçalanma işbirlikçi güçlerin, yeni uzlaşmalar ve yeni ittifaklarla halkımızın millî demokratik devrim mücadelesini bastırma ve parçalama politikasını uygulamalarının gereğidir. Güçlenen devrimci mücadelemiz karşısında, sivil - asker aydın zümre içindeki ilerici eğilimleri törpülemek ve ordumuz saflarındaki Kemalist subayları tarafsızlaştırmak veya hiç olmazsa etkisiz hale getirmek gereğini duyan AP iktidarı, sahte bir tavırla «lâik» ve «Atatürkçü» bir kisveye bürünmektedir. Türkiye'nin en gerici siyasî örgütü olan AP'ye hâkim olan tekeller, parti içindeki bir hizbi «şeriatçılık» ve «gericilik» le damgalayarak tasfiye etmekte ve Kemalist çevrelere karşı kuzu postuna bürünmektedir. İşbirlikçi sermayenin baş siyasî temsilcisi Demirel, parlâmentoda çoğunluğu kaybetmek bahasına bu tasfiyeyi yürütmekte başından beri kararlıdır. Bu kararlılık, AP'nin işbirlikçi iktidarı tek başına ayakta tutamayacağı gerçeğinin varıp kapıyı çalmasından ileri gelmektedir. Amerikancı iktidara yeni ortaklar bulmak ve yeni kuvvet aşılamak, iktidarın emperyalizm ortağı ve halk düşmanı karakterini ilerici güçlerden gizleyecek yeni maskeler bulmak: İşte tekellerin bütün meselesi budur. Bu «yüksek çıkarlar» karşısında AP parçalanabilir de. «Rejimi kurtarma», Türkçesi: sömürü düzenini devam ettirme adına girişilen bu hareketin temeli, işbirlikçi DP iktidarı yöneticilerine siyasî haklarının verilmesiyle atıldı. Sunay, İnönü ve Demirel arasındaki bu ittifakın amacı, «memlekete huzuru getirmek» ti; daha doğrusu: Amerikan emperyalizmi ve ortaklarının huzurunu sağlayacak bir koalisyonu gerçekleştirmek, Türkiye'de işbirlikçi güçlerin iktidarını bir süre için perçinlemek.

Emperyalizm, halkımızın güçlenen millî demokratik devrim mücadelesini **esas itibariyle** gerici ve dinci akımları kullanarak bastırma döneminin arkada kaldığını, gerici ideoloji etrafında toplanmış zorbalık kuvvetlerinin ancak bir des-

tek kuvveti olabileceği gerçeğini görebilmektedir. Emperyalizm, çeşitli siyasî örgütler, mezhep, tarikat ve gerici örgütlenmelerle istediği zaman ve şekilde kullanma imkânlarına sahip olduğu zorbalık güçlerini, AP içinde tasfiye eder görünerek, AP'ye liberal bir parti süsü vermekte, kırata şehzade püskülü takmaktadır. «İktidar namlunun ucundadır» gerçeği, işbirlikçi güçlerin silâhlı kuvvetler üzerinde etkin olma, orduyu en azından tarafsızlaştırma çabalarını yoğunlaştırmıştır. Ordu içindeki Kemalist subayların anti-emperyalist fikirleri yayması, millî ordu ve bağımsız Türkiye özlemlerinin ordu saflarında kuvvetlenmesi ve millîci subayların özellikle gerici akımlara karşı duyduğu tepkilerin şiddetlenmesi işbirlikçi güçlerin tedbir alması gereken durumlardır.

Türkiye'de ordu içinde yer alan subay kadroları geniş ölçüde küçük burjuva ailelerden gelmekte ve yaşayışı, ideolojisi itibariyle de küçük burjuva karakterini taşımaktadır. Gerek sınıf karakteri, gerekse Kemalist ideoloji ile kuvvetli bağları dolayısıyla, subaylar üzerindeki Amerikancı eğitim, millî bilinci ve bağımsızlık duygusunu köreltme çabalarının ve subayları iktisadî yönden memnun etme planlarının, emperyalizmin umduğu başarıyı sağladığı söylenemez. Bütün bunlara karşılık güçlenen bağımsızlık ve demokrasi mücadelemiz, ordu safları içinde de etkili olmuş, ordudaki bağımsızlık bilincini ve millî ordu özlemlerini canlandırmıştır. Genç subayların yayınladıkları millî bağımsızlık isteyen bildiriler ve bütün ilerici kıpırdanışlar bu gelişmenin işaretleridir. Bütün bunlar, bir kısım yüksek komutanların niçin aylardan beri AP + CHP koalisyonu istediklerini, genel olarak AP-CHP yöneticileri arasındaki yakınlaşmayı, Süleyman Demirel'in ısrarla AP'yi parçalama çabalarını, sosyalist hareketi diğer ilerici ve demokratik güçlerden tecrit için girişilen polis tertiplerini, özellikle Diyarbakır tertibini, İnönü'nün «24 saatte toplarız» tehditlerini açıklayan etkenler arasında görülmelidir.

AP'ye hâkim olan esas güç işbirlikçi sermayedir.

AP içinde uzun zamandır devam eden çatışmanın temelinde, hâkim sınıflar içindeki çelişmeler (işbirlikçi burjuvazi ile toprak ağaları arasındaki çelişme) ve bunun yanında AP'nin taşra örgütlerinde önemli bir yer tutan küçük burjuvazi ve taşra burjuvazisi ile işbirlikçi burjuvazi arasındaki menfaat çelişmeleri yatmaktadır. AP esas itibariyle işbirlikçi burjuvazinin ve toprak ağalarının siyasî örgütü olmakla beraber, taşra örgütlerinde işbirlikçi nitelikte olmayan burjuva ve küçük burjuvaları da barındırmaktadır. Aslında objektif olarak emperyalizm ve işbirlikçi sınıflarla doğrudan doğruya menfaat bağları olmayan bu tabaka ve zümreler, ya emperyalizm ve işbirlikçi kapitalizmin şehir ve kasabalardaki aracıları, son uzantıları olmaları ya da ideolojik bağları dolayısıyla AP'nin içinde örgütlenmişlerdir. AP'nin ve genel olarak işbirlikçi güçlerin halkımız üzerindeki ideolojik egemenliklerini sürdürmeleri, taşrada bâyilik, acentalık, komisyonculuk, küçük ticaret işleriyle uğraşan ve sermayesi sınırlı olan unsurlarla, montaj sanayii ve emperyalist ülkelerin malları pazarı istilâ ettikçe silinen, geri teknolojiye bağlı esnaf ve zenaatkâr aracılığı ile olmaktadır.

Dergimizin 1968 Aralık sayısında da belirtildiği gibi, «Anadolu kasabalarında bugün bile göze çarpan 'çarşılar' ve 'çarşı esnafı', işbirlikçi kapitalizmin, pazarları genişleten ve birbirine bağlayan taarruzu karşısında, her gün biraz daha tasfiyeye uğrayan, yoksullaşan, proleterleşen bir toplumsal grup meydana getirmektedir. Bu gibi, geri teknoloji kulla-

narak kendisinin ve ailesinin işgücünü değerlendirmeye çabalayan, daha modern ekonominin arzettiği mal ve hizmetlerle rekabet etme durumunda bulunan zenaatkâr ve esnaf takımı; üretici zümre olarak kendisini tasfiye eden, fakat yeni ekonomik ilişkiler içinde bir yer sahibi olması için hiç bir şey yapmayan işbirlikçi kapitalist düzenin desteği ve militan kadrosunu meydana getirmek talihsizliği ile karşı karşıya bulunmaktadır. İşbirlikçi kapitalist düzenle arasındaki çelişmeyi günlük hayatında duyan bu grup, kendisini ideolojik varlığından yakalayarak, Adalet Partisi yoluyla işbirlikçi - toprak ağası koalisyonuna teslim eden önderlere tâbi bulunmaktadır.» (AYDINLIK, sayı : 2, s. 103.) Esas itibariyle dinci ve gerici akımların etkisi altında olan ve AP'yi kendi partisi olarak göremeyen bu zümrenin AP'de kalan kesimleri, AP'deki muhalif hizbin dayanaklarından birini oluşturmaktadır.

AP içinde Demirel'le mücadele eden hizibin, feodal kalıntı niteliğinde olan ve esas itibariyle önemli bir güç sayamayacağımız bu zümre yanında, taşra burjuvazisinin ve ticarete de el atan bir kısım zengin köylülerin büyük sermaye sahiplerine olan tepkilerini örgütlemeye çalıştıkları görülmektedir. Muhalif hizipte olan bir kısım eski bakanların işbirlikçi burjuvazinin ve Demirel ailesinin kirli çamaşırlarını, büyük kredi imkânlarını ve yolsuzluklarını gizli bir şekilde basına vererek, taşrada daha çok kredi talep eden sermaye sahiplerini kazanmaya çalıştıkları göze çarpmaktadır.

Bugün AP'deki bölünme henüz tam anlamıyla yukardaki sınıf temeline oturmamıştır, fakat gelişmenin bu yönde olduğunun işaretleri vardır. AP içindeki taşra burjuvazisi ve küçük sermaye sahipleri devlet imkânlarından ve özellikle banka kredilerinden daha geniş ölçüde yararlanmak istemektedirler. Demirel'in kardeşlerine ve işbirlikçi burjuvaziye milyonlar tahsis edilirken, dış kredi imkânları da azalan işbirlikçi iktidar, taşra burjuvazisinin payını her geçen gün azaltma durumundadır. Bu arada, Demirel hükûmetinin tarım gelirlerini vergileme niyetinde olduğu yolundaki söylentiler, eğer doğruysa büyük toprak sahiplerini de tedirgin edecek niteliktedir.

İşbirlikçi iktidara damgasını vuran esas güç işbirlikçi sermayedir. İşbirlikçi iktidar, bütün meseleleri son kertesinde emperyalizm ve işbirlikçi burjuvazi yararına çözecektir. AP içinde Demirel'in çevresini oluşturan kadro, işbirlikçi burjuvazinin siyasî memurlarıdır. Bu sebeple AP'ye bu grubun hâkim olacağına muhakkak gözüyle bakılabilir. Ne var ki, AP Türkiye'de çökmekte olan, halkımızın devrimci mücadelesi önünde parçalanmaya, yıkılmaya mahkûm olan bir gücün iktidarıdır. **Güçlenen devrimci mücadelemiz, AP içindeki çelişkileri de keskinleştirecek, Amerikan emperyalizminin tahakküm aracı olan emperyalizme bağımlı rejimi işbirlikçi AP iktidarı ile beraber yıkacak, yerine işçi sınıfı önderliğinde halkımızın devrimci - demokratik iktidarını gerçekleştirecektir.** Gerici parlâmentarizm iflâs yolundadır ve bu rejim içinde hiç bir reform tedbiri bu iflâsı engelleyemeyecektir. İflâs yolunda olan gerici parlâmenter rejimin buhranı, halkımızın gerçekleştireceği devrimci çözümlere kadar iniş - çıkışlar gösterecek ve daha da derinleşecektir. Amerikan emperyalizmi ve işbirlikçileri, mevcut hükûmet buhranını geçici çözümlerle giderebilirler, fakat halkımız üzerindeki sömürü ve baskının siyasî teşkilâtlanması olan gerici parlâmentarizmi buhrandan kurtaramayacaklardır. Halkımızın sınıf mücadelesi içinde bilinçlendirilip örgütlendirilmesi sağlamlaştıkça, kitleler devrimci bir güç haline geldikçe bu daha da iyi anlaşılacaktır.

İşbirlikçi AP iktidarının ve gerici parlâmenter rejimin içinde bulunduğu bu zayıf anında, halkımızın millî demokratik mücadelesine yol gösteren proleter devrimci hareket ve devrimci güçler ne durumdadır? Emperyalizm ve işbirlikçilerinin bir siyasî buhran içinde bocaladıkları dönemde, sosyalist hareket geniş ölçüde kendi iç çekişmeleri ile uğraşan, pencerelerini içinde yaşadığı topluma kapamış bir manzara arzetmektedir. Proleter devrimci hareketin halkımıza öncülük etmesi, halkımızı bilinçlendirmesi ve örgütlendirmesi eğer bir aydın gevezeliği değilse, bu görevimizi var gücümüzle yerine getirmek, işbirlikçi iktidarın ve gerici parlâmentarizmin halk düşmanı niteliğini geniş kitlelere yaymak, işbirlikçi iktidar karşısında bütün devrimci güçlerin birliğini sağlamak ve işbirlikçi güçleri tecrit etmek mücadelesi önümüzde durmaktadır. TÜRK SOLU ve İŞÇİ-KÖYLÜ gazetesinin, siyasî gerçekleri kadrolara ve geniş halk yığınlarına ulaştıran yayınları dışında proleter devrimci hareketten bir ses çıkmamıştır.

Emperyalizmin vesayeti altında yapılan sahte seçimlerle iktidarını sürdüren AP'nin bilinçli halk yığınlarının gözündeki yerini, bütün halkımıza göstermeliyiz. Bunun için İŞÇİ KÖYLÜ gazetesi, bütün yurt çapında «AP'nin içyüzünü açıklama kampanyası» düzenleyecek ve bunu ilk sayısında ilân edecektir. Bütün emekçiler, bütün yurtseverler, somut durumlar ve olaylar açıklayarak, AP'nin gerçek yüzünü geniş halk yığınlarına gösterme kampanyasına katılmalı, bu konuda kendi çevrelerinde edindikleri gözlem ve bilgileri İŞÇİ KÖYLÜ gazetesine yazmalıdırlar.

AP'nin halk düşmanı yüzünü, içinde yaşadığımız somut örnekler ve tecrübelerle bütün halkımızın önünde gün ışığına çıkaralım. AP hakkındaki bilinçli halk iradesini dosta düşmana gösterelim.

AP'ye karşı en geniş saflarla devrimci mücadele için örgütlenelim!

Bugün Türkiye'de devrimci güçlerin emperyalizm ve işbirlikçilerine karşı taktik bir taarruz dönemi şartları içinde bulunuyoruz. İçinde bulunduğumuz durum, emperyalizme karşı bütün halk sınıflarının mücadelesini güçlendirmemiz, örgütlenmemizi sağlamlaştırmamız ve demokratik ittifaklarımızı geliştirmemiz için çok elverişli şartları içermektedir. Bu şartlar içinde emperyalizmin baş temsilcisi AP iktidarına karşı en geniş güçbirliğini gerçekleştirerek, AP iktidarını tecrit etmek, en geniş saflarla AP iktidarına yüklenmek, tek kurtuluş yolunun **işçi sınıfı önderliğinde bütün halkımızın devrimi olduğu** gerçeğini yaymak, bütün reformcu iddiaların mevcut düzeni sürdürmekten başka bir anlam taşımadığını halkımıza göstermek için, bir siyasî gerçekleri açıklama kampanyasını örgütlemeliyiz. Buhrana düşen AP iktidarına karşı ülkenin dört bir yanında mücadele bayrakları açmalı, halkımıza mücadelede yol göstermeliyiz. TİP örgütü çevresinde böyle bir mücadelenin ortak zeminini yaratmak için çalışma yapılmalıdır. Bunun için de TİP, TDGF, DİSK ve İPSD örgütleri ile sosyalist yayın organları ilerde bütün devrimci ve ilerici kuruluşları katmak üzere bir ön çalışmaya girmelidirler. Proleter devrimcileri doğru devrimci düşünceyi sınıf mücadelesi içinde yayar ve güçlendirirler. İçinde yaşadığımız toplumdaki çelişmeleri doğru devrimci çizgide sınıf mücadelelerine dönüştürebildiğimiz ölçüde, devrimci hareket güçlenir ve devrimci düşünce kitlelerin elinde devrimci bir silâh haline gelir.

Emperyalizmin «hurda» ya çıkarmak istediği ilerici ve devrimci nitelikleri olan örgütleri sınıf mücadelesi içinde can-

landıralım. Onları halkımızın devrimci mücadelesinin silâhları haline getirelim. Hiç bir ilerici örgütü emperyalizme hediye etmiyelim. İşçi sınıfının devrimci ideolojisini, bir eylem klavuzu olarak oportünist ve hatalı görüşlerle mücadele içinde güçlendirelim. Eyleme ışık tutmayan ve gerçekliği pratikle ispatlanmayan medrese tartışmalarına son verelim. Mücadelemizi aydınlatan meselelerimizi kıyasıya, fakat dostça tartışalım.

Halkın bilinçli ve örgütlü gücü önünde hiçbir kuvvet duramaz.

İşbirlikçi güçler, devrimci güçleri bölmek istemektedir.

Biz, birleşelim ve var gücümüzle AP'ye yüklenelim!

AP iktidarı son olarak Diyarbakır olayında görüldüğü gibi, demokratik ittifakları polis tertibiyle parçalamak istemektedir.

Bütün tertipleri ilerici ve demokratik güçler önünde gün ışığına çıkartıp demokratik ittifaklarımızı sağlamlaştırarak, işbirlikçi güçleri kendi silâhıyla vuralım!

İşbirlikçi AP iktidarı, 27 Mayıs Anayasasının demokratik özgürlüklerini kaldırmak, proleter devrimci hareketi ilerici güçlerden tecrit ederek terörle bastırmak istemektedir.

Anayasanın tanıdığı sınırlı demokratik hakları sonuna kadar kullanarak ve demokratik mücadelede yeni mevziler kazanarak örgütlenmemizi güçlendirelim. İşbirlikçi iktidarın devrimci hareketi tecrit politikasına hizmet edecek bireyci davranışları önleyelim, devrimci kardeşlik ve dayanışmayı saflarımızda hâkim kılalım!

Emperyalizm ve işbirlikçileri, gerici parlâmenter rejim içinde çeşitli kombinezonlarla iktidarlarını sürdürmek istemektedirler.

Bütün bu düzeni koruyucu çözümlere ve görünüşte reformlarla sömürü ve baskıyı sürdürme çabalarına karşı, MİLLÎ DEMOKRATİK DEVRİM şiarını bütün halk yığınlarına yayalım! İşçi sınıfının devrimci hareketinin, bütün halk sınıflarının menfaatini en tutarlı ve en kararlı bir şekilde temsil ettiğini mücadelemizle gösterelim!

AP, bütün dünyada halk savaşları ve sosyalist devrimler karşısında çökmekte olan bir gücün, emperyalizmin iktidarıdır. Emperyalizmin halkımız üzerindeki baskı aracı olan gerici parlâmenter rejim, çürüyen kof bir çınardır, halkımızın devrimci mücadelesi önünde yıkılacak, halkımızın işçi sınıfı önderliğinde milli demokratik devrim zaferi mutlaka gerçekleşecektir.

Halkın bilinçli ve örgütlü gücü önünde hiç bir kuvvet duramaz. Çağımızın, bütün nükleer silâhlardan da üstün en güçlü silâhı, bilinçli halk yığınlarıdır. Tarihi yapan O'dur.

Tütün Üreticileri Sendikasını Ülke Çapında Yayalım

Ocak ayının sonlarında Ege'de tütün piyasası açıldı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da vurguncu tüccar ve tefeci takımı bu piyasadan büyük kârlar elde ederek ve üreticiler de bir kat daha yoksullaşarak, borçlanarak çıktılar. Emperyalizm - tüccar - tefeci soygununun en yoğun sömürü alanlarından biri olan Ege bölgesi, bu

yıl da geniş üretici kitlesinin sömürüye karşı miting ve yürüyüşlerine şahit oldu. Akhisar ve Ödemiş mitinglerinin yanısıra tütün üreticileri, Savaştepe, Muğla ve Fethiye'de de mitingler düzenleyerek tütün sömürüsünü protesto ettiler.

Geçen yıldan farklı olarak bu yıl, Akhisar'daki ve Ödemiş'teki hareketleri Tütün Üreticileri Sendikası örgütlemekteydi. Sendika geçen yılki hareketler sonucunda tütün üreticileri tarafından kurulmuş ve özellikle Akhisar'daki tütün üreticilerini örgütlemeye başlamıştır.

TDGF ve TÜTÜS'ün ortaklaşa düzenlediği Akhisar mitingine binlerce üretici katıldı. Gençler burada da köylülerle omuz omuzaydılar. Üreticiler adına söz alan konuşmacılar köylülere siyasî hedef göstermişler ve köylülerin öncü kesimlerinin siyasî bilince ulaştığını ortaya koymuşlardır.

Mitinge sosyal demokrat gençler de katıldılar. Sosyalist gençler sosyal demokrat gençlerin mitinge katılmasını alkışla karşıladılar. Ancak sosyal demokrat gençlerin «sendikada birleş» şiarına karşılık «kooperatifte birleş» şiarını atmaları şiddetle eleştirildi. Sosyal demokrat gençler adına söz alan konuşmacı «kapitalist düzene karşı mücadeleden», «kooperatifleşmenin gereğinden» ve «gençlerin, yarının bürokratları olacağından» söz ederek birçok yanlış görüşü kürsüden dile getirdi. Bu yanlış eğilim en sonunda «biz hiç bir şeyiz, siz her şeysiniz» tipindeki küçük burjuva popülizmine gelip dayandı.

Bu deney sosyalistlere bir kere daha göstermiştir ki, sosyal demokratların kitle karşısındaki yanlışlıklarını asgariye indirmek ve emperyalizm karşısında daha güçlü olmak için küçük burjuva radikalizmi ile kitle hareketlerinde ittifakları uygulamak gereklidir.

Akhisar ve Ödemiş hareketleri sırasında devrimci gençler köyleri taradılar, üreticilere birlik olmanın, bir sendikanın etrafında birleşmenin gereğini anlattılar. Kitle silâhımız olan İŞÇİ-KÖYLÜ gazetesini köylerde dağıttılar.

Köylerdeki çalışmalar sonucunda şu durum görüldü: Tütün üreticisi köylülerin bazı kesimleri hâlâ daha ekonomik mücadelenin ilkel seviyesindedirler. Meseleye günlük ekonomik hesapları açısından bakmaktadırlar. Bunun yanında üreticilerin önemli kesimleri ekonomik mücadelenin bilincine varmış durumdadırlar ve bu yönde mücadele etmek için birleşmek ve sendikayı geliştirmek fikrini benimsemişlerdir. Bunlardan ayrı olarak Türkiye'de verilen siyasî mücadelenin etkisiyle ve özel olarak Ege'de verilen köylü mücadelelerinin sonucu olarak siyasî mücadelenin gereğini kavramış, bu yönde çalışmalara girişmeye başlamış mahallî devrimci grupların ortaya çıktığı da görülmektedir.

Geçen yılki mitinglerden ve mücadelelerden sonra ortaya çıkan Türkiye Tütün Üreticileri Sendikasının çalışmalarının, köylülerde gelişen ekonomik mücadele bilincine rağmen, zayıf kaldığı, hızlı bir örgütlenmeye girişemediği gözden kaçmamaktadır. Bunda, köylerin örgütlenmeye elverişli olmayan dağınık durumlarının yanısıra sendikanın durumu da etkilidir. Sendika kadro ve malî güç bakımından sınırlı imkânlara sahiptir. Ayrıca köylüleri sadece bir üye olarak kabul etme hatası da görülmektedir. Üye olan köylü geniş bir örgütlenme çabasının içine sokularak, seferber edilmemektedir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda sendikayı geniş bir örgütleme faaliyetinin içine sokmak ve bütün bölgelerde devrimcilerin de çabalarıyla geniş bir seferberliğe girişmek gerekli olmaktadır.

Ege'deki hareketler proleter devrimcilerine göstermiştir ki, köylülerin örgütlenmesi meselesi önümüzde önemli bir sorun olarak durmaktadır. Geniş kitle

örgütleri kurmak, köylüleri bu örgütler yoluyla birleştirmek, sendikalar, köylü birlikleri kurmak ve geliştirmek başlıca görevlerimiz arasındadır. Bu örgütler mahallî devrimci kadroların yönetiminde ve proleter devrimci hareketle dayanışma içinde kurulan, geniş ölçüde köylülerin ekonomik mücadelelerini, toprak mücadelelerini yürüten örgütler olmalıdır. Bunun ilk örneği Tütün Üreticileri Sendikasıdır. Hedef: köylüleri geniş kitle örgütlerinde birleştirerek mücadeleye sokmaktır. Bu örgütler sadece köylülerin ekonomik mücadelelerini, toprak mücadelelerini yürütmekle kalmamalı, köylülere siyasî bilinç vermek, proleter devrimcileri ile köylülerin temasını sağlamak ve öncü köylüler çıkarmak yönünde de çaba göstermelidirler.

Son olarak sosyalist gençlerin kitle ilişkilerindeki hatalarına da değinmek gerekir. Örgütlenmede yetersizlik, bazı zamanlarda kitle ilişkilerden kaçma eğilimleri, kollektif çalışma ve kardeşlik havasının eksikliği ve liberal eğilimlerin saflarda hâlâ yoğun olması kitle ilişkilerinde devrimcilerin hataları olarak gözükmektedir.

Ege'deki son köylü hareketleri gelişen millî demokratik devrim mücadelemize yeni başarılar kazandırmış, proleter devrimcilerinin tecrübelerini zenginleştirmiştir.

Proletaryanın Devrimci Partilerinin Önderliğinde Dünya Halklarının Mücadeleleri Hızla Gelişiyor

Dünya halklarının devrimci mücadeleleri, proletaryanın devrimci partilerinin önderliğinde, her türlü oportünist çizgiye karşı mücadele vererek, büyük bir hızla gelişmektedir.

Gitgide daha çok ülkede proletaryanın devrimci partileri ve örgütleri kurulmakta, devrimci niteliğini yitirmiş partilerde gerçek devrimciler bir bir iktidara gelmektedir. Proleter devrimci çizgiye bağlı olan bu örgütler, teslimiyetçi, uzlaşıcı görüşleri teşhir ve reddetmektedirler.

Proletaryanın devrimci partileri, kitlelerin devrimci enerjisini seferber etme, kitleleri mücadele içinde eğitme, bilinçlendirme ve örgütleme yolunu izlemektedirler.

Bugün dünya devrimi büyük ve yeni bir aşamaya girmektedir. Proleter devrimci güçlerin gelişmesi; Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkelerinde ulusal kurtuluş hareketlerinin görülmemiş boyutlara ulaşması; emperyalizmin anavatanı olan Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Batı Avrupa'da devrimci kitle eylemlerinin şiddetlenmesi, içinde yaşadığımız dönemin başlıca özelliklerini meydana getirmektedir. Ortak amaç ve hedefleri olan, işçi, köylü ve gençlik hareketleri, bütün ülkelerde, giderek aralarında güçbirliği kurmaya yönelmektedir. Yanlış eğilimlerin her yerde politik başarısızlıklara uğradığı, proleter devrimci çizginin güçlendiği ve yeni yeni başarılar kazandığı görülmektedir.

Bu yazıda, genel olarak, proleter devrimci çizgiyi izleyen partilerin önderliğinde verilen mücadelelerin içinde bulundukları somut durumlara değinmek istiyoruz.

AFRİKA'DA

Yanlış politik çizgideki partiler Afrika'daki devrimci hareket içinde etkinliklerini büyük ölçüde yitirmektedirler. Bunlardan bazıları, fiilen dağılarak, yerli hâkim sınıfların partileriyle kaynaşmıştır. Diğer bazıları örgüt, program ve çalışma tarzı bakımından tamamen reformist, sosyal demokrat partiler haline gelmiştir. Yanlış eğilimlerin çöküşünü, proleter devrimci çizgide yürüyen parti ve grupların gelişmesi izlemektedir. Bazı ülkelerde de proleter devrimci çizginin değişik derecelerde etkisi altında olan devrimci, millîci parti ve gruplar ortaya çıkmaktadır. Bugün kırktan fazla Afrika ülkesinde bu tür parti ve örgütler mücadelelerini sürdürmektedirler.

Proleter devrimci partiler önderliğinde, işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde millî cepheler henüz Afrika ülkelerinin çoğunda kurulabilmiş değildir. Bununla beraber, yukarıda sözünü ettiğimiz parti ve gruplar, millî cephe politikasına sıkı sıkıya bağlı olarak, birçok yerlerde devrimci sınıf ve tabakalar arasında güçbirliğinin kurulmasına öncülük yapmaktadırlar. Proleter devrimci parti ve grupların önderliğinde yürütülen silâhlı mücadelelerde halk ordularının çekirdeğini bulmak mümkündür. Özellikle **Kinşasa Kongo**'sunda, **Angola, Mozambik** gibi ülke ve bölgelerde, emperyalizme, eski ve yeni sömürgeciliğe karşı verilen silâhlı mücadelelerde, gittikçe daha önemli başarılar kazanılmaktadır.

Kinşasa Kongo'sunda yurtsever silâhlı kuvvetler, kırlık bölgelere açılmakta, ormanlarda üsler kurmaktadırlar. Aynı zamanda, yığınların mücadelelerine önderlik etmek için siyasî komiteler meydana getirmektedirler. Bu yurtsever kuvvetler, yığınların desteğini sağlayarak, kukla hükûmetin gönderdiği kuvvetlere darbe üstüne darbe indirmektedir. Örneğin, **Angola**'da, Portekiz sömürgecilerinin Amerikan emperyalizminin Vietnam'da yaptığına benzer «stratejik köyler» kurma teşebbüsü, devrimci güçlerin kitlelerle sağlam bağlar kurması nedeniyle iflâs etmiştir. **Angola**'da ve **Mozambik**'te proletaryanın ideolojisiyle silâhlanmış güçler, yeni yeni cepheler açmaktadır. «**Portekiz**» **Gine**'sinde yurtseverler ülkenin hemen hemen yarısını denetimleri altına almışlardır.

Uganda, Gine, Tanzanya, Brazaville Kongo'su gibi milliyetçi küçük burjuva aydınlarının anti-emperyalist iktidarları, emperyalizmin eylemlerine başarıyla karşı koymakta ve proletarya ile ittifaklar kurduğu ölçüde başarı kazanmaktadırlar.

ASYA'DA

Yirmibeş yılı aşkın bir süredir millî kurtuluş savaşını yürüten **Vietnam** halkı, halk savaşı strateji ve taktiklerini doğru bir biçimde uygulayarak Amerikan emperyalizmine ağır darbeler indirmektedir. Asya'nın çeşitli ülkelerinde ortaya çıkan revizyonist akım, gerici hâkim sınıfların en son dayanağıdır. Mücadeleyi parlâmentarizm sınırlarına hapsederek, devrimci harekete büyük zararlar verdikten sonra şimdi tasfiye olma yolundadır. **Hindistan**'da Naxalbari ve Darjeeling bölgelerinde proletaryanın önderliğindeki köylü kitlelerinin feodal baskıya ve gerici sınıfların egemenliğine karşı ayaklanmaları, Hindistan'daki devrimci mücadelede yepyeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. «Naxalbari Yolu», yani işçi sınıfı önderliğinde köylü savaşı yolu, bütün **Hindistan** halkına ışık tutmaktadır. Naxalbari tecrübesi işçi sınıfının ve köylülerin siyasî iktidar için mücadele bilincine kavuşmalarına yol açmıştır. Bugüne kadar bu mücadelenin daha ileri bir düzeye ulaştırılamaması, güçlü bir partinin eksikliğinden, sağlam kitle üsleri kurulamamış olmasından ileri gelmiştir. Şimdi,

proletaryanın devrimci partisinin kurulmasından sonra, bu partinin öncülüğünde, devrimci köylü hareketleri yeni boyutlara ulaşmaktadır. Bihar eyaletinde ve Muşahari bölgesinde, köylü ayaklanmaları gerilla mücadelesine dönüşmüştür.

Laos'ta proletaryanın devrimci partisinin yönetimi altında halk, yirmidört yıldan beri, önce Fransız emperyalizmine, sonra da Amerikan emperyalizmine ve onların yerli uşaklarına karşı uzun bir kurtuluş mücadelesi içindedir. **Laos** topraklarının üçte ikisi kurtarılmış ve ülkenin toplam nüfusunun yarısı bağımsızlığını kazanmış durumdadır. Geçtiğimiz ayın son günlerinde, Laos Halk Kurtuluş Ordusu (Patet Lao) kukla hükûmetin ülkenin kuzeyindeki son direnme noktasını da yıkarak, Küpler Ovası adı verilen kuzey bölgesinin tümüne hâkim olmuştur.

Birmanya'da, halkın mücadelesine önderlik eden parti içerisinde yanlış eğilimlere karşı verilen mücadele başarıya ulaşmış ve proleter devrimci çizgi hâkim olmuştur. Birmanya halkının büyük önderi Takin Than Thun'un gericiler tarafından öldürülmesine rağmen, mücadele sarsılmadan sürdürülmektedir.

Endonezya'da, işçi sınıfı partisinin vahim hatâlara düşmesi dolayısıyla önlenemeyen karşı-devrimci katliam'dan sonra 1967 yılından itibaren yeni bir devrimci atılım başlamıştır. Saflarındaki yanlış eğilimlerden kendisini arıtan partinin önderliğinde önce Batı Kalimatan'da sonra da Cava ve Sumatra dağlarında silâhlı mücadelelere girişilmiştir. Mücadele geniş köylü kitlelerinin desteğiyle yürütülmektedir. Devrimci kuvvetler, kitleleri ayaklandırmayı ve mücadeleyi onlara dayandırmayı hedef almaktadır. Yoğun çarpışmaların olduğu anlarda bile politika herşeye kumanda etmektedir. Köylere yollanan silâhlı birlikler, köylülere politik çalışmayı, askerî bilgileri öğretmede ve mahallî devrimci iktidarlar gerçekleştirmekte yardımcı olmaktadırlar.

LÂTİN AMERİKA'DA

Revizyonist partilerin politik başarısızlıklarına karşı bir tepki olarak ortaya çıkan, «sol» yanlış eğilimler, pratikte başarısızlığa uğramaktadır. Bu yanlış eğilimler, proleter devrimci örgütlenme ilkelerini reddetmekte, «fokocu» gerilla anlayışını yaymaya çalışmaktadır. Köylü kitlelerinin rolünü ihmal eden, kitlelerin desteğini kazanmaya ve politik çalışma yapmaya sırt çeviren bu çizgi, her yerde başarısızlığa uğramaktadır.

Bugün Lâtin Amerika'daki proleter devrimci güçler, her ülkede, sapmalara karşı mücadele vermekte ve bilimsel sosyalizmin ilkelerine bağlı partiler kurmaktadırlar. Lâtin Amerika'daki proletarya partilerinin önderliğindeki hareketlerin bir çoğu esas olarak ekonomik taleplerle başlamış, proleter devrimcilerinin doğru politik çalışmalar yürütmesiyle, Amerikan emperyalizmini ve uşaklarını hedef alan politik mücadelelere dönüşmüşlerdir. Bazı ülkelerde işçi, köylü ve öğrenci hareketleri karşılıklı destek ve güçbirliğine yönelmektedir. Örneğin, **Meksika**'da ve **Brezilya**'da öğrencilerin devrimci mücadelesi, işçilerden ve diğer devrimci sınıf ve tabakalardan destek bulmuştur. **Şili** ve **Ekvator**'da tarım işçilerinin hareketini işçiler ve öğrenciler güçlü bir şekilde desteklemişlerdir. **Kolombiya**'da proleter devrimci partinin önderliğindeki Halk Kurtuluş Ordusu, savaş-üretim-politik çalışma faaliyetlerini birlikte yürütmektedir. **Dominik**'te 1965'teki halk ayaklanmasını Amerika'nın kanlı bir şekilde bastırmasından sonra, devrimci mücadele durmamıştır. Proleter devrim-

cileri, dağlara ve kırlık bölgelere çekilerek köylüleri bir halk savaşı için seferber etmek yolundadırlar.

KAPİTALİST - EMPERYALİST ÜLKELERDE

Dünya emperyalist sisteminin genel bir buhran içine girmesi sonucunda, kapitalist - emperyalist ülkelerin hepsinde işçi sınıfının yaşama şartları gittikçe kötüleşmektedir. Bu durum, ekonomik mücadelelerin, grev ve boykotların büyük bir hızla artmasına yol açmaktadır. Çeşitli nedenlerle devrimci gücü uzun süredir uyuşturulabilmiş olan proletarya, bu ülkelerde, bilinçli bir sınıf mücadelesine girmektedir.

ABD'de proletaryanın devrimci partisi İlerici İşçi Partisi (Progressive Labour Party) kurulmuştur! Bu parti, bir yandan öğrenci hareketleri içinde anti-emperyalist bir temel yaratılması ve öğrenci hareketinin işçi sınıfı hareketiyle birleşmesi için faaliyet gösterirken, bir yandan da işçi sınıfının kısa vadeli mücadelelerinin tümünde yer alarak, işçi sınıfına politik hedef göstermekte ve onları nihaî mücadeleye hazırlamaktadır. Amerikan işçi sınıfı içinde ırkçılık, beyaz ırk şovenizmi, vs. gibi bölücü akımların yenilmesi için yılmadan verilen mücadeleler, devrimci yönde güçlü ilerlemelere yol açmaktadır.

Fransa'da, gelişen işçi sınıfı hareketinin son atılımı, 1968 yılında öğrenci hareketiyle birleşerek tekelci kapitalistlerin iktidarını tehdit eden genel grev hareketi olmuştur. İşçi sınıfını temsil etmek iddiasında olan revizyonist örgütlerin, burjuvazinin kuyruğuna takılarak, hareketin durması için çaba göstermesine karşılık, proleter devrimcileri, öğrenci hareketlerini olumlu yöne çevirerek, bir işçi - öğrenci ittifakının kurulmasına öncülük etmişlerdir. Proleter devrimcilerinin kazandıkları başarı, emperyalist burjuvazinin, proleter devrimci örgütleri ve yayınları dağıtma veya yasaklama çabalarından da anlaşılmaktadır. Fransız tekelleri revizyonist örgütlere karşı böyle bir baskı uygulamamaktadır.

1968 hareketinden sonra, özellikle 1969 güzünde patlak veren grevler hareketin yavaşlamadığını, tersine proletarya partisinin önderliğinde güçlendiğini göstermektedir.

İtalya'da bütün emperyalist kampı sarsan işçi sınıfı hareketi dev adımlarla ilerlemektedir. 1969 yılı sonunda 20 milyon İtalyan işçisi (yani, tüm çalışan nüfusun yarısı) 24 saatlik bir genel greve gitmiştir. İtalya'da da proleter devrimci parti kurulmuş ve doğru çalışma tarzını uygulayarak, işçi hareketi içinde gittikçe daha büyük bir etkinlik kazanmıştır. Genel grevi izleyen günlerde, öğretmenlerin, devlet memurlarının boykotları ve işçilerin protesto gösterileri birbirini kovalamış, özellikle otomobil endüstrisinde proleter devrimci partinin önderliğindeki mücadeleler büyük başarılarla sonuçlanmıştır. Örneğin, Fiat fabrikasına altı ayda 55,000 otomobile mal olan grevlerle desteklenen pazarlıklar sonunda, işçiler istedikleri primi elde etmişlerdir.

Yaşasın dünya halklarının devrimci mücadeleleri!

FİLİSTİN HALKININ SİLÂHLI MÜCADELESİ GÜÇLENİYOR

Geçtiğimiz ay içinde Orta Doğu savaşı bir hayli sertleşti. İsrail'in saldırganlığını arttırmasına paralel olarak Filistinli savaşçıların ve Arap halklarının mücadelesi de sertleşti. Bu arada Nixon'un İsrail'e silâh yardımına devam edileceği yolundaki son açıklamasına karşı, Sovyetler Birliği'nin İsrail'le Araplar arasındaki çatışma topyekûn bir savaş halini aldığı takdirde, ABD ile karşı karşıya gelmek pahasına duruma müdahele

edeceği, Avrupalı sosyalist ülkelerin sözcüleri tarafından ifade edildi.

Saldırgan İsrail'e karşı sayıları 30 civarında olan örgüt tarafından etkin ve amansız bir mücadele yürütülmektedir. Bu örgütlerin başlıcaları El-Fetih, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi ve Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'dir. Birkaç örgütün birleşmesiyle meydana gelen El-Fetih, adı geçen örgütlerin, gerek askerî güç bakımından, gerekse malî yönden en güçlüsüdür. El-Fetih'i oluşturan unsurların arasında ideolojik beraberlik söz konusu değildir. Örgüt, Filistinliler arasında sınıf farklarını kabul etmemekte ve mücadelenin Filistin «vatanı» için yapıldığını ileri sürmektedir. Bu yönleri ile El-Fetih, şöven-milliyetçi eğilimler taşımaktadır. Ayrıca, El-Fetih'in çok çeşitli ve değişik kaynaklardan maddî destek sağladığı bilinmektedir. Çok güçlü yönlerine ve düşmana indirdiği etkili darbelere rağmen El-Fetih, bu yönleri ile çeşitli zaaflar taşımaktadır.

El-Fetih'ten sonra, askerî yönden en güçlü örgüt, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'dir. Geçen yıl Atina ve Zürich'te İsrail Hava Yollarına ait uçaklara sabotajlar düzenliyen bu örgüt; çeşitli kuruluşların birleşmesiyle oluşmuş olup, sosyalizan eğilimli olarak bilinmektedir. Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nden, Ürdün'de, 1968 Ağustosunda gizli olarak toplanan kurultayı takiben bazı kopmalar olmuştur. Bu kopmaların içinde en önemlisi 1969 Şubatında kurulan Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'dir. Bu örgüt ismindeki «cephe» sözcüğüne rağmen, bir cephe hüviyetinden çok bir «parti» hüviyetindedir. Filistin kurtuluş mücadelesine katılan örgütlerin içinde üyelerine maddî tatmin sağlamıyan tek örgüt olan Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi, geri bir ülkede sınıfların durumunu tahlil ederek, önündeki hedef olarak, millî demokratik devrimi tesbit etmiştir. Bu tahlile göre, küçük burjuvazi mücadeleyi sonuna kadar sürdüremez. Bu güce ve yeteneğe sahip değildir. Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi, Filistin kurtuluş mücadelesine katılan örgütlerin ve genel olarak mücadelenin eleştirisinin yanı sıra Arap devletlerinin kurtuluş mücadelesine ilişkin tutumlarını da eleştirmektedir. FDHKC asgarî program etrafında kurulan birleşik cephenin, yahudilerin dinsel ve kültürel haklarını tanıyacak olan bir demokratik devletin kurulması için İsrail'e, emperyalizme ve siyonizme karşı mücadele etmesini önermektedir. Örgüt, bu son ilkesine uygun olarak, İsrail'deki ilerici ve sosyalist örgütlerle ilişkiler kurmaya çalışmakta ve proleter enternasyonalizmine dayanan bir politika izlemektedir.

FDHKC çeşitli Arap rejimlerine karşı yürütülen devrimci mücadeleleri Filistin'in kurtuluşu için verilen mücadelenin ve genel olarak dünya proleter devrimlerinin bir parçası saymaktadır. Örgütün ilkesi «Halk Savaşı» dır. Ve kimi emperyalizme bağlı, kimi de küçük burjuva iktidarlara sahip olan Arap devletlerinin İsrail'e karşı sonuna dek savaşamıyacaklarını öne sürmektedir. Nitekim monarşik Arap rejimlerinden birine sahip olan Ürdün, Amerika ile barış masasına oturabilmek ve Filistin sorununa birlikte eğilebilmek için Şubat ayı ortalarında, Ürdün'deki gerilla örgütlenmesini kısıtlamayı amaçlıyan tedbirler almıştır. Bu tedbirlere karşı tepkilerin büyümesi üzerine Ürdün hükûmeti gerilemek durumunda kalmıştır.

Bu arada, Nixon yönetimi de Orta Doğu'da yeni tertipler peşindedir. Nixon yönetiminin yeni planları, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin yayın organı **El-Hedef** dergisinin 7 Şubat tarihli sayısında da açıklanmıştır. Buna göre, Pentagon saldırgan İsrail'i desteklemek üzere, NATO Başkomutanlığından NATO'ya üye

olan ülkelerin vatandaşlarının Araplara karşı savaşmalarının teşvik edilmesini istemiştir.

Bu planı ilk önce ABD uygulamış ve isteyenlerin vatandaşlık hakları mahfuz tutulmak üzere İsrail'e gönderileceğini bildirmiştir. Çeşitli NATO üslerinde İsrail'li pilotlar eğitim görmekte ve 4-5 ay Vietnam'da Amerikan saflarında savaştıktan sonra İsrail'e dönmektedirler. 6. Filo'ya bağlı bazı gemilerde de İsrail subayları eğitilmektedir. Ayrıca, Pentagon Girit'teki Soda üssünü genişletmesini Yunanistan'dan talep etmiştir. Soda üssünün yeni durumuyla Libya'dan çıkarılan Wheelus üssünü de içine alacağı planlanmaktadır. Bu pazarlıklara ilişkin olarak İsrail de Papadopulos hükûmeti ile askerî görüşmeler yapmayı resmen istemiştir. ABD, İsrail'in hem NATO'ya hem de Cento'ya kabul edilerek Amerikan emperyalizminin Orta Doğu'daki çıkarlarının garantiye alınmasını istemektedir. İsrail'in bu paktlara girebilmesi için, pakt üyeleri ile ilişkileri geliştirilmektedir. Bu nedenle, İsrail ve İran ilişkileri çok sıkı fıkı bir hal almıştır.

El-Hedef dergisinin yazdıklarına göre, Pentagon, Orta Doğu'daki NATO üyelerinin, Amerika'nın ve İsrail'in çıkarları yönünden Araplara karşı aktif bir rol oynamasını istemekte ve bunu planlamaktadır. Adana civarındaki İncirlik hava üssünde sayıları bilinmeyen İsrail teknisyenleri ve pilotları radar uçuş eğitimi görmektedirler. Bunun yanı sıra, Amerikan kontrolu altındaki hava üslerinden sökülen önemli radar malzemeleri de İsrail'e gönderilmiştir. Türkiye'deki Amerikan üslerinde eğitim gören İsrail subayları Amerikan pasaportu taşımaktadırlar. Yine Pentagon'un emriyle Türkiye'den çok miktarda cephane yükleyen bir gemi, İngiliz bayrağı çekerek İsrail'e gitmiş ve yükünü boşaltmıştır.

Amerikan emperyalizmi, ne ölçüde tertiplere başvurursa vursun, Arap halklarının haklı mücadelesi sesini bütün dünya halklarına duyurmuştur. Arap halklarının emperyalizme karşı mücadelesi her geçen gün güçlenmekte ve zafere yürümektedir.

Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının kurtuluş mücadeleleri, hepimizin mücadelesidir. Asya, Afrika ve Lâtin Amerika halklarının emperyalizme karşı her zaferi, bütün dünya halklarının ve halkımızın da zaferidir.

Yaşasın halk savaşının zaferi!

Yaşasın dünya halklarının devrimci mücadelesi!

şahin alpay

işçi sınıfı ve millî demokratik devrim

PROLETER DEVRİMCİ MÜCADELEMİZ YENİ BİR AŞAMAYA GİRMİŞTİR

Halkımızın çeşitli sınıf ve tabakalarının demokratik mücadelelerinin gittikçe yaygınlaşmakta olduğu bir döneme girmiş bulunuyoruz. Bu dönemde proleter devrimci hareketimiz, her zaman olduğundan daha çok, kitlelerle bağlar kurmanın, bir aydınlar ve gençler hareketi olmaktan çıkıp, işçi-köylü yığınlarını örgütlemenin zorunluluğunu duymaya başlamış, mücadelemizin ancak bilinçli ve örgütlü kitlelere dayandığı takdirde başarıya ulaşabileceği bilinci saflarda yerleşmeye başlamıştır.

Öte yandan, 1960 sonrasında devrimci hareket, tarihinde o zamana kadar görülmemiş pratik-teorik imkânlar kazanmıştır. 1961 Anayasasının sağladığı sınırlı demokratik hakların gelişmesini kolaylaştırdığı kitle mücadelelerine katılma olanakları, bunun yanısıra bilimsel sosyalist düşüncenin yayılmasını sağlayan yayınlar, vs. artık ürünlerini vermeye başlamıştır. Bilimsel sosyalizmin bir dogma gibi alınmayıp, ülkemizdeki devrimci hareketin somut pratiği ile bütünlenmesi yönünde çabalar yoğunlaşmıştır.

Demokratik güçler arasında güçbirliğini ve millî cephe politikasını reddettiği için «sol» sekter, bilimsel sosyalizmi reddettiği ve onun yerine popülizmi yerleştirmeye çalıştığı için ve pratikte tamamen gerici-parlamentarizme bel bağladığı için sağ teslimiyetçi Aybar-Aren oportünizminin devrimci saflardaki hâkimiyetinin yıkılmasından sonra, bugün, proleter devrimci hareketin yeni bir aşamaya girmiş olması, olağandır. Bundan önceki

devrede, genel olarak «sosyalist» çevrelerdeki mücadele, Aybar-Aren oportünizmiyle, onun bir yandan sekter, bir yandan teslimiyetçi tutumunu reddeden ve ülkemizin bugün millî demokratik devrim aşamasında olduğunu kabul eden iki ayrı çizgi arasında idi. «Millî demokratik devrim» şiarını benimseyen saflarda birçok görüş ayrılıkları daha o dönemden itibaren mevcuttu. Bugün olan, bir önceki dönemde talî olan çelişmelerin ön plana çıkmasıdır. Bu yeni aşama, sadece millî demokratik devrim şiarı üzerinde değil, proleter sosyalizminin teorik, ideolojik, stratejik-taktik ve örgütsel bütün ilkeleri üzerinde, millî demokratik devrim teorisinin ülkemizdeki devrimci mücadelenin somut pratiğiyle bütünlenmesinde, birliğe doğru ileri bir adımdır. Teorik-pratik bütün konularda yanlış görüş ve eğilimlerin ortaya çıkarılması, kitle önünde tartışılmasıyla, devrimci saflarda gerçek bir birlik yolunda ilerliyeceğiz. Bilimsel sosyalizmin ilkelerinin savunulması için verilen mücadeleler, bir zaaf unsuru olmak şöyle dursun, devrimci hareketi daima güçlendirmiştir.

İçinde bulunduğumuz yeni aşamada esas olarak iki yanlış eğilim vardır. Bunlardan biri, gelişen devrimci hareketimizi bir gençlik hareketi sınırları içinde tutmaya yönelen, işçi-köylü yığınlarıyla devrimci bağlar kurmanın, yığınlar arasında çalışmanın önemini kavrayamayan, aslî görevimizin işçi-köylü yığınlarını bilinçlendirmek ve örgütlemek olduğunu göremeyen, bütün çalışmalarımızda politik çalışmaya, militanlar arasında politik bilince ve ideolojik sağlamlığa **ikincil** bir yer veren ve Regis Debray'nin kitabında ifadesini bulan küçük burjuva ideolojisini bilimsel sosyalizm diye saflara sürmeye çalışan eğilimdir. Bu eğilim, teori düşmanlığını yeniden canlandırmakta, tamamen pragmatik bir tutumla bilimsel sosyalizmin evrensel ilkelerine değil, mahallî özelliklere ağırlık veren cinsten yanlış bir çeşit millîlik iddialarına yol açmaktadır. İkinci yanlış eğilim ise, millî demokratik devrimin işçi sınıfı ve onun partisinin önderliği (1) olmadan da başarılabileceğini savunmakta, işçi sınıfının önderliğinden «sosyalistlerin öncülüğünü» anlamakta, demokratik devrimle sosyalist devrimi bir «Çin Seddi» ile ayırmakta, devrim için esas olarak kendi halkına, kendi öz kuvvetlerine değil de küçük burjuva aydınlarına bel bağlamakta ve çağımızda gerçek marksistlerle modern revizyonistler arasındaki ayrılığı bir «nükleer strateji» ay-

---

(1) «Öncü», «öncülük» terimleri, genellikle, şu iki ayrı kavram arasında ayrım yapılmadan kullanılmaktadır:

a) İşçi sınıfı partisi her dönem için bütün halkın öncüsü olan partidir.

b) Ancak, işçi sınıfı partisinin öncü (vanguard-ing.) parti olması, o partinin, dolayısıyla işçi sınıfının, her dönemde devrimde önderliği (leadership-ing.) kazanmış olması, devrimin önderi (leader-ing.) durumunu kazanmış olması demek değildir. **Öncü** parti, çeşitli tecrübelerden geçerek, bütün halka **önderliğini** kabul ettirebilir ve işçi sınıfı ancak böylelikle devrimin **önderi** durumuna yükselir.

Bu sakıncaları önlemek için, bundan böyle biz, iki ayrı kavram için «önder» ve «öncü» terimlerini kullanacağız.

rılığı olarak görmektedir. Bu yanlış eğilimlere karşı **iki cephede** mücadele yürütmek zorundayız. Elbette ki, bu mücadeleyi, bütün halk içindeki çelişmeleri ele alırken uyguladığımız eleştiri ve ikna yöntemleriyle yürüteceğiz.

Bu iki yanlış eğilimin temsilcileri bugün millî cephe politikası konusunda olsun, devrimde önderlik konusunda olsun devrimci gençlik saflarında yaygın olan Aybar-Aren oportünizminin kalıntılarına sırtlarını dayayarak aralarında bir «İlkesiz Birlik Cephesi» kurmuş bulunuyorlar. Teorik-pratik, bütün mücadelelerimizde proleter devrimci düşünceyi yayarak, doğru eylemleri ortaya koyarak bu «İlkesiz Birlik Cephesi»ni açığa çıkartacağız ve bütün yanlış görüşleri **mutlaka** yıkacağız. Sahte, düzmece olmayan birliği, bilimsel sosyalizm temeli üzerinde birliği bütün saflara yayacağız.

Proleter devrimci hareketin gerek dünya çapındaki mücadeleleri tarihi, gerekse ülkemizdeki tarihi, proleter devrimci çizginin sağ ve «sol» eğilimlere karşı iki cephede yürüttüğü mücadelelerin tarihidir. Proleter devrimci hareketin gelişmesi ve güçlenmesi bir bakıma bu mücadeleler sayesinde olmuştur. Proleter devrimcileri ülkemizdeki mücadelenin bu yeni aşamasından başarıyla çıkarak, hareketimizi **mutlaka** işçi-köylü yığınlarının örgütlü mücadelesi haline getireceklerdir. Yığınları bilinçlendirme ve örgütleme görevimize açık-gizli duvar çeken bütün karşı-güçleri **mutlaka** altedeceğiz. Çünkü, sosyalizmin bilimi bizimle beraberdir, çünkü halkımızın gerçek özlemlerini proleter devrimci hareketimiz temsil etmektedir!

PROLETER DEVRİMCİ MÜCADELE DÜNYA ÇAPINDA YENİ BİR AŞAMA İÇİNDEDİR

Proleter devrimci hareketin dünya çapında gelişmesi, bir yandan burjuvaziye ve her türlü gericiliğe, öte yandan oportünizmin her türlüsüne karşı yürütülen mücadeleler içinde olmuştur. Oportünizme karşı mücadeleleri üç büyük tarihî döneme ayırabiliriz. I. Enternasyonal döneminde bilimsel sosyalizmin kurucuları Marx ve Engels, Bakunin'cilere, Proudhon'culara, Blanqui'cilere ve Lassalle'cilere karşı mücadele ettiler ve marksizmin ilkelerini yerleştirdiler. II. Enternasyonal'in revizyonist liderlerine, Rusya'da menşevizme ve troçkizme karşı mücadeleyi Lenin ve takipçileri sürdürdüler. Lenin'in mücadeleleri marksizmi yeni bir aşamaya, emperyalizm çağı marksizmi aşamasına yükseltti. Bugün içinde bulunduğumuz dönemde proleter devrimcileri dünya çapında modern revizyonizme karşı yoğun bir mücadelenin içindedirler ve Mao Zedung Düşüncesi marksizmi yepyeni bir aşamaya, emperyalizmin dünya çapında bir çöküşe doğru hızla ilerlediği, sosyalizmin güçlerinin dünya çapında bir zafere doğru hızla yöneldiği çağımızın marksizmi aşamasına yükseltmiştir (2).

---

(2) Kimilerine göre, bugün gerçek marksistlerle modern revizyonistler arasındaki büyük mücadele, bir nükleer strateji meselesidir. Onlara göre, neyin marksizm neyin modern revizyonizm olduğuna karar verebilmek için «nükleer strateji uzmanı» olmak gereklidir(!) Bkz: «Her Devrim Millî Bir Yol İzler,» TÜRK SOLU, sayı: 15, s. 3.

Uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve millî kurtuluş hareketlerinin hemen hemen bütün meseleleri, bugünkü büyük mücadelenin konusudur. Yalnız zafere ulaşmış proletaryanın değil, kapitalist-emperyalist ülkeler proletaryasının ve emperyalizmin sömürü alanı olan ülkeler proletaryasının izleyeceği yol meseleleri de, gerçek marksistlerle modern revizyonistler arasındaki çatışmanın konularıdır. Proletaryanın, emperyalizmin sömürü alanı olan bütün ülkelerin önündeki demokratik devrim aşamasındaki rolü, görevleri meselesi, sadece bu ülkelerin her birinde değil, uluslararası alanda yürüyen ideolojik mücadelenin belli başlı konularından biridir.

İşçi sınıfımızın önümüzdeki millî demokratik devrimdeki rolü ve görevleri meselesi, ülkemizde gelişen mücadelede şimdi ön plana çıkmış bulunuyor. Ülkemizde küçük burjuva sosyalistlerinin işçi sınıfının bugün, bilinçli, örgütlü ve devrimde önder olduğu yolundaki, işçi sınıfının kendine bilinçlendiği yolundaki görüşleri, şimdi yeniden, yeni kılıklara bürünerek ortaya çıkmış bulunuyor. «Sosyalistlerin öncülüğü» ya da «ideolojik öncülük» tezi etrafında, işçi sınıfının bilinçli ve örgütlü olmadan da devrimin önderi olabileceği iddiası yeniden saflara sürülmektedir. «Sosyalistlerin öncülüğü», «ideolojik öncülük» tezleri uluslararası işçi sınıfı hareketi içinde de ileri sürülmektedir. Bu bakımdan bu tezlerin ülkemizde de, bilerek bilmeyerek ortaya atılmasında şaşılacak bir taraf yoktur. Bir küçük burjuvalar ülkesi olan Türkiye'de, küçük burjuva sosyalizminin pek çok çeşidini ortaya çıkarabilecek zengin bir kaynak mevcuttur.

SÖMÜRÜLEN ÜLKELER İÇİN ÜÇ AYRI ÖNERİ

İşçi sınıfının devrimdeki rolü konusunda tam bir aydınlığa kavuşabilmek için, uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki **üç ayrı** çizginin emperyalizmin sömürü alanı olan ülkeler proletaryası için savunduğu **üç ayrı öneriyi** ana çizgileriyle ele almak gerekir. İşçi sınıfının devrime önderliği meselesini, ancak bu üç ayrı çizgiyi yakından tanıyarak kavrayabiliriz (3). Ve hiç şüphesiz, her biri devrimci proletarya adına konuştuğunu iddia eden bu üç çizgiden **sadece biri** gerçek devrimci çizgidir. Diğer çizgilerin biri, uluslararası işçi sınıfı hareketi içindeki **sağ sapmayı,** diğeri özünde sağ ama biçim olarak **«sol» sapmayı** temsil etmektedir. Sağ ve «sol» çizgiler bilim-

(3) Savundukları görüşlerin uluslararası alanda teorik-pratik her bakımdan mahkûm edilen görüşler olduğunun ortaya çıkarılması karşısında paniğe kapılan bazı çevreler, uluslararası alandaki ideolojik tartışmaların ülkemizde de bilinmesini ve bu yolla saflarda bilinç düzeyinin yükselmesini önlemek istemektedirler. Bunun için, uluslararası alandaki tartışmanın ülkemizde devrimciler arasında «sun'î bir bölünme» yaratmak amacıyla kullanılmak istendiği iddiasını ileri sürmektedirler. Dünya proletaryası ile Türkiye proletaryasının devrimci mücadeleleri arasında sıkı bir birlik vardır. Dünya çapında ortaya çıkan yanlış görüşlere karşı mücadele etmeksizin, Türkiye proletaryasını başarıya ulaştırmanın yolu yoktur. Her millî demokratik devrim mücadelesi mutlaka modern devizyonizmle karşı karşıya gelir ve onu kendi saflarından temizlemeden, ilerliyemez.

sel sosyalizmin evrensel ilkelerini reddederek bu ilkelerin yerine başkalarını koymuşlardır. Her ikisinin de **gerçekte sağ** çizgiler olduğunu, bugün aralarında kurmuş oldukları birlik te kanıtlamaktadır. «Sol» çizginin yakın zamana kadar baş temsilcisi olan Castro'nun Küba'sı, şimdi modern revizyonizmle **tam bir barış** ilân etmiştir. Küba Lâtin Amerika'daki gerilla mücadeleleriyle ilgisini azaltmış (4), esas olarak Peru'da ve Bolivya'da ortaya çıkan, nitelikleri hakkında kesin bir şey söylenemiyecek olan, rejimlerle ilgilenir olmuştur.

Şimdi, uluslararası işçi sınıfı hareketindeki üç ayrı çizgiyi, sömürülen ülkelerde devrimci şiar, devrimde önderlik ve devrimci parti konularındaki önerileri açısından ele alalım. Hiç şüphesiz her üç çizgi de çalışma tarzı bakımından da ayrı ayrı önerilerde bulunmaktadır. Çalışma tarzı konusundaki farklı öneriler meselesi ayrı bir yazı konusu olacak kadar geniş olduğu için, burada bu konuya girmeyeceğiz.

PROLETER DEVRİMCİ ÇİZGİ: MİLLÎ DEMOKRATİK DEVRİM

Proleter devrimci çizginin, emperyalizmin sömürü alanı olan, **emperyalizme bağımlı ve feodal kalıntılar barındıran bütün ülkeler** için önerdiği yol, millî demokratik devrim yoludur (5). Bu yol, Mao Zedung'un bilimsel sosyalizmin ilkelerini Çin devriminin somut pratiği ile bütünleyerek geliştirdiği ve gerek Çin, gerekse Vietnam devrimlerinin başarısıyla ispatlanan «Yeni Demokrasi» teorisine dayanır. «Yeni Demokrasi» teorisi bilimsel sosyalizmin aşamalı ve kesintisiz devrim teorisinin, emperyalizmin sömürü alanı olan ülkeler şartlarına uygulanmasıdır.

(Burada bir parantez açarak belirtelim: Bazı çevreler, Mao Zedung'un Marx'ın ve Lenin'in fikirlerini tekrarlamaktan başka bir şey yapmadığını ileri sürmekte, millî demokratik devrim teorisinin Mao Zedung'un bilimsel sosyalizme bir katkısı olduğunu inkâr etmektedirler. «Yeni Demokratik Devrim» teorisi Mao Zedung'un olduğu gibi, bu teori Mao Zedung'un bilimsel sosyalizme tek katkısı da değildir. Sosyalist devrimin işçi sınıfının devrimci iktidarı altında da devam ettirilmesi ve devrimin sadece iktisadî alanda değil, siyasî ve ideolojik alanlarda da sonuna kadar götürülmesi, aksi takdirde **kapitalizme geri dönüşün mümkün olduğu** tezi ve modern revizyonizmin tam olarak eleştirilmesi Mao Zedung'un bilimsel sosyalizme **esas** katkısıdır.)

Millî demokratik devrim işçi sınıfı önderliğine dayanır. Millî demokratik devrimde **önder** işçi sınıfıdır, **temel** (esas) kuvvet köylülerdir. Millî demokratik devrimde işçi sınıfı, işçi-köylü ittifakı temeli üzerinde bütün diğer devrimci sınıfları, küçük burjuvazinin köylü-olmayan kesimlerini ve politik bir güç olarak ortaya çıktığı ölçüde millî burjuvaziyi ve bütün diğer devrimci unsurları millî cephede toplar. Millî demokratik devrimde millî cephe politikası temel politikadır.

---

(4) Venezuela'daki gerilla hareketinin lideri Douglas Bravo'nun bu konudaki görüşleri için bkz: DEVRİM, sayı: 15, s. 6.

(5) Lin Piao, **Yaşasın Halk Savaşının Zaferi**, s. 48-50.

Millî demokratik devrim'in hedefi, siyasî alanda, emperyalizm ve işbirlikçilerinin iktidarının yerine **işçi sınıfı önderliğinde** bütün devrimci sınıfların iktidarının konulması; iktisadî alanda, işbirlikçi kapitalizmin ve feodal kalıntıların tasfiyesi ve sosyalizme geçişin **bütün** engellerinin ortadan kaldırılmasıdır.

Millî demokratik devrim işçi sınıfının **ideolojik, politik ve örgütsel önderliğine** dayanır. Bu demektir ki, proletarya ideolojisi ile teçhiz edilmiş gerçekten devrimci bir partide örgütlenmiş işçi sınıfının önderliği olmaksızın, emperyalizmi ve işbirlikçilerini altetmek mümkün değildir. Millî demokratik devrime esas damgasını vuran, işçi sınıfı önderliğidir; millî demokratik devrim, işçi sınıfı önderliğinde bir köylü savaşıdır (6).

Millî demokratik devrimde önder işçi sınıfı olduğu içindir ki, millî demokratik devrim teorisi, kesintisiz devrim teorisidir. Millî demokratik devrimin tamamlanmasından sonra, işçi sınıfı yoksul ve orta köylülerle ittifak temeli üzerinde sosyalist devrime yönelir. Millî demokratik devrimde önder işçi sınıfı olduğu içindir ki, sosyalizme geçiş barış içinde olur. (Millî demokratik devrimden sosyalizme barış içinde geçilmesi, işçi sınıfının yeniden bir iktidar mücadelesi yapmayacağı anlamına gelir; yoksa, karşı-devrimle mücadele her dönemde olacaktır.) Sosyalist devrim aşamasında program, genel olarak kapitalizmin tasfiyesi, üretim araçlarının mülkiyeti üzerinde sosyalist dönüşüm ve sosyalizmin inşasıdır. Millî demokratik devrimle sosyalist devrim arasında bir «Çin Seddi» yoktur.

Millî demokratik devrim ancak halkın bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesi yoluyla ve ancak devrimci mücadele yoluyla başarıya ulaşabilir.

MODERN REVİZYONİST ÇİZGİ: KAPİTALİST OLMAYAN YOL

Sovyetler Birliği, sosyalizmin zafere ulaştığı ilk ülkedir. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin (SBKP) kurucusu Lenin'dir. SBKP, 1956'da yapılan XX. kongresine kadar, bilimsel sosyalizmin ilkelerine bağlı kalmış ve bu ilkelerin başlıca savunucusu, dünya devriminin merkezi olmuştur. An-

---

(6) Millî demokratik devrimin bilinçli ve örgütlü bir işçi sınıfı hareketi olmadan da, «sosyalistlerin» köylülere «öncülüğü» ile yapılabileceğini savunan bazı çevreler, «İşçi sınıfının öncülüğü işçilerin ... devrimde ağır basması demek değildir,» (Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 16, s. 298) diyorlar. Millî demokratik devrimde ağır basan, hiç şüphesiz, işçi sınıfıdır. Köylülerin devrimin **temel** kuvveti olması, yani geniş kitleler halinde mücadeleye katılması ve millî demokratik devrim programının köylülerin özlemlerine cevap vermesi, millî demokratik devrimde köylülerin ağır basması demek değildir. Millî demokratik devrim ile burjuva demokratik devrimi birbirinden ayıran, devrimin önderi olan sınıfların ayrı ayrı sınıflar olmasıdır. 18. ve 19. yüzyılların burjuva demokratik devrimlerinin önderi burjuvazi; millî demokratik devrimlerin önderi proletarya'dır. Eğer devrimin niteliğini, devrimin temel kuvvetine göre tayin etseydik, o zaman, burjuva demokratik devrimlerine de pekalâ «işçi-köylü» devrimleri demek gerekirdi!

cak XX. kongreden itibaren SBKP'nin liderliğini ele geçirenler, bilimsel sosyalizmin en temel ilkelerinin revizyonu çığırını açmışlardır.

Bu çığır, sosyalist devrimlerini yapmış olan ülkelerde, kapitalist-emperyalist ülkelerde ve emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde proletarya hareketinin o güne kadar dayandığı ilkelerin yerine başka ilkelerin konulmasına yol açmıştır. Sosyalist ülkelerde sosyalist ekonominin kurulmasında yol alındıkça, sınıfların ve sınıflar arasında mücadelenin **kendiliğinden** ortadan kalktığı, artık **geri dönüşün mümkün olmadığı** ve komünizme geçildiği tezi; kapitalist-emperyalist ülkelerde, burjuvazinin iktidarı altında millileştirmelerle ve parlamenter yoldan sosyalizme barış içinde geçişin mümkün olduğu tezi ve sömürülen ülkelerde, işçi sınıfı iktidarı altında devrimler yoluyla değil de, küçük burjuva iktidarı altında reformlar yoluyla, kapitalist olmayan yoldan sosyalizme barış içinde geçiş tezi, hiç şüphesiz, birbirleriyle yakından ilgilidir.

Modern revizyonizmin getirdiği yeni tezler ve yeni politikalar **pratikte** şu sonuçları vermiştir: Çağdaş dünyamızdaki dört çelişmeden (sosyalist kampla emperyalist kamp, kapitalist-emperyalist ülkelerde burjuvaziyle proletarya, emperyalizmle ezilen uluslar ve emperyalist devletler ve gruplar arasındaki çelişmeler) biri, sosyalist kampla emperyalist kamp arasındaki çelişme, diğerleri yok sayılırcasına ön plana geçirilmiş ve sosyalist devletlerle kapitalist devletler arasındaki ilişkileri düzenleyen Lenin'in «barış içinde bir arada yaşama» ilkesi, uygulamada emperyalizmle ezilen uluslar, emperyalist ülkelerde burjuvazi ile proletarya arasındaki ilişkileri de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Modern revizyonistlere göre, emperyalizm sosyalist kampla, emperyalist kamp arasında «barış içinde ekonomik yarış» yoluyla, giderek yıkılacaktır ve ezilen ulusların kurtuluşu da bu yolla olacaktır. Nükleer silâhların büyük tahrip gücü karşısında, bir dünya savaşının önlenmesi başlıca mesele haline gelmiştir. Bu meselenin çözümü, uluslararası silâhsızlanma anlaşmaları yoluyla ve Kruşçev'in sözleriyle «savaş kıvılcımlarının söndürülmesi», yani emperyalizme karşı mahallî silâhlı mücadelelerin bastırılması yoluyla olacaktır.

Modern revizyonizmin, birkaç cümle ile bu şekilde özetliyebileceğimiz esas tezleri çerçevesinde, Asya-Afrika ve Lâtin Amerika'nın ezilen halklarının tutması gereken yol konusunda ileri sürdüğü görüşleri biraz daha yakından ele alalım:

Ezilen ulusların millî kurtuluş devrimleri **iki aşamaya** bölünmüştür. Birinci aşama olan siyasî bağımsızlığın kazanılması, bugün hemen hemen tamamlanmıştır ve Angola, Mozambik gibi birkaç yer hariç, sömürgecilik yeryüzünden tasfiye olunmuştur. Millî kurtuluş devrimleri şimdi «yeni bir aşamaya», ekonomik bağımsızlığın kazanılması aşamasına girmiştir. Bu aşamada esas mücadele biçimi, ekonomik mücadeledir. Siyasî bağımsızlıklarını kazanmış olan ülkeler, bağımsızlıklarını sağlam temellere dayandırmak için bugün bir kalkınma mücadelesi içindedirler. Sovyetler Birliği'nin ve diğer sosyalist ülkelerin izledikleri «barış içinde bir arada yaşama» politikası, millî kurtuluş devrimlerinin bu ikinci aşamasının gelişmesini teminat altına almaktadır. Öte yandan, emperyalizmle «barış içinde yarış» po-

litikası da, sosyalist ülkelerin, bu iktisadî devrim mücadelesine iktisadî yardımlar yoluyla destek olmasını sağlamaktadır (7). Üstelik, sosyalist ülkeler, silâhsızlanma yolundaki çabalarıyla, hem sosyalist ülkelerin hem de kapitalist ülkelerin, «gelişmekte olan ülkelere» daha çok iktisadî «yardım» yapmalarını sağlayacaklardır. Sosyalist ve kapitalist ülkeler aralarındaki silâhlanma yarışını bırakmalı ve bu yolla tasarruf edecekleri fonları «gelişmekte olan ülkelere» yapılacak «yardımlara» tahsis etmelidirler.

Modern revizyonistlere göre, bugün millî kurtuluş mücadelelerinin **esas önderi,** sosyalist ülkeler ve emperyalist ülkeler proletaryasıdır. Proletarya ideolojisinin dünya çapında burjuva ideolojisi üzerinde kurmuş olduğu egemenlik, sosyalizm fikirlerinin bütün dünyaya yayılması, sosyalist ve emperyalist ülkeler proletaryasının millî kurtuluş hareketlerine önderlik etmesini sağlamaktadır (8).

Sömürgeciliğin tasfiyesinden sonra Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'da ortaya çıkan bağımsız devletlerin önündeki görev, «millî demokrasi»nin, «millî demokrasi devletinin» kuruluşu ve kapitalist-olmayan yol'dan sosyalizme geçiştir. Modern revizyonistlere göre, kapitalist olmayan yol yeni ortaya atılmış bir fikir değildir. Kapitalist olmayan yol teorisinin kurucuları bizzat Marx, Engels ve Lenin'dir. Geri ülkelerin kapitalizmi atlıyarak sosyalizme geçebileceklerini ilk kez Marx ve Engels göstermiştir. Bu fikir Lenin ve SBKP kongreleri tarafından geliştirilerek, geri ülkelerin, ileri ülkelerin proletaryasının yardımıyla, kapitalizmi atlayabilecekleri ortaya konmuştur. «Bugün kapitalist olmayan kalkınma yolunun mümkün olup olmadığı tartışılamaz. Bu soruya olumlu cevap, teori alanında olsun, Sovyetler Birliği'nin ve Moğolistan Halk Cumhuriyetinin birçok halklarının pratik tecrübeleriyle de verilmiştir» (9). Bugün **«gelişme seviyesi ve coğrafî konu-**

---

(7) Modern revizyonistler oldukça uzun bir süreden beri, bu ikinci aşamada millî kurtuluş hareketlerine karşı enternasyonalist görevlerini öncelikle kendi ekonomilerini güçlendirmekle yerine getirebileceklerini savunmaktadırlar. Bkz: 27.10.1966 tarihli **Pravda**'da, «Sosyalizmin Yüce Uluslararası Görevi» adlı makale (İngilizcesi için: «The USSR and Africa,» **Mizan,** Vol. 8, No. 1, p. 42.)

(8) Buraya kadar özetlenen modern revizyonist tezlerin etraflı eleştirisi için bkz: APOLOGISTS OF NEO-COLONIALISM, Editorial Departments of **Renmin Ribao** and **Hongoi,** (22.10.1963), FLPH, Peking, 1963.

(9) V. Tyagunenko, «Emancipated Countries Choose Their Path,» **International Affairs,** No. 3 (1968), s. 54. Burada şu noktaya işaret etmek gerekir: «Sovyetler Birliğinin ve Moğolistan Halk Cumhuriyetinin birçok halkları»nın kapitalizmi atlayıp sosyalizme geçmeleri işçi sınıfının devrimci iktidarı altında mümkün olmuştur ve kimse bunun mümkün olmadığını iddia edemez. Ama burjuvazinin ya da küçük burjuvazinin iktidarı altında kapitalizmi atlamak mümkün değildir. Anti-emperyalist küçük burjuva rejimlerinin ilerici devlet kapitalizmi de, «sosyalizm» diye nitelendirilemez.

mu ne olursa olsun [altını biz çizdik]» gelişmekte olan her hangi bir ülke bu yolu benimseyebilir ([10]).

Millî demokrasi devleti:

a) İşçi sınıfının veya küçük burjuva kökenli aydınların («devrimci demokratların») veya, çoğu zaman emperyalizmle uzlaşıcı eğilimler taşımasına rağmen, millî burjuvazinin önderliğini yaptığı bir millî cephe tarafından kurulabilir. «Millî demokrasi devleti» ne kapitalist, ne de sosyalist olan, kapitalist olmayan bir kalkınma yolunu tutar. «Ancak bu, bir üçüncü yol değildir. Uzun vadede sosyalizme geçiş yoludur.»

b) Kapitalist olmayan yoldan sosyalizme geçiş işçi sınıfının ve partisinin önderliği ile veya «devrimci demokratların» ve onların partilerinin önderliği ile olabilir ([11]).

c) Devrim, devrimci mücadeleler yoluyla veya barış içinde ilerliyebilir.

Görüldüğü gibi, «millî demokrasi»ye, oradan sosyalizme geçiş, modern revizyonizme göre, işçi sınıfının veya küçük burjuvazinin önderliği ile mümkün olabilir.

Devrim, devrimci mücadele yoluyla veya barış içinde gelişebilir. Bu tezler, revizyonizmin ana kaynağı olan pragmatizmin, şartlara göre ilke tayin edişin örnekleridir. İşçi sınıfının önderliğinde devrimci mücadeleler yoluyla millî demokratik devrimler ve sosyalist devrimler gerek teoride, gerekse pratikte ispatlanmıştır ve bunun aksinin iddia edilmesine imkân yoktur. Bunun için modern revizyonistler, teoride ve pratikte ispatlanmış ilkeleri de savunuyorlar ama uygulamada, esas olarak diğer yolu, yani işçi sınıfının önderliği ve devrimci mücadeleler olmaksızın da demokratik devrimin ve sosyalist devrimin mümkün olduğunu savunuyorlar ve bunun doğruluğunu ispata çalışıyorlar. Bunu nasıl yapıyorlar, görelim. Modern revizyonistlere göre:

Siyasî bağımsızlığın kazanılmasından sonra Hindistan, Pakistan, Filipinler gibi bazı ülkeler kapitalizm yolunu tutarken, diğer bazıları, örneğin Birleşik Arap Cumhuriyeti, CEZAYİR, Burma, Suriye ve Gine gibi ülkeler kapitalist olmayan bir yol tuttular. Bu ülkelerde, «devrimci ve demokratik zihniyetli kimselerin önderliğinde genel demokratik ve **anti-kapitalist** [altını biz çizdik]» dönüşümler yapılmaktadır. Bu gibi ülkelerde devrimler, artık burjuva demokratik karakterde değildir. Aynı zamanda, sosyalist de değildir. Her iki devrimin işaretlerini taşımaktadır. Bu durum, «kapitalizmden sosyalizme geçiş, kapitalizmle, sosyalizmin birarada yaşaması

([10]) Bkz: V. L. Tyagunenko, «Capitalist and Non-Capitalist Development,» **International Affairs,** No. 5 (1967), s. 55 ve G. Kib - A. Kaufman, «Non-Capitalist Development: Achievements and Difficulties,» **International Affairs,** No. 12 (1967), s. 70.

([11]) Yalnızca «devrimci demokratların» değil, işbirlikçi sınıfların iktidarı altında da sosyalizme geçilebileceği iddiası da ileri sürülmektedir. Bkz: **Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz,** s. 390 ve APOLOGISTS OF NEO-COLONIALISM, s. 32.

ve iki sosyo-ekonomik sistem olarak birbirleriyle mücadelesi» çağında oluşumuzdan ileri gelmektedir (12). Kapitalist olmayan yolu seçen ülkelerdeki «devrimler, bazı demokratik görevleri yerine getirdikten sonra, şimdi kapitalizmi ve kapitalist sömürüyü sınırlayarak sosyal problemleri de çözüyorlar ve böylelikle demokratik devrim safhasının sınırlarını da aşıyorlar» (13). «Tecrübeler, proletarya önderliği olmadan da ... kapitalizmden kurtulmanın mümkün olduğunu göstermektedir» (14).

Kapitalist olmayan kalkınma yolunu seçmiş olan ülkelerde sosyalizmin unsurlarını, millileştirmeler, gittikçe genişleyen kamu sektörü ve planlama meydana getirmektedir (15). Öte yandan, «devrimci demokratlar» ilk başta savundukları «Afrika Sosyalizmi», «Arap Sosyalizmi», «Müslüman Sosyalizmi» vs. reddederek, bilimsel sosyalizme yaklaşmaktadırlar. «Devrimci demokratlar», «... Küçük burjuva sosyalizminden, ütopik sosyalizmden ve Lenin'in dediği gibi çeşitli (intikal) sosyalizmi biçimlerinden geçerek, işin sonunda, proletarya ideolojisine ve bilimsel sosyalizme gelmektedirler. Gelişmenin mantığı, küçük burjuva intelligentsia'sının dürüst politik yöneticilerini, işçi sınıfının kesin rolünü tam anlamaya ve onu ideolojisini benimsemeye sevketmektedir» (16). Bu iki sürecin birlikte yürümesi, yani bir yandan «devrimci demokratların» bilimsel sosyalizmi benimsemeleri, öte yandan planlama, kamu sektörünün genişlemesi, millileştirmeler, vs. «kapitalizmden kurtulmayı» ve barış içinde sosyalizme geçişi teminat altına almaktadır. «Devrimci demokratların» bilimsel sosyalizme yaklaşmaları, «... çağımızda dünya sosyalist sistemi, milletlerarası seviyede gerek maddî, gerekse politik ve moral planda, proleter öncü görevini» yerine getirdiği için mümkün olmaktadır (17).

Açıkça görüldüğü gibi, kapitalist olmayan yol tezi, işçi sınıfının önderliği ve işçi sınıfı önderliğinde halkın devrimci mücadeleleri olmaksızın, kü-

(12) V. L. Tyagunenko, s. 56.

(13) G. Kim - A. Kaufman, s. 76.

(14) **World Revolutionary Movement of the Working Class**, Moscow, Progress Publishers, 1967, s. 343.

(15) Bilindiği gibi, millileştirmeleri ve devletçiliği sosyalizm olarak gören, her türlü devlet mülkiyetini sosyalist mülkiyet olarak gören bu tezler, yukarıda da değindiğimiz gibi kimi modern revizyonistler tarafından kapitalist-emperyalist ülkeler için de ileri sürülmektedir. Emperyalist burjuvazinin iktidarı altında, millileştirmeler yoluyla barış içinde, parlamenter yoldan sosyalizme geçiş teorisi en iyi ifadesini Togliatti'nin «Yapısal Reform» teorisinde bulmaktadır. Bkz: **Bütün Ülkelerin İşçileri Birleşiniz**, s. 259 ve sonrası.

(16) Doğan Avcıoğlu, «Mısır Örneği,» (YÖN, sayı: 189, s. 10) adlı makalesinde A. Arzumanyan'dan naklediyor. Avcıoğlu'nun bu yazısı, küçük burjuva radikalizminin en sol kanadı ile proleter devrimci hareketteki sağ çizginin nasıl birleştiğini göstermesi bakımından ilginçtir.

(17) Aynı yazı, s. 10.

çük burjuva aydınlarının «sosyalizmi benimsemeleriyle» ve planlama ve millileştirmeler yoluyla sosyalizme geçiş teorisidir. Demokratik devrim ve sosyalist devrim için işçi sınıfının önderliği zorunlu bir şart olarak görülmediği gibi, buna bağlı olarak, işçi sınıfının partisinin mevcudiyeti ve mücadeleyi yönetmesi de zorunlu bir şart sayılmamaktadır. Kapitalist olmayan yolu savunanlar için de, tıpkı Castro gibi, işçi sınıfı partisi «olsa da olur, olmasa da.» Çünkü «devrimci demokratlar», «... bilimsel sosyalizme dayanan kapitalist olmayan kalkınma yolunun güvenlik altına alacak demokratik partiler» kurmaktadırlar. «Bazı ülkelerde eski marksist-leninist partiler ve devrimci demokrat partiler **sosyalizm için** [altını biz çizdik] ortak bir mücadele platformu kurmuşlardır. Diğer bazı ülkelerde ise Komünistler, devrimci millî demokratik güçlerle ve onların partileriyle sıkı bir ilişki içinde çalışmaktadırlar» ([18]).

Son olarak, modern revizyonizmin bu tezlerinin, kimilerinin sandığı gibi, **sadece belirli ülkeler için değil, bütün** Asya, Afrika ve Lâtin Amerika ülkeleri açısından savunulduğunu da belirtelim ([19]). Şöyle deniyor: «... Sosyalizmin dünyanın ilerlemesinde tayin edici bir faktör haline geldiği bu şartlar altında, ilke olarak, her hangi bir ülke, gelişme düzeyi ve dünyadaki yeri ne olursa olsun kapitalist olmayan yolu seçebilir ... bugünkü şartlar altında, devrimci demokratların önderliğinde kapitalist olmayan yolu tutmak için gerçek bir imkân doğmuştur» ([20]).

CASTRO-GUEVARA-DEBRAY ÇİZGİSİ: «SOSYALİST DEVRİM»

Uluslararası proletarya hareketi içindeki «sol» sapmanın (çalışma tarzı dahil) bütün temel meselelerdeki görüşleri Halil Berktay arkadaşın Proleter Devrimci AYDINLIK'ın bir önceki sayısında yayınlanan, «Proleter Devrimci Çizgi ve Bazı Yanlış Eğilimler» adlı yazısında, esas kaynaklara dayanılarak, ayrıntılı olarak incelenmiş ve eleştirilmiştir. Biz burada tekrar esas kaynaklara dönmeden, uluslararası bir nitelik kazanmış olan bu çizgiyi bir

---

([18]) Bkz: **World Revolutionary Movement**..., p. 339. Pratikte bu, örgütsel bağımsızlıktan vazgeçerek küçük burjuva radikallerinin partileri içinde erimeye indirgenmektedir. Bu örgütsel çizgi, Avcıoğlu'nun **Türkiye'nin Düzeni**'nde sözünü ettiği, bütün devrimci güçleri içinde toplayan «devrimci parti» ile olsun, Douglas Bravo'nun «devrimin partisi» ile olsun kuvvetli bir benzerlik göstermektedir.

([19]) Modern revizyonistler kapitalist olmayan yol'un Türkiye bakımından da geçerli olduğunu savunmaktadırlar. Bu konuda, Moskova'da yayınlanan **Classes and Class Struggles in Turkey** (Türkiye'de Sınıflar ve Sınıf Mücadeleleri) adlı kitabın son bölümünü meydana getiren «Türkiye'nin İktisadî Gelişmesinin Bazı Meseleleri» başlıklı, Rozaliyev imzalı makalede hayli ilginç görüşler yer almaktadır. Bu arada, Batı Almanya'da yayınlanan ve yurt dışındaki oportünist çevrelerin görüşlerini yansıttığı anlaşılan türkçe bir dergi de «Kapitalist Olmayan Yol» tefrikaları yayınlamaktadır.

([20]) V. Tyagunenko, s. 55.

Arap devrimcisinin sözleriyle özetliyelim: «Devrimin ulusal devrim ve sosyalist devrim olmak üzere iki aşamaya bölünmesinin mümkün olduğunu öne süren bir görüş vardır. Fakat Üçüncü Dünyadaki ve özellikle Lâtin Amerika'daki devrimler, hem gerçekçilik yönünden, hem de pratik olarak bu gibi görüşlerin tutarsızlığını ortaya koymuştur. Bu devrimler siyasal, sosyal ve ekonomik alanlarda geri kalmış toplumlarda, siyasal devrimle sosyal devrimin bağdaşması gerektiğini ispat etmiştir. Örneğin Küba devrimi, devrimin bölünmesi görüşünü reddetmiş ve demiştir ki: Lâtin Amerika, ulusal ve sosyalist devrim olmak üzere iki devrime gebedir ve bunların birini bırakıp ötekini gerçekleştirebilmesi imkânsızdır.» Üstelik, bu ülkelerde devrime önderlik edebilecek güçte bir işçi sınıfı da yoktur. «Küba devrimi ve diğer devrimler bu konuda toplumlarının gerçeklerini kavradılar ve gerçekçi olarak incelediler. **Bu gibi toplumlarda işçi sınıfı devrim yapmak gücünde değildir** [altını biz çizdik]. Devrime öncülük yapabilecek kuvvet tüm emekçi sınıflar arasında meydana gelecek bir ittifaktır» ([21]).

Bilindiği gibi, «sol» çizgiye göre, sömürülen ülkelerin önündeki devrimci adım, sosyalist devrimdir. Bu sosyalist devrimde, işçi sınıfının ve partisinin önderliği değil, «sosyalistlerin» içinde birleştikleri foko'ların önderliği söz konusudur. Castro'nun sözleriyle, işçi sınıfı-partisi, «olsa da olur, olmasa da.»

ÇIKARILMASI GEREKLİ BAZI SONUÇLAR

1) Şurası çok açıktır ki, proleter devrimcileri için üç çizginin sömürülen ülkeler bakımından evrensel olarak geçerliliğini ileri sürdüğü üç şiardan, üç stratejiden, üç yoldan **birini,** içinde yaşanılan ülkenin iktisadî gelişme düzeyine **hangisi uygunsa onu** seçmek söz konusu değildir. Bunlar şartlara göre biri seçilecek üç yol değil, proleter devrimcilerinin doğrusunu savunup, yanlış olanlarını mahkûm etmeleri gereken, **birbiriyle çelişen** önerilerdir.

Ülkemizdeki devrimci hareket içinde, bu konuda çok yanlış fikirler ileri sürülmektedir. Bu yanlış fikirler en iyi ifadesini şu sözlerde bulmaktadır: «İlkel kabile toplumlarının derin izlerini taşıyan, sözü edilecek sanayii bulunmayan, dolayısıyla işçi sınıfı da olmayan, ya da işçi sınıfı henüz tarihî gelişmeyi etkileyecek güce erişmemiş bulunan bağımsız bir ülkede, örneğin Gana'da, Somalya'da, elbette ki **sosyalist kuruluştan** [altını biz çizdik] söz edilemezdi... Bu durumda bu ülkenin yurtseverlerinin tutabilecekleri tek doğru iktisadî kalkınma yolu, **sosyalizme götürecek olan 'kapitalist olmayan yol'** [altını biz çizdik] olabilirdi. Ama sanayii olan, işçi sınıfının toplumsal bir gücü temsil ettiği geri kalmış ülkelerde, devrimci şiar elbette ki, sosyalist kuruluş şiarı olabilir ve olmalıdır. Örneğin, kurtuluşunda,

---

([21]) Bkz: Yunus Haydar, «Doğrudan Doğruya Sosyalist Aşamaya Geçiş Mümkün Mü?», ANT, sayı: 155 (16.12.1969), s. 13.

sanayiin ikiyüzbin istihdam gücü olan Cezayir'de 'kapitalist olmayan yol' dan söz edilemezdi ve nitekim de edilmedi, bu ülkede sosyalist kuruluş şiarı ileri sürüldü. Bu bakımdan Cezayir'den ileri olan Türkiye gibi bir ülkede, kapitalist gelişmede bir hayli yol katetmiş olan Türkiye gibi bir ülkede 'kapitalist olmayan yol' un sözü hiç edilemez.» (Mihri Belli, «Devrimci Şiar Meselesi, «TÜRK SOLU, sayı: 5, s. 5.)

Kimilerince **çok parlak** bulunan bu görüşler, üç bakımdan yanlıştır:

a. Kapitalist olmayan yol şiarı, millî demokratik devrim şiarına **karşı** modern revizyonizmin önerdiği bir şiardır. Üstelik, kapitalist olmayan yol, sosyalist kuruluş şiarının bir alternatifi değildir! Sosyalist kuruluş şiarı, **ancak millî demokratik devrimin tamamlanmasından sonra** atılabilir.

b. Cezayir'de hiç bir zaman sosyalist kuruluş şiarı atılmamıştır. Cezayir'de sosyalist kuruluş şiarının atıldığını söyleyebilmek için «Arap Sosyalizmi» ya da «Müslüman Sosyalizmi» denen şeyin, sosyalizm olduğunu kabul etmek gerekir. Cezayir'de sosyalist kuruluş söz konusu olmamıştır, çünkü Cezayir'de millî demokratik devrim olmamıştır. Bizzat modern revizyonistler Cezayir'i kapitalist olmayan yolu tutan ülkelere en iyi örnek olarak göstermektedirler: «Cezayir ve Gine tecrübelerinin gösterdiği gibi, kapitalist olmayan yolu seçmiş olan ülkeler bir yandan gelişirken, bir yandan da emperyalizme doğrudan iktisadî bağımlılık halindedirler... Cezayir, gelirinin büyük kısmını, Fransız sermayesinin elinde olan, petrol imtiyazlarından elde etmektedir. Fransız sermayesi, ayrıca, birçok bankalara, sigorta şirketlerine sahiptir ve ülkenin dış ticaretinde çok güçlü bir yer işgal etmektedir» (22).

Cezayir'de küçük burjuva önderliğinde yürütülen anti-emperyalist mücadeleye millî demokratik devrim gözüyle bakılınca, bu gibi yanılgılara düşmek elbette ki kolay olmaktadır.

c. Yukarıda aktardığımız görüşün doğru olduğunu kabul edersek, Türkiye'de de «kapitalist gelişmede bir hayli yol katedildiğine» göre, önümüzdeki şiar «sosyalist kuruluş» şiarı olmalıdır. Oysa, açıktır ki, sosyalist kuruluş şiarını ancak millî demokratik devrimi tamamladıktan sonra atabiliriz. Tabiî, eğer sosyalizmden, yeni bir çeşit küçük burjuva sosyalizmini, yeni bir çeşit «Türkiye Sosyalizmi» ni anlamıyorsak! (23).

2) Yukarıda da belirttiğimiz gibi, millî demokratik devrim stratejisi, **emperyalizmin boyunduruğu altında olan ve feodal kalıntılar barındıran bütün ülkeler** açısından geçerlidir. Millî demokratik devrim stratejisinin ge-

---

(22) R. N. Andreasyan, «Developing Countries and Foreign Capital,» **International Affairs,** No. 5 (1967), p. 72.

(23) Mihri Belli'nin bu yanlış görüşleri son tartışmalar sırasında başkaları tarafından yeniden ortaya sürülmüştür. Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 196-197. Bu yanlış görüşleri dayanak alan bir yazıda, pek çok başka yanlış sonuçlara varılması kolay olmaktadır.

çerliliğini, ülkenin içinde bulunduğu **iktisadî gelişme düzeyi tayin etmez.** (Hiç şüphesiz, emperyalizm sömürü alanı içindeki ülkelerin gelişmelerini engellemektedir; ama yine de bu ülkeler kendi aralarında farklı gelişme düzeyleri gösterirler.)

Bu bakımdan, bir yandan millî demokratik devrim için şartlar bütün dünyada mevcuttur deyip, bir yandan da kapitalist olmayan yolu «işçi sınıfı var sayılamayacak kadar zayıf ve cılız olan **Kamerun, Burundi, Bassertolun** [yeryüzünde bu adı taşıyan bizim bildiğimiz bir ülke yoktur!] gibi Afrika ülkeleri» için geçerli saymak gülünçtür. (Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 196.) Devrimci şiarı, iktisadî gelişme seviyesine göre tayin eden bu anlayışı, mantıkî sonucuna götürürsek, bazı ülkelerin iktisadî gelişme düzeyleri de «sosyalist devrim» şiarına uygun olacaktır; örneğin Türkiye için «sekter ve gerici» olan «sosyalist devrim» şiarı, böyle ülkelerde «sekter ve gerici» olmayacaktır(!) Böylelikle, emperyalizmin sömürü alanı olan ülkeler için **hem millî demokratik devrim, hem kapitalist olmayan yol, hem de sosyalist devrim** şiarının, **her üçünün de** (iktisadî gelişme düzeyine göre) doğru olabileceğini savunmak mümkündür elbette. Böylelikle hem proleter devrimci çizgi ile, hem modern revizyonist çizgi ile ve hem de Castro-Guevara-Debray çizgisi ile barışık olmak mümkündür! Nitekim, bu anlayışı savunanlar, Fidel Castro'ya atıf yapmaktan geri kalmıyorlar (Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 202). Bu kişilere soruyoruz: Castro'nun sömürülen ülkeler için önerdiği «sosyalist devrim» şiarı «sekter ve gerici» bir şiar mıdır, değil midir? Proleter devrimci çizgi açısından, Castro-Guevara-Debray çizgisi bir «sol» sapma mıdır, değil midir? Açıkça, kitle önünde cevap verin!

İşin daha da ilginç yanı, aynı kişiler, millî demokratik devrim tezinin işgal şartları altında geçerli olduğunu ileri sürmektedirler. Açıkça şöyle deniyor: «Türkiye'de temel çelişmenin proletarya burjuvazi çelişmesi olduğunu varsayalım, bu koşullara rağmen, biz sosyalist devrim şiarını atamayız... İşgal altındaki bir ülkede Marksistlerin ilk görevi 'sosyalist' değil 'millî devrim' yapmaktır.» (Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 208.)

Millî demokratik devrim şiarını geçerli kılan, işgal şartları değil, emperyalizme bağımlılıktır, emperyalizmin sömürü alanı oluştur! Eğer millî demokratik devrim şiarının geçerliliğini işgal şartlarına bağlarsak, işgal altında olan bütün ülkelerde millî demokratik devrim şiarının geçerli olması gerekir. **Nitekim, aynı yazıda,** ikinci dünya savaşı Fransa'sında millî demokratik devrim yapıldığı ileri sürülmektedir. Fransa gibi kapitalist-emperyalist ülkelerde devrimci şiar, işgal altında olsun, olmasın, sosyalist devrimdir. Fransa'da olan bir millî devrim değil, anti-faşist direnmedir. Almanların kovulması, Fransa'da bir iktidar değişikliğine, bir devrime, işçi sınıfı iktidarına yol açmamıştır! (Kişinin bu konularda yazarken, Aydınlık Sosyalist Dergi'nin «marksist eleştiri süzgecine» fazla güvenmemesini ve bilgilerinin doğruluğunu iyice gözden geçirmesini öğütleriz.)

3) Çıkarılması gerekli diğer bir önemli sonucu bir şema ile özetliyelim:

Merkez	Emperyalizmin sömürü alanı olan ülkeler için önerisi	Parti üzerine görüşü	Önderlik üzerine görüşü
Proleter Devrimci Çizgi	Millî demokratik devrim	Partinin önderliği olmaksızın, devrim olamaz.	İşçi sınıfı önderliği zorunludur.
Modern Revizyonist Çizgi	Kapitalist olmayan yol	Parti olsa iyi olur, ama olmasa da olur.	İşçi sınıfı önderliği iyidir, ama zorunlu değildir.
Castro - Guevara - Debray Çizgisi	Sosyalist Devrim	Parti olsa da olur, olmasa da.	Önder, tüm emekçi sınıflar arasında ittifakı temsil eden foko'dur.

Görüldüğü gibi, işçi sınıfının ve onun partisinin önderliğine dayanan millî demokratik devrim stratejisini, sadece proleter devrimci çizgi savunmaktadır. Eğer, gerçekten millî demokratik devrim çizgisine bağlıysak, eğer gerçekten proleter devrimcileri olmak iddiasındaysak, yanlış çizgilere karşı kesin bir tavır takınmak, saflarda doğru bilinci yaymak için çalışmak zorundayız!

4) Bilinçli ve örgütlü işçi sınıfının önderliği mi, yoksa «sosyalistlerin öncülüğü» mü? İşçi sınıfının ideolojik, politik, örgütsel önderliği mi, yoksa işçi sınıfının «ideolojik öncülüğü» mü? Çıkarılması zorunlu bir diğer sonuç da, bu soruya verilecek cevaptır.

Proleter devrimci çizgi, bilinçli ve örgütlü işçi sınıfının mücadelesi olmaksızın, işçi sınıfı önderliği olmaksızın, işçi sınıfının öncü müfrezesi olan işçi sınıfı partisinin rehberliği olmaksızın, millî bağımsızlık ve demokrasi davâsında kalıcı zaferler elde edilemiyeceğini, sosyalizme geçilemiyeceğini savunur. İşçi sınıfının pratikte önderliği, millî demokratik devrim çizgisinin canalıcı noktasıdır. Oysa, modern revizyonistlere göre, işçi sınıfı ideolojisinin dünya çapında burjuva ideolojisi üzerinde sağlamış olduğu hâkimiyet, emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde küçük burjuva aydınlarının «çeşitli (intikal) sosyalizmlerinden geçerek» bilimsel sosyalizmi benimsemelerini sağlamaktadır. İşçi sınıfı, **işte bu yolla**, millî kurtuluş mücadelelerine önderlik etmektedir. Öte yandan, Castro - Guevara - Debray çizgisine göre, zaten «işçi sınıfı devrim yapamayacağı için» sosyalizmin bazı genel ilkelerini benimsemiş küçük burjuva aydınlarının içinde toplandığı foko önderlik rolünü yüklenir ve «sosyalist devrim» yapar(!)

Gerek bilimsel sosyalizmin en temel ilkeleri ve gerekse ezilen halkların devrimci pratiği, «ideolojik öncülük» ya da «sosyalistlerin öncülüğü» tezlerini mahkûm eder. Ülkemizde de Aybar-Aren oportünizmine karşı yürütülen mücadele onların «sosyalistlerin öncülüğü» tezini, işçi sınıfının bilinçli ve örgütlü olmadan da önder olduğu yolundaki, kendiliğindenlikçi, küçük burjuva sosyalist tezlerini mahkûm etmiştir. Ama, en son örneklerin de açıkça gösterdiği gibi, bu görüşlerin kalıntıları saflarda hâlâ mevcuttur.

5) İşçi sınıfının ideolojik, politik ve örgütsel önderliğine dayanan millî demokratik devrim çizgisi, bütün sömürülen ülkelerin proleter devrimcilerinin ve işçi sınıfı partilerinin tek doğru çizgisidir. Bütün bu ülkelerdeki proleter devrimcileri ve işçi sınıfı partileri, işçi sınıfının ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığını kayıtsız şartsız savunurlar ve devrimin önderliğini kazanmak için mücadele ederler. Ancak, millî demokratik devrim çizgisinin bütün ezilen halklar için geçerli ve doğru olması, o anda bütün bu ülkelerde işçi sınıfının önderliği kazanmış olması demek değildir. Bunu ancak marksizmle ilgisi olmayan dar kafalı küçük burjuva idealistleri ileri sürebilirler. Eğer işçi sınıfı ve müttefikleri olan diğer sınıflar henüz uyanmış, bilinçlenmiş, örgütlenmiş ve devrimci mücadeleye girmiş değilse, o ülkede işçi sınıfının önderliğinin gerçekleştirilmesi proleter devrimcilerinin, işçi sınıfı partisinin önünde duran, başarılması zorunlu bir görevdir. İşçi sınıfı hareketiyle bilimsel sosyalizm birleştiği zaman, bu birleşmeyi temsil eden parti, çeşitli tecrübelerden geçerek yığınlara öncülüğünü kabul ettirdiği zaman, işçi sınıfının devrimde önderliği kazanılmış olur.

Millî demokratik devrim çizgisinin doğru ve geçerli olması, emperyalizm ve işbirlikçilerinin ancak bu yolla yenilebileceği, ancak millî demokratik devrim yoluyla ve oradan sosyalizme ilerleyerek kalıcı zafer kazanmanın mümkün olduğu demektir. Millî bağımsızlığı kazanmak ve sosyalizmi kurmak için küçük burjuva aydınlarına bel bağlanamaz demektir.

Aydınları tarafından temsil edilen küçük burjuvazinin bütün sömürülen ülkelerde devrimci bir rol oynadığı açıktır. Küçük burjuva aydınlarının, Cezayir'de olduğu gibi, geniş halk kitlelerinin silâhlı mücadelesine öncülük edebildiği görülmüş olduğu gibi, son olarak Sudan ve Libya'da görüldüğü şekilde emperyalizme darbeler indirmeleri mümkün olmaktadır (24). Ama yine bütün tecrübeler gösteriyor ki, eğer bu mücadeleler işçi sınıfı önderliğinde verilmemişse, kalıcı zafer kazanmak mümkün değildir.

Proleter devrimcileri, bir yandan her türlü anti-emperyalist ve demokratik mücadeleyi aktif bir biçimde desteklerlerken, kendi ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlıklarını sonuna kadar savunarak, ilerici hareketleri eleştirirler. Geniş işçi-köylü yığınlarını bilinçlendirmek ve örgütlemek, işçi sınıfı önderliğini sağlamak için mücadele ederler.

---

(24) Lin Piao şöyle diyor: «... halk savaşlarına öncülük eden sınıflar değişebildiği gibi, yığın hareketlerinin ve zafer derecesinin genişliği ve derinliği de değişik» olabilmektedir. Bkz: **Yaşasın Halk Savaşının Zaferi**, s. 60.

GÖREVİMİZ PROLETARYA ÖNDERLİĞİ İÇİN MÜCADELEDİR!

Bugün Türkiye'de işçi sınıfının siyasî hareketinin gelişme düzeyi henüz geridir ve proletarya saflarından, sınıfa devrimci mücadelede yön verecek proleter devrimci kadrolar yeterince gelişmiş değildir. İşçi sınıfımızın uyanık kesimi içinden tek tek siyasî mücadeleye katılanlar olmakla beraber bu kesim kitlesi itibariyle iktisadî ve demokratik haklar için mücadele vermektedir. Bilinçli ve örgütlü bir işçi sınıfı mücadelesi, henüz önümüzde duran, başarılması zorunlu bir görevken, «sosyalistlerin» çeşitli mücadelelerde en ön safta dövüşmelerine bakarak, işçi sınıfının önderliğinden söz edersek, Aybar-Aren oportünizmine karşı verilen mücadelenin başarısı sınırlı olmuş demektir. «Sosyalistlerin öncülüğü» cinsinden oportünist tezler, objektif olarak, işçi sınıfını bilinçlendirmek ve örgütlemek için verilmesi zorunlu mücadeleyi baltalamaya yarar.

Yazımızın bu bölümünde AYDINLIK'ın 12. sayısında yayınlanan «Türkiye'nin Düzeni Üzerine» adlı yazımızda işçi sınıfı önderliği konusu ile ilgili olarak ortaya koyduğumuz ve çeşitli açılardan itirazlara yol açan görüşlerimizi yeniden ele alarak, açıklamak istiyoruz. Bunun için de konuya, en genel çizgileriyle, tarih açısından, işçi sınıfı hareketi ile bilimsel sosyalizmin birleşmesi meselesini ele alarak girmenin yerinde olacağı kanısındayız.

Bilindiği gibi, Batı toplumları, Doğu toplumlarına (daha doğru bir deyişle, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika toplumlarına) nazaran kapitalizme geçişte önaldılar. Kapitalizm dünyada eşit olmayan bir gelişme gösterdi. Batı toplumlarında kapitalizmin gelişmesi, Doğu toplumlarına nazaran çok daha hızlı oldu. Batıda 17. ve 18. yüzyıllardan itibaren devrimci sanayi burjuvazisi ve onunla birlikte, zıddı, yani proletarya da tarih sahnesine çıktı. İşçi sınıfının kapitalistlere karşı kendiliğinden mücadelesi doğuşundan itibaren başladı. İşçilerin mücadeleleri çeşitli aşamalardan geçti: Tek tek işçilerin mücadelesi, daha sonra bir fabrikada, bir iş kolunda, nihayet bütün bir bölgede işçilerin mücadelesine dönüştü. Modern sanayiin gelişmesine paralel olarak, işçi sınıfı sayıca arttı ve büyük çapta kapitalist üretimin yapıldığı belirli sanayi merkezlerinde yoğunlaştı. Yavaş yavaş işçiler, ortak iktisadî çıkarlara sahip olduklarını gördüler ve birlikler, sendikalar içinde toplandılar. İşçilerin kapitalistlere karşı kendinden gelme mücadelesi, onları, daha iyi ücretler ve daha iyi çalışma şartları için sendikalarda birleşmenin gerekli olduğu bilincine götürdü. Tek tek işçilerin tek tek sermayedarlara karşı mücadelesi, böylelikle, aşamalardan geçerek, gittikçe iki sınıf arasında mücadele haline geldi. Ama, kapitalist toplum şartları altında, işçilerin kendinden gelme mücadelesi, ancak sendika bilincini doğurabilirdi; genel olarak kapitalizme karşı mücadele bilincini doğuramazdı. Sendikal mücadele ise, burjuvazinin kapitalist sistem şartları içinde işçi sınıfına tanıdığı mücadele biçimiydi. Kendinden gelme mücadele aşamasında, işçi sınıfı bağımsız bir sınıf kuvveti olarak siyaset sahnesinde yer almadı ve feodaliteye karşı mücadelesinde burjuvazinin yedek kuvveti oldu.

İşçi sınıfı ideolojisi bilimsel sosyalizmin kurucuları, işçi sınıfının iktisadî mücadelelerinin derslerini, burjuva ideolojisinin eleştirisiyle bütünleyen, burjuva kökenli aydınlar oldu. İşçi sınıfı hareketine siyasî bilinç, burjuva kökenli sosyalist aydınlar tarafından götürüldü. Bilimsel sosyalizmin işçi sınıfı hareketi ile bütünlenmesi, işçi sınıfının bilinçli ve örgütlü öncü müfrezesi olan partilerin kuruluşu ve işçi yığınlarına rehberlik rolünü yüklenmesiyle, işçi sınıfı bağımsız bir sınıf kuvveti olarak siyaset sahnesine çıktı. İşçi sınıfının kapitalist ülkelerde sistem olarak kapitalizme karşı ve sosyalizm için mücadelesi başladı. 1848 Devrimleri, 1871 Komün deneyi, Rusya'da 1905 ihtilâli ve nihayet 1917 Şubat ve Ekim devrimleri, uluslararası proletaryanın tecrübelerini zenginleştirdi. Lenin'in katkıları bilimsel sosyalizmi tekelci kapitalizm dönemi marksizmi aşamasına yükseltti. 1915-1916 yıllarında Lenin'in sosyalist devrim teorisi ile bilimsel sosyalizm en olgun biçimiyle ortaya çıkmıştır.

Bir de, Doğu toplumlarında yer alan gelişmeleri izleyelim. Kapitalizme geçişte önalan Batı toplumları, serbest rekabetçi kapitalizm döneminde meta ihracı yoluyla, 1860-1870'lerden itibaren girilen emperyalizm döneminde hem sermaye hem de meta ihracı yoluyla Doğu toplumlarıyla ilişkiler kurdular ve bu ilişkiler Doğu toplumlarının gelişmesi üzerinde tayin edici bir etki yaptı. Doğu toplumları, bu dış müdahele olmasaydı kendi iç dinamizmleriyle kapitalizme geçeceklerdi. Fakat, yerli kapitalizmin henüz filizlenmekte olduğu bir dönemde, yabancı kapitalizm Doğu ülkelerini hâkimiyeti altına alarak, onların bağımsız kapitalist gelişme imkânlarını ortadan kaldırdı. Emperyalizme bağımlı, feodal kalıntıları tasfiye edememiş, yarı-sömürge ve yarı-feodal yapıların ortaya çıkmasına yol açtı.

Doğu toplumlarında işçi sınıfının ortaya çıkışı, tarih açısından, Batı toplumlarına nazaran çok sonra oldu. Bu ülkelerde işçi sınıfı, esas olarak, emperyalizmin kurduğu fabrikalarda ve diğer iş yerlerinde ortaya çıktı. Batı'da işçi sınıfının **siyasî** mücadelelerinin gelişmekte olduğu bir sırada, bu ülkelerde işçi sınıfı henüz yeni yeni meydana gelmekteydi, ve iktisadî mücadelenin ilk aşamalarındaydı. Emperyalizm bir yandan bu ülkeleri tamamen kendine bağımlı bir hale getirdi, bu ülkelerde en gerici ideolojileri yaydı ve destekledi, ama diğer yandan da kaçınılmaz olarak, kendine zıt güçleri, başta kendisine karşı sonuna kadar mücadele edecek işçi sınıfı olmak üzere, kendisine karşı sınıf güçlerini geliştirdi; önce ilerici burjuva düşüncesinin ve sonra en olgun biçimiyle bilimsel sosyalizmin bu ülkelere girişini önleyemedi.

Doğu toplumlarında işçi sınıfının iktisadî mücadelesi henüz ilk aşamalarındayken, bu ülkelerde burjuva ya da küçük burjuva kökenli aydınların kimi ilerici burjuva düşüncesini, kimi de bilimsel sosyalizmi benimseyerek emperyalizme karşı mücadeleye giriştiler. Doğu toplumlarında işçi sınıfı hareketiyle, aydınlar tarafından temsil edilen bilimsel sosyalizmin birleşmesi ve bilinçli işçi sınıfı hareketinin ortaya çıkışı, çok çeşitli şartların rol oynamasıyla, farklı Doğu ülkelerinde farklı bir gelişme göstermiştir. Emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerin bazılarında, proletarya, millî demok-

ratik devrimin ve sosyalist devrimin zaferini sağlarken, başka bazı sömürülen ülkelerde, işçi sınıfı hareketinin bilimsel sosyalizmle teçhizi görevinin başarılması için mücadele verilmektedir. Türkiye de bu ikinci grup ülkelerden biridir.

Ülkemizde işçi sınıfının **en azından bir yüzyıllık** tarihi vardır. İşçi sınıfımızın iktisadî mücadelesinin doğduğu günden itibaren başlamış olduğunu biliyoruz. Bilimsel sosyalizm ülkemize en olgun biçimiyle 20. yüzyılın başlarından itibaren girmiştir ve genellikle küçük burjuva kökenli aydınların temsil ettiği proleter devrimci hareketimiz, o günden bu yana türlü baskılara rağmen mücadelesini devam ettirmiş, işçi sınıfımızı bilinçlendirmek ve örgütlemek, kitlelerle organik bağlar kurmak ve bir aydınlar hareketi olmaktan çıkmak için mücadele etmiştir. Bu mücadelede **önemli başarılar** kazanıldığı dönemler olmuştur; ama bütün bunlara rağmen bugün dahi proleter devrimci hareketimiz geniş ölçüde küçük burjuva kökenli aydınlara ve öğrenci gençliğe dayanmaktadır. Hangi aşamada olduğumuzu, «zincirin hangi halkasına sıkıca sarılmak» durumunda olduğumuzu doğru olarak tesbit edebilmek için, bu konuda gerçekleri olanca açıklığıyla görmek zorundayız. Bugün, işçi sınıfımızın bilinçlenme ve örgütlenme düzeyi geri olduğu halde, hareketimiz içinde işçi sınıfının **bugün** devrimin önderi olduğu, **bugün** «devrim konağında olduğumuz» gibi görüşler yayılabiliyorsa, proleter devrimci hareketin içinde olduğu aşamayı bir proleter devrimcisinin yapması gereken şekilde değerlendiremiyoruz demektir. Bugün içinde bulunduğumuz şartların doğru bir değerlendirmesini yapmak, bizi önümüzde duran sabırlı mücadeleye tam olarak hazırlıklı kılar. İçinde bulunduğumuz aşama hakkında hayallere kapılırsak, devrimin akşamdan sabaha, hemen yarın mümkün olduğunu sanırsak, önümüzdeki **çetin ve sabır isteyen** mücadeleye kendimizi hazırlayamayız. İçinde çalıştığımız bu küçük burjuva ortamda, küçük burjuva aceleci eğilimler hayli yaygındır. Herkesle dost geçinmek arkadaşlığı bozmamak amacıyla, bu eğilimlere karşı mücadeleyi savsaklarsak, proleter devrimci görevlerimizi yerine getiremeyiz. Proleter devrimcileri güçlülüğün esas ölçüsü olarak, bilinçli ve örgütlü yığınları görürler ve yığınlar bilinçlenip, örgütlenmeden de devrim olabileceği yolundaki görüşleri mahkûm ederler.

AYDINLIK'ın 12. sayısındaki yazımızda şöyle yazdık: «Türkiye'de proletarya, bugün, devrime öncülük edecek objektif ve sübjektif şartların tam olarak sahip değildir. Proleter devrimcilerinin bugünkü başlıca görevi, proletaryayı bu şartlara kavuşturmak için mücadeledir.» Bu sözlerden bazı çevrelerin çıkardığı neticeler çok çeşitli olmuştur. Oportünist **Emek** dergisinde bir yazar, bizim proletaryanın mevcut olmadığını(!) iddia ettiğimizi (Bkz: **Emek**, sayı: 15, s. 16); yine aynı dergide başka biri, bizim proleter devrimci mücadele vermek için gerekli şartlar olmadığını(!) söylediğimizi (Bkz: **Emek**, sayı: 16, s. 8) ileri sürmüşlerdir. Bugüne kadar **her zaman ve her yerde** savunmuş olduğumuz gibi, esas tezi **proletaryayı önderlik şartlarına kavuşturmak için mücadele edelim!** olan bir yazıdan bu neticeleri çıkarabilenlere, yazıyı **okumalarını** öğütlemek isteriz.

Türkiye'de proletaryanın ve proleter mücadelelerinin en az yüzyıllık bir tarihi vardır. Proletarya ideolojisi Türkiye toplumunda en az yarım yüzyıldır mevcuttur ve proleter devrimci hareket mücadelesini devam ettirmiştir. Bunlar tartışılması mümkün olmayan gerçeklerdir ve kimse hiç bir yerde bunun aksini iddia etmiş değildir. Hiç şüphesiz, toplumumuzda **proleter devrimci mücadele vermek için** gerekli objektif şartlar (işçi sınıfının mevcudiyeti) ve sübjektif şartlar (bilimsel sosyalizmin mevcudiyeti) vardır.

Biz, şunu söyledik: İşçi sınıfımız bugün devrime önderlik edecek bilinç ve örgütlenme düzeyine sahip değildir. İşçi sınıfı bu sübjektif şartlara (bilinç ve örgütlenme düzeyi) sahip olmaksızın, devrimde işçi sınıfı önderliği gerçekleşemez. İşçi sınıfımızın bugünkü bilinç ve örgütlenme düzeninin geriliğini, sadece işçi sınıfına bilinç götürmek için verilen mücadelelerinin eksiklikleriyle, yetersizlikleriyle ve hatâlarıyla açıklayamayız. İşçi sınıfımızın çoğunluğunun özel mülkiyetle, köylülükle bağlarını devam ettirmesinin; örgütlenme ve disiplin altına girme yeteneklerini kazandıran büyük çapta üretim şartlarından çok, dağınık ve küçük çapta üretimin yapıldığı iş yerlerinde çalışmasının, bu gibi **objektif** (ekonomiden gelen) şartların, bugünkü bilinç ve örgütlenme düzeyi üzerinde olumsuz etkileri olduğu da düşünülmelidir. Ve bu tutum diyalektik materyalist bir tutumdur. Sadece sübjektif şartlara önem veren, bilinçlendirme ve örgütleme mücadelesinin başarısının, objektif şartlar tarafından da tayin edildiğini reddeden tek-yanlı tutum yanlıştır, metafizik idealizmdir ([25]). Sadece objektif şartlara önem veren, bilinçlenme ve örgütlenmenin objektif şartların varlığı halinde kendiliğinden ortaya çıkacağını, objektif şartların «bilinç kusacağını» savunan tek-yanlı tutum da yanlıştır, mekanik materyalizmdir. Doğru olan, objektif şartlarla sübjektif şartlar arasındaki diyalektik ilişkiyi dikkate alan, diyalektik materyalist tutumdur.

Gerçekten, köyle sürekli ya da süreli ilişkilerin varlığı, işçilerin örgütlenme ve bilinçlenme düzeyi üzerinde etkilidir. Yarı-köylü 'psikolojisi sınıf bilincinin gelişmesini zorlaştırır. Sina Çıladır'ın Türkiye'de işçi sınıfının en yoğun ve en eski toplanma alanı olan ve en sert işçi mücadelelerinin yaşandığı Zonguldak ve çevresi için yazdıkları, bu açıdan dikkate alınmalıdır: «İşbirlikçi iktidarlar havzada çalışan işçilerin tam proleter unsurlar haline gelmemesi için, toplam 34.020 maden işçisinin yüzde 57'sini meydana getiren ve 45 gün tarlasında, 45 gün madende çalışan yarı-proleter unsurları muhafazaya özel bir itina göstermektedir. Küçük burjuva eğilimlerden kendisini sıyıramayan **köylü-işçiler, proleter unsurlar arasında, ekonomik mücadele bilincinden siyasî bilince geçişi önleyici bir rol oynamaktadır** [altını biz çizdik]» ([26]).

([25]) Bu konuda Politzer'den şu sözleri aktaralım: «... idealist düşünür, bilincin varolmasını ve işlemesini sağlıyan objektif koşullar üstünde hiç durmadan, kendi bilincinden hareket ettiği için, bilincin kendi kendine yeterli olduğunu sanır. Bu materyalizmin mücadele ettiği ham hayaldir.» Bkz: **Felsefenin Temel İlkeleri,** s. 209-210.

([26]) Sina Çıladır, «Zonguldak Havzasında Emperyalizm, Üretim İlişkileri ve Oportünizmin İhaneti,» AYDINLIK, sayı: 12, s. 445.

İşçilerin büyük çapta üretim şartları altında çalışmaları da bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi olumlu yönde etkilemede ağırlık taşıyan bir faktördür. Örneğin, Stalin Rus devriminin özgün şartlarının başında şunu belirtiyor: «Devrimin arifesinde Rus endüstrisinin eşi görülmemiş ölçüde yoğunlaşması. Örneğin, bilindiği gibi Rusya'da bütün işçilerin yüzde 54'ü, 500'den fazla işçi çalıştıran teşebbüslerde çalıştırılıyordu, oysa Birleşik Devletler gibi gelişmiş bir ülkede bütün işçilerin ancak yüzde 33'ü bu büyüklükte teşebbüslerde çalışmaktaydılar. Bolşevik Partisi gibi devrimci bir partinin varlığını da göz önünde tutarsak, bu şartın tek başına, Rusya işçi sınıfını ülkenin politik hayatında en önemli bir kuvvet haline getirdiğini ispata bile lüzum yoktur.» (**Leninizmin İlkeleri**, s. 58-59)

Mao Zedung da «Çin Toplumundaki Sınıfların Tahlili» adlı yazısında, modern sanayi proletaryasının Çin devriminin önderliğini kazanmasının önemli edenlerinden biri olarak bu sınıfın yoğunluğunu gösterir. (Bkz: **Teori ve Pratik**, s. 136-137.)

(Burada, Lenin'den **iki cahalıcı açıdan önemli** bulduğumuz bir aktarma yapmak istiyorum. Lenin **İki Taktik**'de şöyle diyor: «Rusyanın ulaşmış olduğu iktisadî gelişme (objektif şartlar) ve geniş proletarya yığınlarının ulaşmış oldukları bilinç ve örgütlenme derecesi (**objektif şartlarla kopmaz bağları olan sübjektif şartlar** [altını biz çizdik]) işçi sınıfının şu anda ve tam olarak kurtuluşunu imkânsız kılmaktadır.» Lenin'in bu sözleri objektif ve sübjektif şartlar ilişkisini belirtmesi bakımından önemlidir. Aynı sayfada, az ileride de şu satırlar yer alır: «Ve hepimiz inanıyoruz ki, işçilerin kurtuluşu, işçilerin kendilerinin eseri olacaktır; yığınların bilinci ve örgütlenmesi olmadan, yığınları hazırlamadan ve eğitmeden bir ... devrim söz konusu olamaz.» [Bkz: **İki Taktik**, s. 20-21.] Lenin'in bu sözleri de, gerçekten, bugün herşeyden çok kavranması gereken meselelerden birine ilişkindir.»)

Ancak, Proleter Devrimci AYDINLIK'ta (sayı: 2-16, s. 249) ifade edildiği gibi: «Objektif şartların sübjektif şartlardan önce geldiği doğrudur. Bu açıdan, bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi geciktiren objektif şartların geçmişi izahta önem taşıdığı, ama bugün artık öncülüğün objektif şartlarının mevcut olduğu ileri sürülebilir. Bunu, **pratik gösterecektir. ... Tek ölçü pratiktir.** Proleter devrimcileri işçi sınıfı öncülüğünün sübjektif şartları için mücadele verip, bunu gerçekleştirdikleri anda, öncülüğün objektif şartlarının da bir noktada gerçekleşmiş olduğunu bileceklerdir. Öncülüğün sübjektif şartlarının gerçekleştirilmesi mücadelesine **girişilmesi** için gerekli şartlar varolduğu sürece, **ki kimse bunların varlığını tartışmamıştır** [altını biz çizdik], öncülüğün objektif şartlarının tam olarak gerçekleşip gerçekleşmemiş olduğu bizim çizgimizin tayininde esas faktör değildir.»

Bilinçlenmeyi ve örgütlenmeyi geciktiren objektif nedenler, bizim bilinçlendirme ve örgütleme mücadelemiz açısından önemli değildir. Bugünkü bilinçlenme ve örgütlenme düzeyinin kavranılmasında dikkate alınması gereken bir faktördür, ama **pratiğimiz, eylemimiz** açısından, **politik çizgimizin tayini açısından** önemli değildir. Bunu kesinlikle ifade etmek iste-

riz. Yine de, objektif şartların mevcudiyetinin pratikten başka her hangi bir ölçüsü olmadığı halde, bu konuda bir yargıda bulunmanın hatalı olduğunu, yol açtığı «entellektüel» gevezelikler göstermiştir. Yazıda ortaya koyduğumuz tez değil de, yazıdan tek bir cümle ele alınmış, **tahrif edilmiş** ve tartışmalar, eyleme ışık tutmayan, devrimci pratiğimizin hiç bir meselesine çözüm getirmeyen kısır aydın çekişmeleri haline dönüştürülmek istenmiştir. Bilimsel sosyalizm bir eylem kılavuzudur; bilim «tartışmak için» değil, toplumu değiştirmek içindir.

Politik çizginin tayininde esas olan, devrimde işçi sınıfının önderliğinin gerçekleştirilmesi için, işçi sınıfını bilinçlendirmek ve örgütlemek için mücadele edip etmeme konusunda tutulan yoldur. Bugün saflardaki iki ayrı çigiden **hangisinin** bu mücadeleyi savunduğu ve pratiğiyle de görüşlerini uyguladığı ortadadır. «Sosyalistlerin öncülüğünden» dem vuran, Regis Debray'nin kitabında yer alan fikirlerde dayanak arayan ve bu fikirleri bilimsel sosyalizm zanneden çizginin de, (onunla ilkesiz barış halinde olan millî demokratik devrimi küçük burjuvazinin yapacağını savunan çizginin de), işçi sınıfını bilinçlendirmek ve örgütlemek konusundaki görüş ve **pratikleri** de yine ortadadır. Hangi çizginin gerçekten işçi sınıfının devrimde önderliğini savunduğunu tayin etmek için, esas olarak **pratiğe bakmak gerekir.** İŞÇİ-KÖYLÜ GAZETESİ'ni çıkaran, onu yurt çapında dağıtılan 55,000 tirajlı, binlerce emekçiyle bağları olan devrimci bir organ haline getirenlerin mücadelesi de ortadadır; İŞÇİ-KÖYLÜ GAZETESİ'ni önemsemeyenlerin, onu «gereksiz,» «kırtasiyecilik,» «işportacılık» ilân edenlerin işçi sınıfına bilinç götürme «pratiği» de ortadadır!

Bir yazar, bizim işçi sınıfı önderliği konusundaki görüşlerimizin menşevizm, ekonomizm, «üretici güçler» teorisi, vs. olduğunu iddia eden bir yazı yazmış ve bu yazı «marksist eleştiri süzgecinden» geçirilerek Aydınlık Sosyalist Dergi'de yayınlanmış (Bkz: Sayı: 15, s. 188). Biz, burada ileri sürülen iddiaların doğruluğu konusunda ikna olmadığımız gibi, **gerçekten** kendiliğindenlikçi, gerçekten **ekonomist** düşüncenin, bu yazarın kendi görüşlerinde mevcut olduğu kanısındayız. Yazının bir yerinde çok kısaca, işçi sınıfının devrimde önderliğinin sübjektif şartlarının mevcut olmadığını, bu bakımdan işçi sınıfının bugün devrimin önderi olduğunu savunmanın oportünizm olduğu belirtildikten sonra (s. 204), bütün yazı boyunca «potansiyel öncülük»ten, objektif şartların ne kadar olgun olduğundan dem vurulmaktadır (27). İşçi sınıfının bilinçlenme ve örgütlenme düzeyi üzerin-

(27) Aynı yazıda, Türkiye'de bir tarım-dışında, bir de tarımda, iki ayrı **hâkim** üretim tarzı olduğu ve tarımda feodalizmin hâkim olduğu, «kapitalist ilişkilerin uç vermekte olduğu» görüşü de savunulmaktadır. (Bkz: s. 207-208). Bu görüşle, «objektif şartların çok olgun olduğu» tezinin bağdaştırılması, bir «ilkesiz birlik» anlayışı içinde mümkün olmaktadır. Bu yazıda, tarımda feodalizmin nasıl hâkim olduğu hikâye edilirken şu görüş de ifade ediliyor: «... bir önceki üretim düzeninin ürünü olan ideoloji, objektif çelişkiler geliştiği ölçüde gerilemek zorundadır, **artık geçmişe dönüş imkânsızlaşır** [altını biz çizdik]». Bu

de rol oynayan objektif şartlar o kadar olgundur ki, «Bugün Türkiye proletaryasının olgunlaşmış olan objektif şartları, sübjektif şartlarında yansımaktadır.» Çünkü, «Objektif şartlar, sınırlı da olsa, sübjektif şartlarda mutlaka yansır.» (s. 205) Artık, objektif şartlarla sübjektif şartlar arasındaki ilişki, ikisinin metafizik bir şekilde ayrılmasının yanlış olduğu kabul edilmektedir. Ancak bu defa, bilimsel sosyalizmin objektif şartların **kendiliğinden** sübjektif şartları doğuramayacağı, işçi sınıfının kendi kendine bilinçlenemiyeceği tezi bir kenara atılmakta, objektif ve sübjektif şartlar arasındaki ilişki **mekanik** bir şekilde yorumlanmaktadır. Yukarıda aktarılan görüş, kendiliğindenlikçi görüşün ta kendisidir. Bu anlayış, tam anlamıyla, objektif şartların sübjektif şartları «kustuğunu» savunan mekanik materyalizme uygundur. **Üstelik,** «Proleter devrimci kadroların dağınık, çeşitli kümelenmeler içinde ve nihaî olarak **etkisiz** [altını biz çizdik]» (s. 205) olduğu savunulurken, işçi sınıfının partisinin mevcut olmadığı şartlar altında işçi sınıfının iktisadî mücadelesinin «siyasî hale dönüşmeye **yönelmesi**» mümkün görülebiliyorsa, menşevizmin gerçekten nerede bulunduğu ortadadır!

Bu yazara göre, «Amerikalı patronlara karşı 'Bağımsız Türkiye', 'Kahrolsun Amerika' şiarları» ile mücadele eden, «... işbirlikçi Vehbi Koç'a karşı fabrikayı işgal ederek ... işbirlikçi iktidarın polisini ters geri püskürten» işçiler, «Amerikan emperyalizmine karşı tavır» almaktadır (Bkz: s. 205). Yani, eğer işveren Amerikalı ise ya da işbirlikçi ise, işçilerin iktisadî mücadelesi kendiliğinden bilinçli anti-emperyalist siyasî mücadele olur(!) Bu mantıkla hareket edersek, işçilerin millî sermayedarlara karşı iktisadî mücadeleleri de anti-kapitalist mücadele olacaktır(!) Bütün bu iddialar çok geri bir politik bilinç düzeyini gösterir ve şu iki bakımdan **yanlıştır:**

Bir defa, işçi sınıfının mücadelelerinin niteliğini, sermayedarın işbirlikçi ya da millî olması tayin etmez! Bugün işçilerimizin mücadelesi, geniş ölçüde, (işbirlikçi ya da millî olsun) tek tek patronlara karşı iktisadî mücadele aşamasındadır. İşçi sınıfımızın kendiliğinden patlamalar halindeki mücadelelerine bakarak, «... hangi sınıf ve zümre işçi sınıfımız gibi açık olarak emperyalizme ve işbirlikçilerine karşı kesin tavır alıyor ve bu yolda eylem ortaya koyuyor?» diye sormak (s. 205), işçi sınıfının iktisadî mücadelesi ile siyasî mücadelesini birbirinden ayıramamaktır! İşçi sınıfı, bilinçlendiği ve örtülendiği ölçüde siyasî mücadeleye girer. Ancak bilinçli ve örgütlü işçi sınıfının mücadelesi anti-emperyalist mücadele, millî demokratik devrim mücadelesi olabilir. Ve ancak millî demokratik devrimin zaferiyle işçi sınıfının anti-kapitalist mücadelesi başlayacak, genel olarak kapitalizme ve burjuvaziye karşı, sosyalizmi kurmak için mücadelesi gündeme girecektir.

---

satırlardaki modern revizyonizmin keskin kokusu üzerine sayfalar dolusu yazı yazmak mümkündür. Ama biz şunları söylemekle yetineceğiz: Geri dönüşün mümkün olmadığı tezini, bilimsel sosyalizm mahkûm eder. «Üretici güçler» geliştikçe eski ideolojinin yerini kendiliğinden yeniye bırakacağı tezi Kruşçev revizyonistlerinin, Liu Şao-çi'nin karşı-devrimci çizgisinin ta kendisidir.

İkinci olarak, işçi sınıfının iktisadî mücadelesi, «çoğu zaman **kendiliğinden** bir siyasî niteliğe bürünür»; işçiler iktisadî mücadelelerinde polisle, devlet mekanizmasıyla karşı karşıya gelebilirler. Ama işçi sınıfının mücadelesinin bu kendiliğinden siyasî niteliğe bürünmesi ile «sosyalist siyasî bilince dayanan,» işçi sınıfının bilinçli siyasî mücadelesi birbirinden ayrı şeylerdir. İşçilerimizin iktisadî mücadele içinde birçok defa polisle karşı karşıya gelmeleri, polisle çarpışmaları, onların mücadelesinin bilinçli siyasî mücadele haline gelmekte olduğunu göstermez. Böyle düşünmek kendiliğindenliğe boyun eğmektir! (Bkz: Lenin, **Ne Yapmalı,** s. 93 dipnot.) İşçi sınıfının siyasî mücadelesi, politik örgütünün rehberliğinde siyasî iktidara yönelen ve bu hedefe ilişkin mücadeleleridir.

Proleter devrimcileri işçi sınıfına siyasî bilinç götürme görevlerini hiç şüphesiz çıkarları mevcut düzenle çelişme halinde olan bütün sınıfların mücadelelerini yürütmekle olduğu kadar, işçilerle omuz omuza mücadele etmekle yerine getirebilirler. Elbette ki, işçilere **dışarıdan** siyasî bilinç verilebilir. Ve bu görev de ancak bilimsel sosyalizmle teçhiz edilmiş işçi sınıfı **partisi** ile başarılabilir.

Bu konuya son vermeden önce belirtelim ki, Türkiye'de işçi sınıfının bilinç ve örgütlenme düzeyi üzerinde olumsuz etkileri olan objektif nedenler meselesine **ne ilk ne de son olarak** dikkati çeken biz olmadık. Bu konu üzerinde Mihri Belli, kendi açısından, çok daha önce durmuştur: «Türkiye hiç bir zaman gerçek bir kapitalist gelişme tanınmamıştır ... toplumdaki feodal unsurlarla bağdaşmaya çalışan bağımlı, kısır bir kapitalist düzendir ... İşçinin ve genel olarak emekçinin ekonomideki yeri iğretidir ... Şehir emekçilerinin büyük çoğunluğunun köyle bağlarını sürdürmeleri, şehir emekçisinin yarı köylü vasfını muhafaza etmesi, emekçinin bilincini baltalayan bir başka etken sayılmalıdır. («Türkiye'de Karşı Devrim,» TÜRK SOLU, sayı: 64, s. 22.)

Mihri Belli'nin bu görüşleri **daha da önce,** TÜRK SOLU'nun 53. sayısına ek olarak verilen ve bir çeşit politik platform niteliği taşıyan, imzasız broşürde de aynen yer almıştır: «Türkiye'nin tarihinde hiç bir zaman gerçek bir kapitalist gelişme görmemiş olması, feodal ilişkilerle bağdaştırılmaya çalışılan bağımlı, kısır bir kapitalist ekonomide proleterin yerinin iğretiliği, sanayi işçilerinin büyük çoğunluğunun köyle bağlarını sürdürmeleri ve işçinin yarı köylü vasfını muhafaza etmesi, şehir ve köy arasındaki uçurumun derinliği Türkiye proletaryasının bilinçlenmesini, kendisi için sınıf niteliğine bürünmesini geciktiren etkenler arasında zikredilebilir.» (**Milli Demokratik Devrim** broşürü, s. 18.)

Mihri Belli'nin bu görüşleri şimdi de, «İlkesiz Birlik Cephesinin» sözcülüğünü yapan yayın organı tarafından benimsenmiştir ve AYDINLIK imzalı bir yazıda (başka sayfalarında objektif şartların olgunluğunun sübjektif şartlara yansıyacak kadar olgun olduğu, vs. savunulurken) en açık bir şekilde şöyle ifade edilmektedir: «Türkiye'de proletaryanın ve yarı proleter unsurların bilinç ve örgütlenme düzeyi gibi sübjektif bir durum Türkiye'nin iktisadî gelişme düzeyinden doğmaktadır. Proleter devrimci hare-

ketin stratejisini özet olarak sunan Millî Demokratik Devrim broşüründe ... Türkiye proletaryasının bilinç ve örgütlenme düzeyi ile sıkı bağları bulunan bu **objektif etkenlere** [altını biz çizdik] kısaca değinilmiştir. «... proletaryanın bilinçli ve örgütlü bir güç olarak tarihî gelişmemizi tayin edecek bir ağırlığa henüz sahip bulunmamasının **objektif nedeni** [altını biz çizdik] olarak Türkiye gibi emperyalist dünya sistemi içinde sömürülen geri tarım ülkesi durumunda bir ülkenin bağımlı ekonomisinin bazı yönleri gösterilmiştir.» (Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 179)

Gerek Mihri Belli'nin «Türkiye'de Karşı-Devrim» yazısında, gerekse **Milli Demokratik Devrim** broşüründe işçi sınıfının içinde bulunduğu objektif şartlar üstelik çok daha geri gösterilmiş, «emekçilerin ekonomideki yerinin iğretiliği» gibi anti-marksist lâflar yer almış ve hiç bir surette işçi sınıfının köylülükle bağlarının devamının aynı zamanda bir avantaj olduğu da belirtilmemiştir. Biz, «Türkiye'nin Düzeni Üzerine» adlı yazıda, kimilerinin işlerine gelmediği için görmedikleri, şu satırları yazdık: «İşçi sınıfının köylülükle bağlarının mevcudiyeti, devrimci güçbirliğinin temelini meydana getiren işçi-köylü ittifakının kuruluşu bakımından bir avantaj meydana getirir. Ancak bu avantajdan yararlanılabilmesi, proletaryanın öncülüğünün sübjektif şartlarının varlığına bağlıdır» ([28]). Elbette ki, işçi sınıfı bütünüyle, bütün kesimleriyle aynı bilinç ve örgütlenme düzeyine ulaşamaz; bu, kapitalist toplum şartları altında mümkün değildir. Ancak işçi sınıfının **öncü kesimi,** sınıfa ve müttefiklerine rehberlik edecek bilinç ve örgütlenme düzeyine ulaşabilir. Öncü kesimin köyle bağlarını koparmış olması, örgütlenme ve disiplin altına girme yeteneklerini kazanmış olması gerekir. İşçi sınıfının öncü kesimini örgütleyen parti, işçi-köylü ittifakının kuruluşunda, işçi sınıfının çoğunluğunun köylülükle bağlarını devam ettirmesinden bir avantaj olarak yararlanır.

Mihri Belli, bizim sözlerimizde ithamlarına dayanak bulunamayacağını (ki bu konuda Aydınlık Sosyalist Dergi'nin diğer yazarından ayrılmaktadır) bildiğinden, **çok ilginç bir manevraya** başvurmaktadır. Mihri Belli'ye göre biz, «emperyalizm çağında yaşadığımızı ve bu çağda bir ülkeyi tecrit ederek **devrimin objektif şartlarının** [altını biz çizdik] var olup olmadığını» araştırmak yanılgısına düşmüşüz(!) (Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 16, s. 66) Açıkça şöyle deniyor: «... Türkiye'de proletaryanın devrimde hegemonyasının ve dolayısıyla ... **devrimin kendisinin objektif şartlarının** [altını biz çizdik] bulunmadığı sonucu çıkarılabilir mi?» (s. 179)

Devrim şartları ile **proletarya önderliği şartları** birbirinden ayrı şeylerdir! (Aydınlık Sosyalist Dergi'nin diğer yazarı Mihri Belli'den bu konuda da ayrılmaktadır) ([29]). Devrim şartları meselesine eğilelim.

Bu konu iki açıdan, a) bütün dünya açısından, b) belirli bir ülke —özel olarak Türkiye— açısından, ele alınmalıdır.

([28]) Şahin Alpay, «Türkiye'nin Düzeni Üzerine,» AYDINLIK, sayı: 12, s. 464-465.

([29]) Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 200 dipnot. Aydınlık Sosyalist Dergi'nin yazarları birbirlerini okuyorlar mı? Merak ediyoruz.

20. yüzyılın başlarında, başlıcaları Bernstein ve Kautsky olan, «üretici güçler» teorisinin savunucuları (Rusya'da menşevikler) şöyle diyorlardı: Proletaryanın devrim yapabilmesi, iktidara gelmesi için **kapitalizmin yüksek bir gelişme seviyesine ulaşması** ve **proletaryanın nüfusun çoğunluğunu meydana getirmesi** zorunlu **objektif şartlardır.** (Rusya'da menşevikler, bu tezden hareketle, şu taktik çizgiyi çiziyorlardı: Rusya'daki devrim burjuva demokratik karakterdedir. Bu bakımdan bu devrimin önderi doğal olarak burjuvazidir. Proletaryanın görevi, onu ürkütmeksizin burjuvaziye yedek kuvvet olmak ve burjuva demokratik devrimin başarılmasından sonra kapitalizmin gelişmesini beklemek, devrim için mücadeleyi objektif şartların gerçekleşmesinden sonraya bırakmaktır. Demokratik devrimle, sosyalist devrim arasında uzun bir zaman aralığı olacaktır.)

Stalin de 1906 yılında, sonradan düzelteceği şu yanlış görüşü savunuyordu: «Proletarya nüfusun azınlığını meydana getirdiği sürece, sosyalist bir sistemin kuruluşu imkânsızdır. Eski üretim biçiminin çürümesi, kapitalist üretimin daha da yoğunlaşması ve toplumda nüfusun çoğunluğunun proleterleşmesi, sosyalizmin gerçekleştirilmesi için gerekli şartlardır» (30).

1946'da basılan **Bütün Eserleri**'nin birinci cildine yazdığı önsözde Stalin bu yanlış ele alış tarzı konusunda şunları söylemektedir: «O sırada, bu satırların yazarı, marksistler arasında yaygın olan, sosyalist devrimin zaferi için belli başlı şartlardan birinin, proletaryanın nüfusun çoğunluğu haline gelmesi olduğu ve, dolayısıyla, kapitalizmin azgelişmişliği yüzünden proletaryanın henüz nüfusun çoğunluğunu meydana getirmediği ülkelerde, sosyalizmin zaferinin imkânsız olduğu tezine dayanıyordu. Bu tez, diğer ülkelerin Sosyal-Demokrat partileri arasında olduğu gibi, Bolşevikler de dahil Rus marksistleri arasında da genel olarak kabul ediliyordu. Ancak, Avrupa ve Amerika'da kapitalizmin sonraki gelişmeleri, emperyalizm-öncesi kapitalizmden emperyalist kapitalizme geçiş ve, nihayet, farklı ülkelerin eşit-olmayan iktisadî ve siyasî gelişmesi kanunun Lenin tarafından keşfedilmesi, bu tezin gelişmesinin yeni şartlara uygun olmadığını, **kapitalizmin en yüksek gelişme noktasına ulaşmadığı ve proletaryanın nüfusun çoğunluğunu meydana getirmediği, ama kapitalist cephenin proletarya tarafından yıkılmaya elverişli olduğu ülkelerde** sosyalizmin zaferinin mümkün olduğunu gösterdi. Leninist sosyalist devrim teorisi, böylece 1915-1916 yıllarında ortaya çıktı. İyi bilindiği gibi, Leninist sosyalist devrim teorisi şu tezden hareket eder: Sosyalist devrim mutlaka kapitalizmin en çok gelişmiş olduğu ülkelerde değil, öncelikle kapitalist cephenin zayıf olduğu, proletarya için bu cepheyi yıkmanın daha kolay olduğu, kapitalizmin, diyelim ki, gelişmenin orta aşamasına ulaştığı ülkelerde gerçekleşecektir» (31).

---

(30) J. V. Stalin, **Anarchism or Socialism,** New York, International Publishers, 1953, p. 39.

(31) Aynı eser, s. 39 dipnot.

Nitekim Stalin daha 1924'de, Leninizmin İlkeleri'nde de, proletaryanın devrim yapması için kapitalizmin ileri bir gelişme düzeyi ve proletaryanın nüfusun çoğunluğunu meydana getirmesi gibi şartların aranamayacağını, devrimin «emperyalizm zincirinin en zayıf olduğu yerde», yani proletarya hareketinin en güçlü olduğu yerde olacağını yazıyordu (32).

Biz, her hangi bir yerde, proletarya önderliğinin objektif şartı olarak, kapitalizmin ileri bir gelişme düzeyine ulaşmış olması, proletaryanın nüfusun çoğunluğunu meydana getirmesi gibi şartlar ileri sürmedik! **Leninizmin İlkeleri**'nde ithamlarına dayanak bulmaya çalışanlar gerçekten pek gülünç bir duruma düşüyorlar!

Ayrıca, devrim şartlarının, Stalin'in deyişiyle «emperyalist dünya sisteminin tamamında bir bütün olarak mevcut» olması başka şeydir, dünya çapında bir devrimler çağı içinde yaşıyor olmamız başka şeydir, her bir ülke açısından, özel olarak ülkemiz açısından devrim şartlarının mevcut olup olmaması başka şeydir.

Burada işaret edelim ki, proletarya önderliğinin şartları ile birbirine karıştırılan **şu üç ayrı şeyi** ayırmak gerekir: a) bütün dünya çapında devrim şartları, b) proleter devrimci mücadelenin şartları ve c) bir ülke açısından devrim şartları.

Hiç şüphesiz bugün, dünya çapında bir devrimler çağındayız. Bu her ülkede proleter devrimci mücadele vermek için gerekli şartların da mevcut olduğu demektir. Ama dünya çapında bir devrimler çağı içinde olmamız ve ülke çapında bir devrimci mücadele yürütüyor olmamız, bugün devrim konağında olduğumuz, özel olarak ülkemizde devrim şartlarının mevcut olduğu anlamına gelmez. Aydınlık Sosyalist Dergi'de «devrim şartları» terimi ile bu üç ayrı mesele birbirine karıştırılmaktadır. Bilimsel sosyalizmin ustaları «devrim şartları» terimini kullanırken bu ayırımı yapmışlardır. **Leninizmin İlkeleri** dikkatle okunacak olursa, görülecektir ki, biryandan dünya çapında devrim şartlarının mevcut olduğundan söz edilirken, bir yandan da belirli bir ülke açısından devrim şartlarının mevcudiyetinden ne zaman söz edilebileceği meselesi üzerinde de enine boyuna durulmaktadır.

Belirli bir ülke açısından devrim şartları nedir, devrim konağında olmak ne demektir?

Burada, Lenin'in «İkinci Enternasyonalin Çöküşü» adlı makalesinden şu uzunca aktarmayı yapmama izin verin: «Bir marksist, devrimci bir durum olmaksızın, bir devrimin söz konusu olamayacağını bilir; üstelik her devrimci durum da bir devrime yol açmaz. Genel olarak, devrimci bir durumun belirtileri nelerdir? Şu üç belli başlı belirtiye işaret edersek yanılmış olmayız: 1) Hâkim sınıflar için, hâkimiyetlerini bir biçim değiştirme söz konusu olmaksızın sürdürmenin imkânsız hale gelmesi; «yukarıdaki sınıflar» arasında şu veya bu biçimde bir buhranın, hâkim sınıfın politikasında, ezilen sınıfların hoşnutsuzluğunun ve kızgınlığının patlamasına yol verecek bir çatlak doğuran bir buhranın ortaya çıkması. Bir devrimin patlak vermesi için, genellikle «aşağıdaki sınıfların» artık eskiden olduğu gibi

(32) Bkz: **Leninizmin İlkeleri,** s. 30-32.

yaşamak istememesi yetmez; «yukarıdaki sınıfların» da eskiden olduğu gibi yaşamalarının imkânsız hale gelmesi gerekir. 2) Ezilen sınıfların içinde bulundukları kıtlığın ve çektikleri sıkıntıların her zamandan daha ağır bir hal alması. 3) Yukarıdaki nedenlerin bir sonucu olarak, «barış» zamanında soyulmalarına ses çıkarmadan izin veren, ama karışıklıklar sırasında, hem buhranın bütün şartları tarafından hem de **«yukarıdaki sınıfların» kendileri tarafından** bağımsız tarihî eyleme sokulan yığınların faaliyetinde önemli bir artış olması. Sadece ayrı ayrı grupların ve partilerin değil, ayrı ayrı sınıfların da iradesinden bağımsız olan bu **objektif değişmeler** [altını biz çizdik] olmaksızın, genel bir kural olarak, bir devrim olması imkânsızdır. Bu objektif değişmelerin toplamına, bir devrimci durum denir ... Her devrimci durum, bir devrime yol açmaz. Yukarıda sayılan objektif değişmelere **sübjektif bir değişmenin** [altını biz çizdik] eklenmesi ile meydana gelecek bir durum devrime yol açabilir. Bu sübjektif değişme, devrimci **sınıfın** [proletaryanın] bir buhran döneminde bile «itilmedikçe» asla «devrilmeyecek» olan eski hükûmeti yıkacak (ya da yerinden edecek) **güçte** devrimci kitle eylemlerini yürütme yeteneğini göstermesidir» ([33]).

Yine Lenin **«Sol Kanat» Komünizmi, Bir Çocukluk Hastalığı** adlı eserinde şunları yazar: «... devrimin olması için, sömürülen ve ezilen kitlelerin, eskiden olduğu gibi yaşamanın imkânsız olduğu bilincine varmaları ve değişiklik istemeleri yetmez. Devrimin olması için, sömürücülerin eskiden olduğu gibi yaşayıp hükûmeti yürütemez hale gelmeleri gerekir. Ancak 'aşağıdakilerin' eski tarzda yaşamak istemedikleri, 'yukarıdakilerin' de eski tarzda yaşayamadıkları zamandır ki, devrim başarıya ulaşabilir. Bu gerçeği başka şekillerde şöyle ifade edebiliriz: Sömüreni de sömürüleni de etkileyen bir millî buhran olmadan devrim imkânsızdır» ([34]). Pasaj şöyle devam eder: «Bundan çıkan sonuç şudur ki, devrimin olması için, herşeyden önce, işçilerin çoğunluğu (hiç değilse bilinçli, düşünen, siyasî bakımdan faal işçilerin çoğunluğu) bir devrimin gerekliliğini tam olarak kavramalı ve devrim uğruna hayatlarını fedâ etmeye hazır olmalıdır. İkinci olarak, hâkim sınıf, en geri yığınları bile politika alanına çeken bir hükûmet buhranı içinde olmalıdır. Her gerçek devrimin bir işareti, o ana kadar uyuşuk olan emekçi ve ezilen kitlelerin temsilcilerinin, hükûmeti zayıflatan ve devrimciler tarafından devrilmesini kolaylaştıran siyasî mücadeleyi yürütecek yetenekte temsilcilerinin sayısında hızlı, on misli, hattâ yüz misli bir artışın meydana gelmesidir.»

Lenin'den yaptığımız bu aktarmaların açıkça gösterdiği gibi, devrimin objektif şartı olarak «devrimci bir durum», devrimci bir kriz gereklidir. Devrimin sübjektif şartı olarak, yığınların siyasî iktidara yönelik mücadelesi ve onlara rehberlik eden bir işçi sınıfı partisinin mevcudiyeti gerekli-

---

([33]) Bu parça **Proletarya İhtilâli ve Dönek Kautsky**'nin türkçe çevirisinin 16 ve 17. sayfalarında mevcuttur. Ancak biz parçayı ingilizcesinden yeniden çevirerek aktarıyoruz.

([34]) Bu kısım **Leninizmin İlkeleri**'nde Stalin tarafından da aktarılmıştır. Bkz: s. 40.

dir: «İşçi sınıfının iktidara gelip gelemiyeceğini tayin eden, üretici güçlerin erişmiş olduğu düzey değildir. Bunu tayin eden, objektif olarak, devrimci bir durumun mevcut olup olmadığı, ve sübjektif olarak, geniş devrimci yığınları siyasî iktidara yönelen cesur bir mücadelede yöneten bilimsel sosyalizmle teçhiz edilmiş devrimci bir partinin mevcut olup olmadığıdır» (35).

Bilimsel sosyalizmin açısından bakarsak, açıktır ki, bugün ülkemizde, ne sömüreni ne de sömürüleni etkileyen, **son kertesine gelmiş** bir buhran vardır; ne de yığınların devrimci bir parti yönetiminde siyasî iktidara yürümesi söz konusudur. İçinde bulunduğumuz şartlarda, ülkemizde proleter devrimcileri devrimin sosyal ve psikolojik şartlarının hazırlanması, yığınların uyandırılması ve örgütlendirilmesi mücadelesini vermektedirler. Bu mücadele çetin bir yoldan geçecektir ve sabırlı bir mücadeleyi gerektirecektir. Her ikisi de sonunda aynı kapıya çıkan, küçük burjuva yılgınlığına ve pasifizmine de, küçük burjuva aceleciliğine ve terörizmine de bu mücadelede yer yoktur. Bugün devrim şartlarının mevcut olduğunun iddia edilmesi, «devrim konağındayız» lâflarının edilmesi sözleri, **pratiğimiz** açısından, eylem açısından, politik çizgimizin tayini açısından önem taşır ve bu görüşün yanlışlığı mutlaka ortaya konmalıdır. Şuna da hiç şüphe yoktur ki, bu görüşler, gerçeklerle hiç bir ilgisi olmadığı için, pasifizmin özel bir biçimi olarak havada kalmaya mahkûmdur.

KÜÇÜK BURJUVA RADİKALİZMİNE KARŞI POLİTİKAMIZ, «HEM DOSTLUK, HEM MÜCADELE» POLİTİKASIDIR

Emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerin hemen hemen hepsinde, işçi sınıfı yanısıra, nüfusun çoğunluğunu meydana getiren küçük burjuvazi anti-emperyalist, anti-feodal mücadelede devrimci bir güçtür. Küçük burjuva radikalizmi hemen hemen bütün sömürülen ülkelerde ilerici bir rol oynamıştır. Bugün de birçok ülkelerde, bu arada Türkiye'de, ilerici bir rol oynamaktadır.

Proleter devrimcileri küçük burjuva aydınlarının ilerici rolünü bir taktik, bir «politika» icabı olarak değil, gerçekten böyle olduğu için belirtirler (36).

Devrimde işçi sınıfının önderliğinin gerçekleştirilmesi için mücadele ettiğimiz şartlar altında, küçük burjuva radikallerinin emperyalizme karşı girişecekleri mücadeleler karşısında nasıl bir tavır takınırız? Tıpkı Aybar-Aren oportünistleri gibi, ya da «Ortanın Solu» akımının temsilcileri gibi, küçük burjuva radikallerini faşist, küçük burjuva radikallerinin anti-emperyalist iktidarını faşizm mi ilân ederiz? Küçük burjuva radikallerinin mücadeleleri ile emperyalizme karşı kalıcı zaferler kazanmanın imkânı olma-

(35) Hung Hsueh-ping, «The Essence of 'Theory of Productive Forces' Is To Oppose Proletarian Revolution,» PEKING REVIEW, No. 38 (1969), p. 5.

(36) Kimilerine göre bunu belirtmek, «proleter devrimci hareketin tecrit edilmesine engel olmak» için bir taktik, bir «politika» icabıdır. Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 177.

dığına göre, küçük burjuva ilericilerinin mücadelelerine karşı **pasif, tarafsız** bir tavır mı takınırız? Yoksa, kimileri gibi, millî demokratik devrim «Amerikan emperyalizminin vesayetine son verilmesi ve toprak reformu» dur deyip, (Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı : 15, s. 166.) küçük burjuva radikalizminin mücadelelerine millî demokratik devrim gözüyle mi bakarız?

Proleter devrimcileri olarak bizim tavrımız bunların **hiç biri** olamaz.

Eğer biz gerçekten proleter devrimcileri isek, emperyalizme karşı yürütülen mücadelede küçük burjuva radikalizmiyle ilişkilerimizi «Hem dostluk, hem mücadele» politikası yönetir. Bu politika, emperyalizme karşı ortak mücadelede, küçük burjuva radikallerini daha ileri hedeflere yöneltmek, daha tutarlı olmaya zorlamak ve proletarya hareketinin ideolojik, politik ve örgütsel bağımsızlığını korumak ilkelerine dayanır. Dostlarımızla mücadelede, düşmanlarımızla mücadelede uyguladığımız yöntemleri uygulamayız. Dostlarımızla mücadele, eleştiri ve ikna yöntemlerine dayanır.

Her türlü anti-emperyalist mücadeleleri desteklemek, proleter devrimcilerinin tüm ezilen uluslara karşı yükümlülükleri ile tam bir uygunluk halindedir. Sömürülen ülkelerde emperyalizme karşı mücadeleler, küçük burjuvazinin değil, millî burjuvazinin hattâ «bazı vatanperver zihniyetli kralların, prenslerin ve aristokratların» önderliğinde de yürütülürse, bu mücadeleleri desteklemek görevimizdir. Bu mücadeleler uluslararası alanda emperyalizme darbeler indirdiği, onu gerilettiği gibi, bir ülke açısından da, son tahlilde, proletaryanın davâsına hizmet eder. Stalin'in bu konuda söylediklerini aktaralım : «Emperyalist zulüm şartları içinde **millî hareketlerin** [altını biz çizdik] devrimci karakteri, harekette mutlaka proleter unsurların varlığını, hareketin devrimci veya cumhuriyetçi programının varlığını gerektirmez. Afgan emirinin Afganistan'ın bağımsızlığı için mücadelesi, emir'in ve taraftarlarının kraliyetçi inançlarına rağmen, objektif olarak devrimci bir mücadeledir; çünkü bu mücadele emperyalizmi zayıflatır, parçalar ve baltalar ... Aynı sebeplerle Mısırlı tüccarların ve burjuva aydınlarının Mısır'ın bağımsızlığı için mücadelesi, Mısır **millî hareketinin** [altını biz çizdik] önderliğinin burjuva kökenine ve burjuva özelliğine rağmen, objektif olarak devrimci bir mücadeledir.» (Bkz : **Marksizm ve Millî Mesele**, s. 134)

Bizler, sosyalist ülkeler proletaryasının ve kapitalist-emperyalist ülkeler proletaryasının mücadeleleriyle sömürgelerdeki millî kurtuluş hareketlerinin emperyalizme karşı ortak bir cephe meydana getirdiğini biliriz ve bu ittifakı savunuruz. Ama bu, proletaryanın önderliğinde olmayan millî hareketlerin, **millî demokratik hareketlerin** kalıcı zaferler sağlıyacağını, proletarya önderliği olmadan da **millî demokratik devrim** olabileceğini savunmamız anlamına gelemez! Bizler proletarya önderliğine dayanan millî demokratik devrimlerle, küçük burjuva radikallerinin millî demokratik yöndeki hareketleri arasında doğru bir ayrım yapmak, aynı zamanda millî demokratik hareketlerin millî demokratik devrimleri hazırlamadaki olumlu rolünü doğru bir biçimde değerlendirmek **zorundayız.** Dünya devrimler tarihi ve ülkemizdeki devrimler tarihi, bu zorunluluğu yeterince kanıtlar (37).

---

(37) Millî demokratik devrimin küçük burjuvazinin önderliğinde de yapıla-

SAFLARIMIZDAKİ KÜÇÜK BURJUVAZİYE BEL BAĞLAMA EĞİLİMİYLE MÜCADELE EDELİM!

Devrim yolunda işçi sınıfına güvenmeyen ve her bakımdan küçük burjuva aydınlarına bel bağlayan sağ bir çizgi, ideolojik planda hayli sistemleşmiş bir şekilde saflarda mevcuttur. Yazımızın son bölümünde bu sağ çizgiyi ortaya koyacağız. Bunu yaparken de, geniş ölçüde aktarmalara başvuracağız. Ortaya dökeceğimiz görüşlerden **bazılarının** üç, dört yıl önce ileri sürüldüğü, bunların artık «zaman aşımına» uğradığı(!) iddia edilebilir. Ama yanlış görüşler savunanlar, hele «marksist eleştiri süzgeci olmak,» proleter devrimcileri arasındaki «âdil hiyerarşi»nin en üst katında olmak ve proleter devrimci hareketin tarihini temsil etmek iddiasında iseler, eğer bu görüşlerin yanlışlığını sonradan görmüşlerse, bu görüşlerin özeleştirisini **mutlaka,** kitle önünde yapmalıdırlar. Ama herkesin görebileceği gibi, bu yanlış çizgi bugün de sürdürülmektedir ve sistemleştirilmiştir. Ana çizgileriyle aşağıda özetliyeceğimiz görüşlerin savunucularını kitle önünde, yazılı olarak özeleştiri yapmaya dâvet ediyoruz. Bu görüşlerin açık özeleştirisi yapılmadığı sürece, proleter devrimcileri, bu görüşlerin savunucularına her gittikleri yerde hesap sormalıdırlar. Bu tezleri savunanlar, militanlara karşı görevlerini yerine getirmelidirler ve bu görüşlerin yanlışlığını kitle önünde ilân etmelidirler.

Saflarda mevcut olan sağ eğilime göre, «Emperyalizm çağında, bugün, Millî Demokratik Devrimin gerçekleştirilmesinde hegemonya, ancak **millî burjuvazinin solundaki toplumsal güçlerde, proletarya'da, şehir ve köy emekçilerinde** [altını biz çizdik] olabilir. Ancak bu güçler toplumu sosyalist devrimin eşiğine vardıracak olan Millî Demokratik Devrim'i sonuna ka-

---

bileceğini, hattâ küçük burjuva iktidarı altında «sosyalist kuruluş» şiarının da atılabileceğini savunan Mihri Belli'ye göre, «'Devrim' ile 'hareket'in böyle bir ayırımı marksist-leninist literatürde yoktur. (Bkz: Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 167). Marksist-leninist metinlerde, sömürgelerdeki, proletaryanın önderliğinde olmayan anti-emperyalist mücadelelerden «millî kurtuluş hareketleri», «millî burjuva demokratik hareketler», «millî hareketler», «devrimci millî hareketler», «millî devrimci hareketler», «millî demokratik hareketler» olarak söz edildiği bilinen bir husustur. Ama eğer mutlaka kaynak gösterilmesi isteniyorsa, bu konuda öncelikle, Stalin'den yukarıda aktardığımız parçaya ve Lenin'in III. Enternasyonal «Uluslar ve Sömürgeler Komisyonu Raporu»na bakılmalıdır. Ayrıca Mao Zedung açık olarak şunları yazar: «Bütün devrimler tarihi şunu ispatlar: işçi sınıfı önder değilse, devrim yenilgiye uğrar; işçi sınıfı önder ise, devrim zafer kazanır. Emperyalizm çağında, her hangi bir ülkede [proletarya dışında] her hangi başka bir sınıfın gerçek bir devrimi zafere ulaştırması imkânsızdır. Çin'de küçük burjuvazinin önderliğinde yapılan birçok devrimin yenilgiye uğramış olması, bunu açıkça ispatlar.» Bkz: Mao Tse-tung, «On People's Democratic Dictatorship,» **Selected Works,** Vol. V, New York, International Publishers, p. 421.

dar gerçekleştirecek devrimci potansiyele sahiptirler» (38). **Yani, sadece proletarya değil küçük burjuvazi de** millî demokratik devrimi yönetebilir ve toplumu sosyalist devrimin eşiğine götürebilir(!)

Başka bir yerde bu görüş, en ufak bir tereddüte yer bırakmıyacak açıklıkla, bütün sömürülen ülkeleri de kapsayacak şekilde, şöyle ifade ediliyor: «Bizim gibi toplumlarda Millî Demokratik Devrim'de hegemonya kurması mümkün olan sınıf, Türkiye proletaryası dışında, ancak **küçük burjuvazi** [altını biz çizdik] ve onun en bilinçli, en tecrübeli ve örgütlü kolu olan küçük burjuva bürokrasisi olabilir. Şehir ve köy proletaryası başta, Türkiye emekçileri, demokratik devrimde olsun, sosyalist devrimde olsun, hegemonyalarını kuracak bilinçlenme ve örgütlenme gücüne ulaşamadıkları takdirde, **devrimde hegemonya küçük burjuvaziye geçecektir** [altını biz çizdik]» (39).

Aynı görüş, **şunları da** ileri sürmüştür: «... kitaplar **başka bir çağda,** dünyanın başka bir yerinde, başka koşullar altında sosyalizmin doğru bir uygulamasını yansıtıyordu, o zaman ve o yer [Çin'deki devrim kastedilmektedir — Ş. A.] için bilimsel metodun doğru uygulanmasıyla varılan sonuçlar kesin olarak doğruydu, ama kimi **dogmacılar**[!], metodu benimsiyeceklerine sonuçları **ayet olarak** kabullendiler. Bunlara göre, **devrim dediğin, ancak işçi sınıfının ve partisinin yönetiminde ve öncülüğünde tüm emekçi sınıfların, kimi durumda ulusal burjuvazinin de desteğiyle savaşın yürütülmesiyle olur ve ülke emperyalist dünya sisteminden ayrıldıktan sonra kitaba göre sosyalizmi kurma işine girişilirdi. Daha önce hep böyle olmuştu** [altını biz çizdik]. Olayların bu prototipe uygun olarak gelişmesini gerçek bir sosyalist de elbette yeğ sayar. Ama ne çare ki böyle gelişmedi. Ne yapacağız? Kitaba uymuyor diye objektif realiteyi eleştirecek, red mi edeceğiz? Marksist geçinen kimi çevreler böyle yaptılar.» **Yani,** gelişmeler kitaba uygun olarak gelişmemiştir ve küçük burjuva önderliğinde yapılan millî demokratik devrimlerden sonra küçük burjuva önderliğinde sosyalizmi kurma işine girişilmiştir(!) Yazar, devam ediyor: «Burada sekterlik çok kez işçi sınıfı öncülüğünü mutlak bir gerçek olarak almaktan ileri gelmektedir. Oysa ki, **işçi sınıfı da, o sınıfın öncülüğü de tarihsel bir kategoridir** [altını biz çizdik]» (40).

Yukarıda aktardığımız sözlerle açıkça şu savunulmaktadır: İşçi sınıfının önderliğini savunmak, «dogmacılıktır!» Bilimsel sosyalizmin ilkelerini içeren kitaplar millî demokratik devrimin **zorunlu** olarak işçi sınıfı önderliğine dayandığını yazarlar, ama hayat bunun her zaman böyle olmadığını ispatlamıştır. Millî demokratik devrim, pekalâ, küçük burjuva önderliğinde yapılmış ve küçük burjuva önderliğinde sosyalizmi kurma işine de girişilmiştir. Nerede mi? Yazarımız cevap veriyor: «Cezayir'de ve Mısır'da.»

Devam edelim.

Bu görüşlerin savunucularına göre, millî demokratik devrimi burjuva demokratik devrimlerinden ayıran özellik, millî demokratik devrimin işçi

---

(38) **Millî Demokratik Devrim** broşürü, s. 10.

(39) Mihri Belli, «Türkiye'de Karşı-Devrim,» TÜRK SOLU, sayı: 64, s. 21.

(40) E. Tüfekçi, «Sosyalizmde Metod Meselesi,» YÖN, sayı: 152, s. 12.

sınıfı önderliğine dayanması değildir. «Bugün burjuvazi artık devrim, mevrim yapamadığından ve demokratik devrim her zaman ve her yerde anti-emperyalist nitelik taşıdığından millî demokratik devrim terimi kullanılmaya başlanmıştır» (41).

Bu açıktan açığa sağcı görüşün, işçi sınıfı önderliğini savunmayı «dogmacılık» olarak niteleyen görüşün, millî demokratik devrim ve millî demokratik hareket ayırımını kabul etmemesi doğaldır! Çünkü, ona göre, küçük burjuva önderliği ile de **devrim** yapılabilir. Bu sağcı görüşün millî demokratik devrimin hem işçi sınıfının hem de küçük burjuvazinin önderliği ile yapılabileceği tezine **karşı**, saflarımızda bu hatâlı görüşün yaygınlaşmasına ve son örnekleri Sudan ve Libya'da görülen cinsten millî demokratik yöndeki hareketlere millî demokratik devrim gözüyle bakılır hale gelmesi karşısında, millî demokratik devrim'i millî demokratik hareketlerden ayırmanın zorunluluğuna her fırsatta dikkati çektik. Bilindiği gibi bu çabamız, sağcı görüşün savunucularıyla aramızda yoğun tartışmalara yol açmıştır ve şimdi kitle önünde tartışılmaktadır. Mihri Belli, bu ayırımın devrimde küçük burjuvaziye önderlik tanımak için «uydurulduğunu» ileri sürmektedir. Amaç bu olsaydı, böyle bir ayırıma lüzum olmazdı. Mihri Belli'nin bu konudaki tezlerini savunmak yeterdi!

Sağ çizginin savunucuları, tam bir tutarlılık göstererek, her yerde millî demokratik devrimde «EMEKÇİLERİN öncülüğü» kavramını kullanmışlardır. Bu, kaleme aldıkları bütün metinlerde böyledir (42). Biz en açık seçik bir örneğini buraya aktaralım: «Millî Demokratik Devrim'de hegemonya, toplumda en devrimci güç olan **emekçilerde** [altını biz çizdik] olmalıdır ki, o devrim sonuna kadar vardırılabilsin...» (Bkz: TÜRK SOLU, sayı: 64, s. 20) (Bu görüş şimdi Aydınlık Sosyalist Dergi'de de, Aydınlık imzasıyla ifade edilmektedir. Bkz: sayı: 15, s. 177.)

Şimdi, bu görüşün yanlışlığı ortaya konup eleştirilince, özeleştirisi yapılacağına, **millî demokratik devrimin küçük burjuva önderliğinde de yapılabileceği tezinden vazgeçilmediği gibi,** minareye kılıf ararcasına şu manevra ile işin içinden sıyrılınabileceği sanılmaktadır. Şöyle diyorlar: Emekçiler diyoruz, çünkü millî demokratik devrimde hegemonya hem proletaryanın hem de yoksul köylülerin hegemonyasıdır. Bunun için işçi sınıfı partisi de, sadece işçilerin değil, yoksul köylülerin de öz örgütüdür. Kendi sözleriyle bu görüş şöyle ifade ediliyor: «... Türkiye'de hem proletaryanın, hem bu sınıfla tarihî kader birliği durumunda olan yoksul köylülerin de devrimde hegemonyasından, yani proleter-yoksul köylü (emekçi) hekemonyasından söz edilmelidir.» Devamla: «Türkiye gibi bir ülkede proleter devrimci teoriyi kılavuz edinen örgüt, sadece şehir ve köy proletaryasının değil, aynı

---

(41) Mihri Belli, «Türkiye'de Devrim Stratejisi,» TÜRK SOLU, sayı: 9, s. 4.

(42) «Emekçilerin öncülüğü» kavramı, Aybar-Aren oportünizminin «İşçi ve emekçi sınıfların öncülüğü» kavramının aynısıdır! Nitekim, Aydınlık Sosyalist Dergi etrafında toplananlar, Aybar-Aren oportünizmini kendilerine yakın bulmaktadırlar. (Bkz: sayı: 16, s. 245.) Biz de bu teşhise katılıyoruz!

zamanda yoksul köylü yığınlarının öncü müfrezesi olan bir siyasî örgüt olmak durumundadır» (43). Başka bir yerde de aynı tez yer alıyor: «Sadece işçi sınıfının değil, sadece köy proleterlerinin değil, aynı zamanda yoksul köylülerin de öncü müfrezesi olan, proleter devrimci teoriyle silâhlanmış sosyalist örgüt...» (44).

Yoksul köylüler gerek millî demokratik devrimde, gerekse sosyalist devrimde önder işçi sınıfının en yakın **müttefikleridir.** Yoksul köylülerin devrimin önderi olduğu iddiası bilimsel sosyalizme taban tabana zıttır! Yoksul köylülerin «proleteryadan bile daha kötü durumda olmaları» (45) onları önder sınıfa dahil etmez. Bizim sınıf anlayışımız, sınıfları gelir seviyelerine göre değil, üretim araçlarıyla olan mülkiyet ilişkilerine göre ayırır!

Proleter devrimci parti, **belirli şartlarla,** toplumun bütün sınıflarından üye alabilir. Geniş çapta yoksul köylüleri de örgütleyebilir. Ama bu, partinin **işçi sınıfının partisi** olma niteliğini asla değiştirmez! Parti daima, işçi sınıfı dışından gelen üyelerin partiye taşıdıkları küçük burjuva ideolojisine karşı uyanık olmak, küçük burjuva eğilimlerle sürekli mücadele etmek zorundadır. Başka sınıflardan gelen unsurlar, bu arada **yoksul köylüler de,** bir ideolojik yeniden biçimlendirmeden geçirilir.

Geçelim.

Tıpkı modern revizyonistler gibi, millî demokratik devrimin küçük burjuva önderliğinde yapılabileceğini savunan bu görüş, doğal olarak millî demokratik devrim programının küçük burjuva iktidarı altında da uygulanabileceğini ileri sürüyor: «Atılan adımın objektif niteliği göz önünde tutulmayarak proletarya öncülüğünde atılacak bir adım 'devrim' sayılacak, **aynı adım** [altını biz çizdik] küçük burjuva radikalleri öncü durumundayken atılmışsa, adım 'hareket' sayılacak...» (46). Millî demokratik devrim programı «Amerikan emperyalizminin vesayetine son verilmesi ve toprak reformu»ndan ibaret değildir. Millî demokratik devrim programı, işbirlikçi kapitalizmin, feodal kalıntıların tasfiyesi (47) ve sosyalizme geçişin **bütün engellerinin** temizlenmesidir. Bu program ancak **işçi sınıfı önderliğinde bütün millî sınıfların devrimci iktidarı** altında uygulanabilir. Anti-emperyalist bir mücadeleye giren, şu veya bu eğilimde bir küçük burjuva iktidarının, emperyalizmin egemenliğini sınırlayan ama hiç bir zaman tasfiye edemeyen tedbirlerine millî demokratik devrim programının uygulanması olarak bakılamaz.

---

(43) Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 176.

(44) Mihri Belli, «TİP'i Oportünizmden Arındıralım, Onu Devrimci Bir Yönetime Kavuşturalım,» **Devrimci TİP Haberleri,** sayı: 5, s. 1-2.

(45) Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 176.

(46) Aynı yazı, s. 166.

(47) Feodal kalıntıların tasfiyesini sadece toprak reformundan ibaret görmek yanlıştır. Demokratik devrim, Lenin'in sözleriyle, feodal kalıntıları «köylerden ve fabrikalardan» tasfiyeyi hedef alır. Bkz: **İki Taktik,** s. 58.

Küçük burjuvazinin de devrim yapabileceğini savunan görüş, bilimsel sosyalist kesintisiz devrim teorisini de reddetmekte ve millî demokratik devrimle sosyalist devrimi bir «Çin Seddi» ile ayırmaktadır: **«Demokratik Devrimini gerçekleştirmiş bir toplumun mutlaka, şartlar ne olursa olsun, sosyalizme geçeceği söylenemez** [altını biz çizdik]. Bunu iddia etmek bir çeşit kadercilik olur ki, yanlıştır. Toplumların devrim yolunda ilerleyip, ilerlemiyeceğini tayin eden güçler dengesi, vb. gibi birçok etkenler vardır. Dengenin her zaman, her yerde devrim için elverişli olacağını sanmak gerçekçilikten uzak, aşırı iyimserlik olur. Dünya'da demokratik devrimini yaptığı halde sosyalizme geçmemiş toplum örnekleri vardır» (48).

Yukarıdaki sözler Türkiye toplumu ile ilgili olarak ileriye sürülmektedir ve kastedilen burjuvazi önderliğinde burjuva demokratik devrimler değildir. Burjuvazi önderliğinde devrimler tarihe karışmıştır. Burada yapılan millî demokratik devrimle sosyalist devrimin bir «Çin Seddi» ile ayrılmasıdır, ki bu da, bilimsel sosyalizme aykırı bir tezdir.

Bilimsel sosyalizmin iki devrim arasındaki ilişki üzerine görüşünü kesintisiz devrim teorisi temsil eder. Kesintisiz devrim teorisi ilk defa Marx ve Engels tarafından ileriye sürülmüştür. Kapitalizmin serbest rekabet aşamasında olduğu, 19. yüzyıl ortalarında bazı Avrupa ülkelerinde (örneğin Almanya'da) burjuva demokratik devrimleri yer almaktaydı. Buralarda burjuvazi, feodalitenin devrilmesi ve burjuva iktidarının yerleştirilmesinden sonra, devrime sırt çevirdi. Bu durumda Marx ve Engels, proletaryanın burjuva demokratik devrimle yetinemeyeceğini, «devrimin sürekliliğini» sağlayarak, işçi sınıfı iktidarına yönelmenin zorunluluğuna işaret ettiler. Marx ve Engels'in ölümünden sonra II. Enternasyonal revizyonistleri ve Rus menşevikleri burjuva demokratik devrimi ile sosyalist devrim arasında uzun bir zaman aralığı olacağını ileri sürdüler ve demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş imkânını reddettiler. Lenin revizyonistlere ve menşeviklere karşı mücadele içinde marksist kesintisiz devrim teorisini geliştirdi. Kapitalizmin cançekişen kapitalizm haline geldiği ve proletaryanın güçlendiği emperyalizm çağı şartları altında, proletaryanın demokratik devrimde önderliği ele almasının ve demokratik devrimden durmaksızın sosyalist devrime geçişin zorunluluğunu gösterdi. Emperyalizmin dünya çapında çöküşe doğru, sosyalizmin güçlerinin dünya çapında bir zafere doğru ilerlediği günümüz şartlarında da Mao Zedung kesintisiz devrim teorisini yarı-sömürge ve yarı-feodal ülkelere uyguladı; işçi sınıfı önderliğinde yeni-demokratik devrim ve oradan sosyalist devrime geçiş teorisini geliştirdi.

Bilimsel sosyalizm, iki devrim arasındaki ilişkiyi böyle ele alır.

Tıpkı modern revizyonistler gibi, küçük burjuva iktidarı altında «sosyalist kuruluş» şiarının atılıp, «Müslüman Sosyalizmi» yoluyla sosyalizme ilerlemenin mümkün olduğunu savunanlar, elbette ki bilimsel sosyalizmin ilkelerini bir yana savurup, millî demokratik devrimle sosyalist devrimi birbirinden bir «Çin Seddi» ile ayırırlar.

---

(48) Mihri Belli, «Savunmam,» AYDINLIK, sayı: 9, s. 207.

Gelelim, sağ çizginin küçük burjuvaziye bel bağlayan niteliğini en açık bir şekilde ortaya koyan, Cezayir «devrim»i ile ilgili görüşlerine... Ve önce sosyalizm hakkında söylenilenlere bir bakalım.

Sağ çizginin temsilcisi, dönek Garaudy'nin savunmasını yaptığı bir polemik sırasında, kendisinden sosyalizmi tanımlaması, sosyalizmden ne anladığını açıklaması **haklı olarak** istendiği zaman şunları yazıyor: «Tanımlamalar çok kez yanıltıcı olur. Çünkü doğada herşey birbiriyle ilintili olarak bir akış içindedir ve **hiç bir şeyi** [altını biz çizdik] kesin sınırlarla öteki şeylerden ayıramayız» (49). **Yani,** kapitalizmle sosyalizmi birbirinden ayırmanın imkânı yoktur(!) Üstelik, «sosyalizmde dogmalar, hazır reçeteler aramak yanlıştır, boşuna gayrettir» (50). **Yani,** sosyalizme ancak işçi sınıfı iktidarı altında geçilebileceği bir dogmadır(!) Üstelik, «sosyalizm, başta işçi sınıfı olmak üzere [küçük burjuvazinin geniş kesimleri de dahil] **tüm emekçilerin** [altını biz çizdik] ideolojisidir» (51). **Yani,** sosyalizm tüm emekçilerin ideolojisi olduğuna göre(!), küçük burjuvazinin geniş kesimlerinin de ideolojisi olduğuna göre, küçük burjuva iktidarı altında sosyalizme geçişin mümkün olmayan bir yanı yoktur! deniyor.

Burada, bu görüşlerin sahibinin önderlik anlayışına değinmek istiyoruz. Görüldüğü gibi, bu görüş sahibine göre, eğer küçük burjuva aydınları sosyalizmi benimserlerse, sosyalizme geçiş işçi sınıfının önderliği ve işçi sınıfının mücadeleleri olmadan da mümkündür. Bu görüşün «sosyalistlerin öncülüğü», «ideolojik öncülük», vs. şeklinde ifade edilen anlayışın ta kendisi olduğuna şüphe yoktur. Görüş sahibinin bu konudaki en açık ifadesini buraya aktaralım: «Öncünün kim olacağını mücadele gösterecektir. BEN KENDİ HESABIMA EMİNİM Kİ, GENİŞ KEMALİST ÇEVRELER SOSYALİZMİ BENİMSEYECEKLER VE SOSYALİSTLERİN ÖNCÜLÜĞÜNDE OLACAKTIR BU MÜCADELE [büyük harflerle biz yazdık]» (52).

İşte Cezayir'de «... köylüler çoğunlukta olmak üzere Cezayir halkı, daha çok küçük burjuva kökten gelme bir devrimci aydın çekirdeğin yönetiminde çok çetin bir kurtuluş savaşı verdi ve muzaffer oldu. Ülkenin özel koşulları gereği işçi sınıfı ve üyelerinin çoğunluğu Avrupalı olan işçi sınıfının partisi ... çok kez savaş dışında kaldı ya da ikincil bir rol oynadı. Zafer kazanılınca, kurtuluş savaşının yöneticileri, duraksamalardan sonra, **kimilerinin Arap sosyalizmi, kimilerinin müslüman sosyalizmi diye adlandırdıkları akımı benimsediler. Oysaki kitaplar olayların başka türlü gelişmesi gerektiğini söylüyordu** [altını biz çizdik]» (53). **Yani,** «Cezayir devrimi» kitapların, yani bilimsel sosyalizmin yanlışlığını ortaya çıkarmıştır(!) Pekalâ, küçük burjuva aydınları «Arap Sosyalizmi» ya da «Müslüman Sosyalizmi» denen şeyi benimsemişlerdir ve sosyalizme doğru ilerlemektedirler. Nitekim,

(49) E. Tüfekçi, «Sosyalizmde Metod Meselesi,» s. 12.

(50) Aynı yazı, s. 12.

(51) Aynı yazı, s. 12.

(52) Mihri Belli, «Türkiye'de Karşı-Devrim,» s. 16.

(53) E. Tüfekçi, «Sosyalizmde Metod Meselesi,» s. 12.

şöyle deniyor: «Cezayir ve Mısır gibi Arap ülkelerinde bir tarihsel gerçek olarak ortaya çıkmış olan 'Arap Sosyalizmi' ya da 'Müslüman Sosyalizmi' diye adlandırılan akım ... 'Arap-Müslüman çerçeve içinde bilimsel sosyalizmi uygulama', bu uygulamanın **'muhteva bakımından sosyalist, biçim bakımından ulusal'** devrimin ta kendisi olduğu iddialarıyla bir ideolojik akım olarak bugün bir gerçektir. Evet bugün dünyada bir **müslüman sosyalizmi var ama**, [altlarını biz çizdik], bir ideolojik akım olarak, giderek bir terim olarak bile Müslüman kapitalizmi diye bir şey yok» (54).

Bütün bu lâfların Mehmet Ali Aybar'ın «Türkiye Sosyalizmi»nden ne farkı vardır?! Açıklar mısınız?! Neymiş bu «Müslüman Sosyalizmi» denen şey? Modern revizyonistler bile buna bir «intikal sosyalizmi» demek zorunluluğunu duyuyorlar. Oysa siz buna apaçık **sosyalizm** diyorsunuz!

Devam edelim ve biraz daha açıklığa kavuşturalım şu «Cezayir Devrimi»ni. Şöyle deniyor: «'Cezayir Devrimi' dedik. Biz bu deyimin doğru olduğu inancındayız. Devrim, yani sosyal devrim, özünde bir ülkede yönetimin, toprağın ve üretim araçlarının bir sınıftan ya da birkaç sınıftan, tarihsel gelişme içinde daha ileri bir rolü yerine getiren başka bir sınıfın ya da sınıfların eline geçmesi demektir. Çağımız şartlarında Cezayir gibi bir ülkede devrimin sözünü edebilmek için, ülkenin yönetiminde şehir ve köy emekçilerinin ağır basması ve toprak ile üretim araçlarının emekçilerin mülkiyetine geçmesi yönünde gelişmeler olması gerekir. Cezayir'de bu yönde gelişmeler olmuştur ve olmaktadır.» Cezayir'de topraklar, «bugün, sosyalist bir biçim sayabileceğimiz [Yugoslavya'dan alınma — Ş. A.] autogestion ilkeleri gereğince işletiliyor... Endüstride de, ticarette de yeterli olmamakla birlikte sosyalist doğrulumda adımlar atılmıştır» (55).

Açıklayalım: Cezayir'de küçük burjuva iktidarı, genel olarak kapitalizmin tasfiyesi yönünde adımlar atmak şöyle dursun, emperyalizmi, işbirlikçi kapitalizmi bile tasfiye edememiştir. 1948'de sosyalist kamptan ayrılan ve o günden bu yana kapitalizme geri dönüş yolunda bir hayli yol kateden ve asla sosyalist bir ülke olarak nitelenemiyecek olan Yugoslavya'dan alınma «autogestion ilkeleri» sosyalizm olarak görülemez! Cezayir'de olsun Mısır'da olsun, «devrim» denen şey, sosyalizme doğru ilerleyeceğine(!), gittikçe gerilemiştir ve bu ülkelerde emperyalizmin hâkimiyetinin son bulduğu hiç bir şekilde söylenemez! (56).

---

(54) E. Tüfekçi, «Doğu'da Olmak Nedir?», YÖN, sayı: 147, s. 9.

(55) Aynı yazı, s. 9. Bu yazıda autogestion ilkelerinin Yugoslavya'dan alındığı açıkça belirtilmektedir.

(56) Cezayir'de kurtuluş savaşı geniş ölçüde emekçi yığınların silâhlandırılmasına ve yığınların mücadelelerine dayanmıştır. Ancak, mücadelenin önderliğini küçük burjuva aydınları yapmıştır. Kurtuluş savaşı sonunda kurulan rejim, bütün «sosyalistlik», «halk iktidarı olma» iddialarına rağmen, hemen işçi-köylü yığınlarına karşı dönmüş, burjuva milliyetçi talepler ağır basmıştır. Emperyalizme bağımlılık sona ermemiş, Cezayir ekonomisinin en önemli alanları Fransız sermayesinin elinde kalmıştır. Halkın sadece yüzde 10'u toprak reformundan yararlanmış-

Aybar-Aren oportünizminin «Bağımsız ve Sosyalist Türkiye» şiarına karşı, başka amaçlarla değil de, gerçekten bilimsel sosyalizmin ilkelerinin savunulması için mücadele ettiyseniz, şu aşağıdaki satırları nasıl yazarsınız, açıklar mısınız?!

«Kurtuluş savaşlarının en kanlısından çıkmış olan üç yıllık bir devrimci iktidardan hiç kusur işlemese bile sosyalizmi şıppadak kurmasını sınıf mevzilenmelerini önlemesini bekliyemeyiz. Sosyalizmi kurma işi uzunca bir tarihsel süreyi gerektirir ve bu süre çok kez zigzaglı ve çalkantılı olur. Bir tarihsel paralel çizmek gerekirse, 1947 yılında doğu Avrupa ülkelerinde durumun bugünkü Cezayir'den pek daha parlak olmadığını söyliyebiliriz... Cezayir'i yönetenleri **gerçekten bağımsız, sosyalist bir Cezayir** [altını biz çizdik] kurma yolunda yürümeye zorlayan etkenlerin çok güçlü olduğuna inanıyoruz» (57).

Bu ibret verici görüşlerin savunucusu, Cezayir'i Türkiye ile karşılaştırmayı da ihmal etmemiştir: «Türkiye Cezayir'den farklı bir toplumdur ve Cezayir'in müslüman sosyalizmini taklit etmesi söz konusu bile olamaz. Elbette ki, Arap milliyetçiliğinin gelişmesiyle, Türk milliyetçiliğinin gelişmesi aynı olmamıştır. Türkiye bilim ışığında ve kendi gerçeklerine derinliğine giderek, **kendine özgü sosyalizm yolunu** [altını biz çizdik] bulmayı bilecektir» (58).

Bir defa, sosyalizm ne Cezayir'de, ne de Türkiye'de milliyetçiliğe ve küçük burjuva mücadelelerine dayanacaktır. Hem Cezayir'de hem de Türkiye'de, bilimsel sosyalizme dayanacak ve işçi sınıfının önderliğiyle yürütülen mücadelelerle başarıya ulaşacaktır. Cezayir'in de Türkiye'nin de önündeki devrimci adım işçi sınıfı önderliğinde millî demokratik devrimdir.

İkinci olarak, Türkiye'nin «kendine özgü sosyalizmi», yeni bir çeşit «Müslüman Sosyalizmi», «Türkiye Sosyalizmi» olmayacaktır.

Yukarıdaki tezlerin savunuculuğunu yapan anlayış, işçi sınıfı partisi meselesine de hep bu açıdan bakmıştır; bu konuda bugün de aynı sağ çizgiyi sürdürmektedir. Yazar TÜRK SOLU'ndaki imzasız başyazılarında uzun bir süre şu görüşü ileri sürdü: «... sosyalistlerin çıkarması gereken sonuç, demokrasi uğruna mücadelenin, gerçek sosyalist örgütü kurma olanağını sağlamak uğruna mücadele olduğu ve dolayısıyla sosyalizm uğruna mücadele olduğu sonucudur. Aynı şekilde Millî Demokratik Devrim uğruna mücadele, Bağımsız ve Demokratik Türkiye uğruna mücadele, bu anlamda sosyalizm uğruna mücadeledir. Çünkü sosyalizmi ancak **emekçilerin partisi** tüm

---

tır. Sanayide 1964 yılına kadar sadece, toplam 10.000 kadar işçi çalıştıran küçük sanayi birimleri kamu sektörüne alınmıştır. Cezayir'de demokratik haklar geniş ölçüde kısıtlanmıştır. Bumedyen 1965'te iktidara gelince komünistleri tutuklamış, Komünist Partisi yeraltına girmiştir. (Bkz: N. B. Miller, «Social Revolution in the Arab World,» MONTHLY REVIEW, Vol. 19, No. 9 (1968), p. 20-34.)

(57) E. Tüfekçi, «Doğu'da Olmak Nedir?», s. 9.

(58) E. Tüfekçi, «Açık ve Sağlam Bir Tutum,» YÖN, sayı: 143, s. 16.

emekçi yığınları seferber ederek kurabilir; ve **böyle bir parti kurabilmek için sosyalist aşamaya yolu açması bakımından demokrasi şarttır»** (59).

Bu görüş daha sonra imzalı bir yazıda da aynen ifade edildi: «Demokrasi uğruna mücadele, Türkiye'de gerçek demokratik özgürlük ortamını yaratma uğruna mücadele, aynı zamanda sosyalizm uğruna mücadeledir, derken bizim kastettiğimiz budur. **Demokrasi** uğruna mücadele gerçek sosyalist örgütün kurulması olanaklarının yaratılması uğruna mücadeledir demek istiyoruz» (60).

Açıktan açığa savunulan şudur: Millî demokratik devrimi küçük burjuvazi yapacak ve kendiliğinden işçi sınıfına örgütlenme imkânını bağışlayacaktır. Bu, devrimde işçi sınıfının ideolojik, politik ve örgütsel önderliğinin reddi ve küçük burjuvaziye teslimiyetin ta kendisidir! Bu görüşün savunucularına göre, zaten işçi sınıfı dahil «emekçiler», demokratik devrimden sonra bilinçlenecek ve örgütlenecektir. Bu konuda şunlar yazılıyor: «Hiç şüphe yok ki, gerçekten demokratik bir ortamda, Türkiye emekçisi, şartlanmalardan kendisini kurtarmasını bilecek ve Türk toplumunda en devrimci güç olarak yerini alacaktır» (61).

İzlenmiş olan bu sağ çizgi herkesin gözleri önünde değilmiş gibi, aynı yazar, şimdi açık özeleştiri yapmak ihtiyacını bile duymadan, sanki her zaman doğru görüşü savunmuşçasına şu satırları yazabilmektedir: «Elbette ki, bu gerçeği ifade etmek, proletaryanın ancak gerçek demokraside partisini kurabileceği yolunda beyanlara katılmak değildir. Gerçek demokrasiyi proletaryanın örgütlü mücadelesi gerçekleştirecektir» (62).

Bu sözlerin hiç birinin ciddiye alınacak tarafı kalmamıştır! Bütün bu yanlış görüşleri savunanlar, bugüne kadar küçük burjuva radikalizmine karşı «hep dostluk, hiç mücadele yok» politikası izlemişlerdir. Küçük burjuva radikalleri ile, millî demokratik devrimi bir küçük burjuva hareketi olarak görmek konusunda tam olarak anlaştıkları için, küçük burjuva radikalizmini eleştirmekten devamlı olarak kaçınmışlardır. Proleter Devrimci AYDINLIK, 2-16. sayısının başyazısında, bu kişilerin açık olarak YÖN-DEVRİM çizgisi ile aralarındaki ayrılığı ortaya koymalarını istedi. Ve bakın aralarındaki ayrılığı nasıl koydular: «Sen sensin, ben de benim; sen Türkiye toplumunda bir devrimci gücü temsil ediyorsun, ben de bir başka gücü, sen bensiz edemezsin, ben de sensiz; gel Millî Demokratik Devrim yolunda omuz omuza yürüyelim» (63).İki sevgilinin konuşmasını andıran bu lâflar, yanlıştır. Proleter devrimci hareket, küçük burjuva yığınları da dahil bütün Türkiye halkının menfaatlarının gerçek temsilcisidir. Küçük burjuva yığınlarına önder olarak küçük burjuva radikalizmini göstermek, küçük burjuva yığınlarının önderliğini küçük burjuva radikalizmine terketmek, pro-

---

(59) TÜRK SOLU, sayı: 58, s. 3.

(60) Mihri Belli, «Türkiye'de Karşı-Devrim,» s. 19.

(61) **Millî Demokratik Devrim** broşürü, s. 19.

(62) Mihri Belli, «İlkelerde Birlik Şarttır,» Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 15, s. 164.

(63) Aydınlık Sosyalist Dergi, sayı: 16, s. 247.

leter devrimci hareketin bütün halkın temsilcisi olduğunu reddetmektir. Üstelik, küçük burjuva radikalizmi ile ilişkiyi, «sen sensin, ben benim» ve «ben sensiz yapamam, sen de bensiz» olarak koymak, yine sadece dostluk, sadece birlik yanını belirtmektedir ve bu ilişkinin mücadele yanı, eleştiri yanı hiç yoktur.

*
**

Yukarıda, bugün saflarda mevcut olan teslimiyetçi, sağ çizginin temel tezlerinin bir dökümünü ve genel çizgileriyle eleştirisini yapmaya çalıştık. Bu çizgi, Aydınlık Sosyalist Dergi'de Aydınlık imzasını tekeline aldığına bakılacak olursa, bugün «İlkesiz Birlik Cephesi»nin liderliğini yüklenmiştir. İlkesiz birlik cephesinde çok çeşitli açılardan, bu çizgiyi onaylamayan, ama bugün için ilkesiz bir barıştan fayda bekleyen unsurlar vardır. Sağ çizgi, bütün bu unsurlarla birliği bozmamaya çalışmaktadır ve bunun için de daha bir süre epeyi kılık değiştirerek karşımıza çıkacaktır. Ama uzun vadede bu oyun sökmez. Bu hatâlı çizgi için iki tercih söz konusudur: Ya bugüne kadar izlenen sağ çizginin kitle önünde açık özeleştirisini yapmak ve doğru görüşleri kabul etmek, ya da Aybar'lar, Aren'ler, Boran'lar gibi geçmişe karışmak. Sağ çizginin temsilcileri, bugün devrimci saflarda sahip oldukları desteğin devamlı olacağını sanmasınlar. İlkeye dayanmayan hiç bir birlik sürekli olamaz. Ancak bilimsel sosyalizmin ilkelerine bağlı olan, ancak proletaryanın gerçek özlemlerine cevap veren bir çizgi güçlenebilir, devrim yolunda ilerleyebilir, zafere ulaşabilir.

İlkelere bağlı kalmadığı sürece, «kıdemliliğin», «eskilerden olmanın» hiç kimseye üstünlük kazandırmadığını hatırlamakta fayda vardır. «Kendini devrime büyük hizmetlerde bulunmuş gibi görmek, 'kıdemlilerden' olmakla öğünmek» (64) liberal bir tutumdur ve proleter devrimciliği ile bağdaşmaz.

Proleter Devrimci AYDINLIK, proleter devrimci çizgiye, bilimsel sosyalizmin her günkü pratikle doğrulanan ilkelerine sıkı sıkıya bağlıdır. Proleter devrimci hareketimiz, başta işçi sınıfımız olmak üzere, tüm halkımızın gerçek çıkarlarını temsil etmektedir. Her gün gelişen, güçlenen kuvvetler, proletaryanın kuvvetleridir. Bunun için güçlüyüz, bunun için millî demokratik devrimimiz mutlaka zafere ulaşacaktır!

---

(64) Mao Zedung, «Liberalizmle Mücadele,» AYDINLIK, savı: 12, s. 484.

TÜSTAV

politik çalışma bütün çalışmanın candamarıdır

Halk Kurtuluş Ordusu'nun politik çalışmasında «Dört Temel İlke»nin ikincisi karargâh çalışmaları, geri hizmetler, askerî eğitim ve kültür çalışmaları gibi çalışma dallarının tümü arasındaki ilişkinin ele alınmasında politik çalışmaya öncelik verilmesidir. Başarılı politik çalışma, bütün diğer çalışmaların da başarılacağının garantisidir.

Çin devriminin ana özelliğini uzun bir süre askerî mücadele meydana getirmiştir ve bütün Parti çalışması doğrudan ya da dolaylı bir biçimde bu belirli mücadeleye ilişkin olmuştur. Dolayısıyla, politikayla askerî meseleler arasındaki ilişkinin ele alınması en önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Askerî meseleleri politika mı yönetmeliydi, yoksa tersi mi olmalıydı? Bu mesele, ordunun kuruluş tarzını ve dolayısıyla devrim davâsının başarısını ya da başarısızlığını ilgilendiriyordu.

İşçi ve köylülerin Kızıl Ordusu'nun kurulduğu sıralarda Mao Zedung arkadaş bu mesele üzerinde durmaktaydı. Orduyu Partinin önderliği ve denetimi altına koymak şeklindeki genel ilke, Kızıl Ordu'nun Dördüncü Ordusunun 1929'da Kutiem'de yapılan dokuzuncu Parti Kongresinde Mao Zedung arkadaş tarafından yazılan kararda ortaya konmuştu. Mao Zedung arkadaş, salt askerî görüşü, Partinin doğru çizgisinin yürütülmesine bir engel teşkil ettiği için eleştiriyordu. Bu görüşe sahip olan kişiler, askerî meselelerin politik görevlerin yerine getirilmesinde sadece bir araç olduğunu gör-

meye yanaşmıyorlardı. Bu kişiler, «Askerî bakımdan sağlamsanız, elbette politik bakımdan da sağlamsınız; askerî bakımdan sağlam değilseniz, politik bakımdan da sağlam olamazsınız» diyerek, askerî meseleleri politikanın karşısına koymakta ve birincinin ikinciyi yönetmesi gerektiğini iddia etmekteydiler. Dolayısıyla, bu kişiler, örgütsel açıdan ordunun politik bölümlerinin, askerî bölümlerin kumandası altına sokulması gerektiğini savunuyorlardı. Mao Zedung arkadaş bu görüşün getireceği tehlikelere dikkati çekerek şöyle der:

«Gelişmesine göz yumulduğu takdirde bu fikir kitlelerden kopma, hükûmeti ordunun denetimine terketme ve proletarya önderliğinden uzaklaşma tehlikelerini getirir; bu, Kuomintang ordusunun yaptığı gibi savaş ağalığı yolunu tutmak olur» (1).

Mao Zedung arkadaş daha sonraları da tekrar tekrar şunu belirtmiştir: «İlkemiz, Partinin silâha kumanda etmesi; silâhın Partiye kumanda etmesine asla izin verilmemesidir» (2).

Ordumuz halkın ordusu, proletaryanın ordusu olduğu içindir ki biz, ordunun çalışmalarında politik çalışmaya öncelik tanıyarak Partinin politik önderliğine ağırlık veririz. Bu ordunun Partinin önderliğine mutlak surette itaat etmesi, bütün üyelerini marksizm-leninizm ve Mao Zedung arkadaşın düşünceleriyle, yani, marksizm-leninizmin evrensel gerçeğini Çin devriminin somut pratiğiyle silâhlandırması gereklidir. Ordu ayrıca Partinin programını, çizgisi ve politikasını yürütmeli; hükûmetin kanunlarını ve kararnamelerini uygulamalı; bilinçli bir disiplini ve ordunun «üç-sekiz» çalışma tarzını (3) yerleştirmeli; subaylarla erler arasında birlik, askerlerle siviller arasında birlik ve düşmanın dağıtılması ilkesini titizlikle izlemeli; ordu içinde birliği ve ordu ile öteki bölümler arasında birliği güçlendirmelidir. Ordunun proleter bilince ve yüksek savaş yeteneğine sahip olabilmesi, halkla sıkıca birleşebilmesi, güçlüklerden ve zorluklardan yılmaması ve bütün düşmanları yenebilmesi ancak böylelikle mümkündür. Ve bütün bunlar da sadece Parti'nin ordu içindeki sistemli politik çalışmasına dayanarak başarılabilir; bu çalışma yapılmazsa, söylenenler de yapılamaz.

---

(1) Mao Tsetung, «On Correcting Mistaken Ideas in the Party», Selected Works, FLP, Peking, Vol. I, 1965, p. 106.

(2) Mao Tsetung, «Problems of War and Strategy», Selected Military Writings, FLP, Peking, 1963, p. 272.

(3) Çin Komünist Partisi'nin ve Mao Zedung arkadaşın önderliğinde, Çin Halkının Kurtuluş Ordusu, uzun ve zorlu mücadele sırasında iyi bir çalışma tarzı benimsedi. Mao Zedung arkadaş bunu üç özdeyiş ve sekiz karakterle (harfle) özetlemiştir. Üç özdeyiş şunlardır: «Doğru politik yönelimlere sıkıca bağlı kalın», «Çalışkan ve basit bir çalışma tarzı benimseyin», «Strateji ve taktikte esnek olun»; sekiz karakter (harf) ise: birlik, uyanıklık, samimiyet, ve eylem anlamına gelmektedir. Bu, «üç-sekiz» çalışma tarzı olarak basitleştirilmiştir.

Politik çalışmayı yürütebilmek ve politikanın askerî işlere kumanda etmesi, Parti'nin orduya kumanda etmesi ilkesini gerçekleştirebilmek için, Çin Komünist Partisi, alay seviyesinin üzerindeki birliklerde çeşitli kademelerde, ordunun birleşik liderliğinin ve birliğinin çekirdeği olan komiteler kurmuştur. Parti ayrıca, Partinin orduyu yönetmesinde temel sistem olarak, Parti Komitesinin birleşik kollektif liderliği altında sorumluluk taşıyan yönetici kadrolar sistemini getirmiştir. Bu sistem, Partideki demokratik merkeziyetçiliğin orduya somut olarak uygulanmasını ifade eder. Öncü kadroların, şartlar gerektiğinde bütün önemli meselelerde acil kararlar alabilme hakkı olmakla birlikte, genel olarak, meseleler ilkönce Parti Komitesinde enine boyuna tartışılır ve kararlar ondan sonra alınarak yürütülür. Proletarya Partisinin ordu üzerindeki politik liderliğinin garantisi olarak ordu da siyasî komiserler ve siyasî bölümler sistemi de kurulmuştur. Siyasî bölümler Parti çalışması için gerekli kurumlardır. Bu kurumlar, ordu üzerinde askerî sistemin ve mahallî Parti Komitesinin çifte liderliği sisteminin yanında yer alırlar; bunların tümü Parti Merkez Komitesinin birleşik liderliği altındadır. Bu yolla mahallî Parti komitesi, ordu üzerinde ayrıca bir denetim sağlar.

Bu sistem, ordumuzda kapsamlı, sistemli, sürekli ve güçlü bir politik çalışmayı garanti eder ve ordunun, Partinin mutlak yönetimi altında gerçekten proleterleşmiş devrimci bir ordu olmasını, Partinin politik görevlerini her zaman, her yerde ve her şart altında yerine getiren bilinçli bir Parti aracı olmasını sağlar.

Devrim savaşlarının zaferinden sonra Halk Ordusu, proletarya devlet iktidarının başlıca bir parçasını meydana getirir. Halk Kurtuluş Ordusu'nun şerefli politik çalışma geleneğini sürdürmek ve onu gitgide daha devrimci ve modern bir hale getirmek, hiç kuşkusuz, proletarya diktatörlüğünü güçlendirmenin en önemli ve vazgeçilmez bir şartıdır.

Politikanın herşeye kumanda etmesi ve politik çalışmanın her çeşit çalışmanın özü olarak görülmesi, marksizm - leninizmin genel bir ilkesidir. Şüphesiz ki bu ilke yalnızca askerî alana değil, bütün öteki alanlara da uygulanır.

Politik iktidarın ele geçirilmesinden sonra proletarya, ekonominin dönüştürülmesi ve kuruluşu gibi ciddî görevlerle karşı karşıya geldi. Geçmişte, esas olarak savaşıyorduk; karşılaştığımız başlıca mesele de politik işlerle askerî işler arasındaki ilişki meselesiydi. Oysa şimdi, esas olarak ekonomik kuruluşla uğraşıyoruz ve bir yanda politika ile öte yanda ekonomi, teknik ve benzeri arasındaki ilişkiler meselesini ele alıyoruz. Geçmişte olduğu gibi, bu iki durum arasındaki ilişkilerin doğru olarak ele alınması meselesi, ekonomik kuruluşun temel yönü üzerinde, proletarya diktatörlüğünün, devrim ve inşa davasının başarısı ya da başarısızlığı üzerinde hayatî rol oynayan önemli bir ilke ile ilgilidir.

Bazı kişiler politikanın askerî meselelerden önde gelmesini, askerî mücadelenin politik görevleri yerine getirmenin bir aracı olduğunu, çünkü savaşın «politikanın başka araçlarla sürdürülmesi» olduğunu kabul etmekle

birlikte, proletaryanın politik iktidarı ele geçirmesinden sonra politikanın ekonomiden daha öncelikli bir yere sahip olamayacağını, çünkü artık asıl görevin ekonomik kuruluş olduğunu, ve böylelikle politikanın mevcut ekonomik temele hizmet etmesi gerektiğini söylemektedirler. Şu halde, bu kişilere göre ekonomi politikaya kumanda etmelidir; tersi olamaz.

Bu görüş doğru mudur? Hayır, tamamen yanlıştır.

Politik iktidarı ele geçirmesinden sonra proletaryayı bekleyen başlıca görev, hiç şüphesiz ekonomik dönüşümü ve kuruluşu gerçekleştirmektir, dolayısıyla proletaryanın asıl enerjisi ekonomik çalışmaya ve sosyalizmin kuruluşu için mücadeleye yöneltilmelidir. Ama, bunu başlıca görev olarak göstermek yeterli olamaz. Biz yalnız görevleri belirtmekle kalmamalı, bu görevlerin nasıl tamamlanacağı meselesini de çözümlemeliyiz. Sosyalist ülkelerde ekonomik kuruluş nasıl, hangi yönde, hangi politika ve çizgiye göre yürütülecektir? Bu çalışma karşısında tutumumuz ve görüş açımız ne olacaktır? İlkönce bu meseleleri çözümlemezsek ya da doğru bir biçimde çözümlemezsek, ekonomik görevlerin tamamlanması, sosyalist ekonominin kurulması mümkün olamaz. Başka bir deyişle, geçmişteki askerî mücadelenin zaferi, öncelikle Partinin politik önderliği tarafından belirlendiği gibi, sosyalist ekonomik kuruluşun başarısı da herşeyden önce Partinin önderliğine, proletarya diktatörlüğü devletinin önderliğine, Parti çizgisinin ve politikasının doğru olup olmadığına ve meseleleri politik açıdan doğru bir biçimde çözümleyip çözümleyemediğimize bağlı olacaktır. Şu halde, yine politika kumanda etmektedir; ekonomik çalışmaları tamamlayabilmenin temel garantisi ve ön şartı budur.

Lenin, sosyalizm döneminde politikayla ekonomi arasındaki ilişkileri özellikle açıklamıştı.

1920 Kasımında, Sovyet politik iktidarının askerî mücadeleye ağırlık vermeyip çabalarını iç mücadele ve ekonomik kuruluşa harcayabilecek duruma geldiği zaman Lenin şunu belirtiyordu: «... Sosyalizmin nasıl kurulması gerektiğini pratik olarak göstermek zorunludur. Bütün propaganda ekonomik kuruluşun politik deneylerine dayandırılmalıdır» (4).

Troçki ve takipçileri sendikalar meselesinde bir tartışma başlatıp, yukarıda sözü edilen görüşe karşı saldırılara giriştikleri zaman Lenin «politikanın ekonominin yoğun haldeki ifadesi olduğunu» ve «politikanın ekonomiye göre öncelik taşıdığını» tekrarladı. Marksizmin bu ünlü tezini bir kez daha doğrulayarak, sosyalist toplumda da bunun istisnası olamayacağını belirtti. Lenin şöyle diyordu: «Politika, ekonominin yoğun haldeki ifadesidir; bunu konuşmamda tekrarladım, çünkü «politik yaklaşımım hakkında bu tamamen haksız —ve hele bir marksistin ağzından çıkmasına hiç izin verilemeyecek olan— hücumu daha önce duymuştum. Politika ekonomiye göre

(4) V. I. Lenin, «Speech at the All-Russian Conference of Political Education Units of Provincial and County Departments of Education», **Collected Works,** Russian Edition, 1950, Vol. XXXI, p. 346.

öncelik taşır. Başka bir görüşü savunmak, marksizmin alfabesini unutmak demektir» (5).

Yine Lenin şöyle der: «... meselenin özü bakımından (ve marksist görüş açısından meselenin özü başka türlü **olamaz**) konuya doğru bir politik yaklaşım olmaksızın, sözü edilen sınıf hakimiyetini kuramaz, ve dolayısıyla **kendi üretim meselelerini** çözümleyemez» (6).

Açıktır ki, sosyalist ekonomik temelin hizmetinde, sosyalist politika gibi bir üst yapı bulunmalıdır. Proletarya partisinin sistemli politik çalışması sosyalist ekonomik kuruluşun garantisi olmalıdır.

Sosyalist dönemde politika ve politik çalışma, ekonomiye ve ekonomik çalışmaya ilişkin olarak yeni, özel ve görülmemiş derecede önemli bir rol oynarlar.

Birincisi, sosyalist ve komünist ekonomiler, bütün öteki ekonomilerden farklı olarak, kendiliğinden ortaya çıkmazlar ve gelişmezler. Sosyalist ekonomi, eski toplumda köklere sahip olmadığı gibi, bu ekonominin, proletaryanın öncüsü olan Komünist Partisi'nin yönetimi altında proletaryanın politik iktidarı tarafından yaratılması gerekir; sosyalist ekonominin doğuşundan sonra bile bunun sağlamlaştırılması, gelişmesi ve komünist ekonomiye dönüşmesi, kendiliğinden ya da plansız olarak gerçekleşemez; bunun gerçekleşmesi ancak Komünist Partisi'nin önderliği ve ekonomiyi birleşik, planlı bir biçimde yöneten ve düzenleyen proletarya devlet iktidarı yoluyla mümkün olur. Sosyalist ekonominin yönetimi, kendi gelişme kanununa uymalıdır. Sadece proletaryanın politik partisi ve onun yönetimi altındaki proletarya devlet iktidarı sosyalist ekonominin kanunlarına bilinçli olarak vâkıf olabilir ve bu temel üzerinde doğru çizgi ve politikayı formüle edebilir. Şu halde, işçiler ve ekonomik bölüm ve birimlerde çalışan sorumlu arkadaşlar, Partinin çizgi ve politikasını bütün eylemlerinde hareket noktası olarak almalı ve devletin birleşik planına uymanın yanısıra bu çizgi ve politikayı bilinçli bir biçimde yürütmelidirler. İşte, politikanın kumanda etmesi deyimiyle kasdedilen şey parçanın bütüne itaat etmesidir. Bu bilinçli tutum ve bütünsel görüş açısı olmaksızın, sistemli politik çalışma olmaksızın, sosyalist ekonomik çalışma başarılı bir şekilde yapılamaz. Bununla ilgili olarak belirtilmesi gereken bir nokta şudur: Kendiliğinden gelme, keyfî bir eylem ya da bölücülüğün herhangi bir biçimi sosyalist kuruluş davasına ciddî zararlar getirecektir.

İkincisi, sosyalist ekonomik kuruluş ve sosyalizmden sınıfsız topluma geçiş karmaşık bir sınıf mücadelesi ortamında yer alır. Bir sosyalist ekonomik sistemin kurulması ve geliştirilmesi ancak, eski güçlerin ve kurumların kalıntılarına karşı sürekli mücadelenin verilmesi ile olur. Bu eski güçler ve zamanı geçmiş fikirler eski sistemleri yansıtırlar ve kolay kolay or-

---

(5) V. I. Lenin, «Once Again on the Trade-Unions, The Present Situation and the Mistakes of Trotsky and Bukharin», **Selected Works**, Lawrence and Wishart, London, 1945, Vol. IX, p. 54.

(6) Ibid, p. 55.

tadan kalkmazlar. Mücadele kaçınılmaz bir şekilde uzun ve zorlu olacaktır. Proletaryanın ekonomik kuruluşta bütün halka önderlik etmekteki amacı, kendisine verilmiş olan yüce tarihî görevi, yani, bütün sömürü biçimlerini, sınıfların ve sınıf farklarının ortadan kaldırılması, sınıfsız toplumun yaratılması ve insanlığın kurtarılması görevini sağlamak içindir. Dolayısıyla, sosyalist ekonominin kuruluşunda saf ekonomik bir görüş açısından ya da sadece üretici güçleri geliştirme görüşünden değil, proletaryanın politik görüş açısından hareket etmeliyiz. Proletaryanın burjuvazi karşısında muzaffer olabilmesini sağlayacak doğru yolu bulabilmek için, şartları, ekonomik gelişmeyi ve ekonomik çalışmada çeşitli eğilimleri, marksist-leninist sınıf görüşüne ve sınıf tahliline uygun bir biçimde tahlil etmeliyiz. İçte olsun, dışta olsun burjuvazi ve bütün düşmanlarımız, sosyalist ekonominin gelişmesini baltalamak ve gelişme yönünü saptırmak için, her türlü kendiliğinden gelme eğilimini sonuna kadar kullanacaklar, politikadan kopmuş saf ekonomik görüşlerden, ekonomist görüşlerden ve proletaryanın ideolojik ve politik önderliğini zayıflatmaya yönelen bütün diğer eğilimlerden yararlanacaklardır. Ve bütün bunları, sosyalist ekonomiyi giderek yozlaştırmak ve «barış içinde ekonomik gelişmeyi, Sovyet iktidarının barış içinde çözülüp dağılmasına dönüştürmek» (7) için yapacaklardır. Şu halde bir sosyalist ülkede, ekonomik bölümlerin politik çalışmayı güçlendirmemesi, geniş militan ve halk kitlelerini proletarya politikası ve ideolojisi ile eğitmemesi; öte yandan da: politikaya önem verilmeksizin çalışmaya ağırlık verilmesi, salt «maddî teşvik unsurları» peşinde koşulması ve revizyonizm gibi eğilimlerin engel tanımadan gelişmesine göz yumulması çok tehlikeli sonuçlar doğurur.

Üçüncüsü, sosyalist ülkelerde ekonomik kuruluş, sosyalizmin kuruluşunda ve geliştirilmesinde kendine güvenme, (çalışan) emekçi halka ve ülkenin doğal kaynaklarına güvenme ilkesine dayanmalıdır. Ama bu, bir sosyalist ülkede ekonomik kuruluşun uluslararası politikada, uluslararası sınıf mücadelelerinden ve bir tüm olarak dünya proleter devriminden ayrı tutulabileceği anlamına gelmez. Her ülkede proletaryanın devrim ve sosyalizmin kuruluşu davası, aynı zamanda uluslararası bir davadır. Her sosyalist ülke öteki halkların devrimlerini desteklemekle görevlidir, ve üstelik kendi kuruluşu uluslararası proletaryanın ve bütün dünyadaki devrimci halkların desteğini sağlamak zorundadır. Şu halde, sosyalist ekonomik kuruluşta, sadece sosyalist yönde ısrar etmekle yetinilmemeli, proleter enternasyonalizmi ilkesine de uyulmalıdır. Politik çalışmamızda görevlerimizden biri de, bütün bölüm ve birimlerdeki işçileri dünya devrimi ve politik durumla ilgilenmeye teşvik etmek, ve sosyalizmin kuruluşu davamızın, dünyadaki devrimci halkların yardımı olmaksızın yürütülemeyeceğini, başarılarımızı bu halkları desteklemek için kullanmamız gerektiğini, ve proleter enternasyonalizmini çiğneyen bütün eğilimlere örneğin «büyük devlet» şövenizmi eğilimine karşı konması gerektiğini onlara anlatmaktır. Böyle bir politik eğitimi yoğun olarak ve uzun bir süre yürütmek gerekir.

---

(7) V. I. Lenin, «Ninth Congress of the Russian Communist Party (Bolsheviks)», Selected Works, FLPH, Moscow, 1952, Vol. II, part 2, p. 336.

Mao Zedung arkadaş şöyle der: «Politik çalışma bütün ekonomik çalışmanın candamarıdır. Bu, bir toplumda ekonomik sistemin köklü bir değişiklik getirdiği bir sırada özellikle doğrudur» (8). Açıktır ki, toplumdaki ekonomik sistemin temel bir değişim geçirdiği sosyalizmin kuruluşu dönemi boyunca, politikanın ekonomiye kumanda etmesi ilkesine uymaz ve devrimci politik çalışmayı güçlendirmezsek kuruluş çalışmalarını doğru biçimde yürütemeyiz.

Halk ordusunun kurulması döneminin en başında bile ağırlık politikaya verilmişti, aynı şekilde bugün de Mao Zedung arkadaş, sosyalist ekonomik kuruluş için örgütlenmiş büyük halk ordusunun politik açıdan inşa edilmesi ve düzenlenmesi zorunluluğunu önemle belirtmektedir. Mao Zedung arkadaş, politikaya önem vermeme eğiliminin eleştirilmesi konusunda bizi tekrar uyarmıştır. Bir yandan koltuk politikacılarına karşı koyarken, bir yandan da, nereye gittiğini bilmeyen pratik insanı eleştirmeliyiz. Eğer bir kişi ideolojiye ve politikaya önem vermeyip günlük çalışmalara dalarsa, yönü olmayan bir ekonomist ve bir teknisyen haline gelir. Bu çok tehlikeli bir durumdur. İdeolojik ve pratik çalışma, ekonomik ve teknik çalışmaların tamamlanmasının garantisidir ve her ikisi de ekonomik temele hizmet eder. İdeoloji ve politika, çalışmalarımızın özü ve ruhudur. İdeolojik ve politik çalışmamızda bir anlık gaflet, ekonomik ve teknik çalışmaları yanlış yollara sevkeder.

Mao Zedung arkadaş, ülkemizdeki tüm ekonomik, sınaî, tarımsal ve ticarî bölümlerin, Halk Kurtuluş Ordusu'ndan, politik çalışmayı yerleştirme ve güçlendirme yöntemini öğrenmeleri ve böylelikle ekonomik cephede çalışan militanların ve kitlelerin devrimci ruhunu canlandırmaları gerektiğini özellikle belirtir.

1938 Mayısında Mao Zedung arkadaş «Uzun Savaş Üzerine» adlı kitabında, politik seferberlik çalışmasının nasıl yürütüleceğini etraflı bir biçimde açıklamıştır.

«Politik seferberlik nedir? Önce, savaşın (Japonya'ya Karşı Mukavemet Savaşı'nın) politik amacını orduya ve halka anlatmaktır. Savaşın niçin gerekli olduğunu ve kendisini ne bakımdan ilgilendirdiğini her askerin ve her sivilin anlaması zorunludur. Savaşın politik amacı «Japon emperyalizmini defetmek ve özgürlük ve eşitliğin hüküm sürdüğü yeni bir Çin kurmak» tır; biz, Japonya'ya karşı bir ayaklanma yaratmadan ve yüzmilyonlarca insanı birleştirip, varını yoğunu savaşa katan tek bir insan haline getirmeden önce, bu amacı herkese, bütün askerlere ve sivillere ilân etmeliyiz. İkincisi, sadece amacı onlara anlatmak yetmez; bu amaca ulaşılması için gerekli aşamalar ve politikalar da gösterilmelidir; yani bir politik program olmalıdır. Japonya'ya karşı Mukavemet Etmek ve Ulusu Kurtarmak İçin On-Noktalı Program'ı ve ayrıca Silâhlı Mukavemet ve Millî Kalkınma Programı'nı ortaya atmış bulunuyoruz. Bunların her ikisini de ordu içinde ve halk arasında yaygınlaştırmalı ve bunların yürütülmesi için herkesi seferber etmeli-

(8) «A Serious Lesson», **Socialist Upsurge in China's Countryside**, FLD, Peking, 1957, p. 302, editörün notu.

yiz. Açık-seçik, somut bir politik program olmaksızın, tüm silâhlı kuvvetleri ve tüm halkı Japonya'ya karşı savaşı sonuna kadar sürdürmeleri için seferber etmek mümkün değildir.

Üçüncüsü orduyu ve halkı nasıl seferber etmeliyiz? Sözle, bildirilerle, bültenlerle, gazetelerle, kitap ve broşürlerle, tiyatro ve sinemayla, okullarla, kitle örgütleri ve militanlarımız yoluyla. Şimdiye kadar Kuomintang bölgelerinde yapılanlar, Okyanusta bir damladır ve üstelik, halkın zevkine uygun düşmeyen bir tarzda ve onlara ters düşen bir ruhla yapılmıştır; bunun baştan aşağı değiştirilmesi gerekir. Dördüncüsü seferber etmek yetmez, Mukavemet Savaşı için politik seferberlik sürekli olmalıdır. Bizim işimiz, politik programımızı mekanik bir biçimde halka ezbere okumak değildir; çünkü böyle nutukları kimse dinlemez; biz, savaş için politik seferberlikle savaşın gelişmeleri, askerlerin ve halkın hayatı arasında bağ kurmak ve bunu sürekli bir hareket haline getirmek zorundayız. Bu, çok büyük önem taşıyan bir meseledir, ve savaştaki zaferimiz öncelikle buna bağlıdır» (9).

Bugünkü Çin, Japonya'ya karşı savaş dönemindeki Çin'den tamamen farklıdır; şimdi bizi değişik görevler beklemektedir. Bununla birlikte, genel ilkeler ve yöntemler açısından, Mao Zedung arkadaşın bu sözleri politik çalışmalarımızın çeşitli biçimlerine bir klavuz olarak hâlâ büyük pratik önem taşır.

Mao Zedung arkadaş, devrimci savaşı yürütmek için halkın ve ordunun nasıl seferber edileceğinden söz etmekteydi: Bugün politik çalışmamızın hedefi, sosyalist kuruluşun yürütülmesi için bütün halkın seferber edilmesidir. Militanların ve kitlelerin, yaptıkları işlerin politik önemini tam olarak kavramalarını sağlamak, onların devrimci heyecanını güçlendirmek, Parti politikasını ve işlerinde atılacak her adımı kavramalarını sağlamak için, yapılan her türlü işin politik amacını açıklamak üzere bu politik çalışmanın yürütülmesi gereklidir. Bütün bunlar, militanların ve kitlelerin devrimci heyecanını Parti politikasının doğru yoluna çekebilmek için yapılmaktadır. Değişik dönemlerde ve çeşitli yeni görevler karşısında, bu politik çalışma yeni şartlara ve militanlarla kitlelerin düşüncesine uygun olarak, tekrar tekrar yürütülmelidir. Halk Kurtuluş Ordusu'nun politik çalışması, bize bu konuda zengin deneyler getirmektedir.

Gerçekler ispatlamaktadır ki, Halk Kurtuluş Ordusu yönteminin uygulandığı her yerde sistemli, güçlü ve devrimci politik çalışma yürütülmekte, Parti'nin önderliği tam olarak gerçekleşmekte, (birkaç idarî görevlinin bütün işleri bizzat yapmaları durumundan çok fazla olarak) gerçek kitle hareketleri ortaya çıkmakta ve önderlerle kitleler bürokratizme sapmak ya da sadece «maddî teşvik unsurları» peşinde koşmak yerine büyük bir devrimci ruh göstermektedirler.

Halk Kurtuluş Ordusu'nun politik çalışmasından ders alırken her görevi tam anlamak için nasıl somut tedbirlere başvurduklarını da öğrenme-

---

(9) Mao Tsetung, «On Procraited War», **Selected Military Writings**, FLP, Peking, 1963, p. 229.

liyiz. Bu da, politik çalışmanın gerçeklerden hareket etmesini, ondan sonra günlük pratik eylemleri kapsayacak şekilde en aşağı kademeye kadar indirilmesini gerektirir. Politik çalışmanın bizim çalışmamızda bu kadar önemli bir rol oynaması, gerçeğe dayanması ve sosyalizmin kuruluşuna hizmet etmesinden dolayıdır. Yüksek bilinç seviyesindeki birliklerin bir çoğunda yürütülen politik çalışmanın deneyleri ispatlamaktadır ki, politik çalışmanın canlı, ekonomi ve teknikle iyice kaynaşmış olabilmesi, ancak üretim süreci içinde, pratik çalışma içinde, günlük hayatta ve her birey bakımından yürütülmesi halinde mümkündür. Politik çalışmanın bu şekilde yapılması, Parti çizgisinin ve politikasının kitleler içinde yürütülmesini kolaylaştırır ve bunları eylem haline dönüştürerek, işi hızla ileriye götüren büyük bir maddî gücün ortaya çıkmasına yol açar.

Özetlersek, sosyalist kuruluşun çeşitli cephelerinde Halk Kurtuluş Ordusu'nun çalışmasından ders alırken, Halk Kurtuluş Ordusu gibi biz de, politik çalışma ile öteki çalışmalar arasındaki ilişkinin ele alınmasında önceliği politik çalışmaya vermeli, saflarımızı politikaya ağırlık vererek sağlamlaştırmalıyız. Kuruluşun çeşitli görevlerini gerçekten yerine getirebilmemiz, ancak yüksek politik bilince sahip işçi ordusuna dayanmakla mümkün olabilir. Bu yüce ordunun yenilmesi imkânsızdır. İster sınıf düşmanları olsun isterse tabiat kuvvetleri, bütün düşmanlarımız bu ordunun önünde yıkılacak ve insan toplumunda durmadan yeni mucizeler yaratılacaktır.

Hongqi, sayı 6, 1964

Dergimizin 1., 2. ve 4. sayıları tükenmiştir. Bu sayılar hariç diğer bütün sayıları aşağıdaki adresimizden temin edebilirsiniz.

Proleter Devrimci AYDINLIK
Adakale Sok. 28/1
Yenişehir - ANKARA

tarihimizden

g. m. ataç

türkiye'de sosyalizmin tarihine katkı

Karl Marks'ın 1871 de, Terakki Gazetesinde Yayınlanan Mektubu

Karl Marks'ın imzasına, bizde, ilk defa, **Hakayikulvakayi** gazetesinde raslanmaktadır (9 Şubat, 1871). Marks'tan çevrilen bir makalenin altında yer alan bu imza, doğru telâffuz edilerek yazılmıştı. Aynı yıl, beş altı ay aralıkla Karl Marks ismi, KARL MARKS ve KARLO MARN imlâsiyle karşımıza çıkıyor. Şimdi bahis konusu edeceğimiz Komünle ilgili bir mektupta, Marks'ın adı bu sonuncu şekliyle geçecek; ve biz bu yanlış imlâyı olduğu gibi muhafaza edeceğiz.

Karl Marks'ı KARLO MARN biçimine sokan Terakki gazetesi, Marks'ın 1871 Paris Komünü ile ilgili bir mektubunu sunarken, onu ENTERNASYONAL ADINDAKİ ASİLER ŞİRKETİNİN BAŞKANI olarak takdim etmeyi de unutmamıştı:

«(ENTERNASYONAL) nâm ussât Şirketinin Reisi bulunan (KARLO MARN) nâm şâhsın Berlin'den bir ahbabına yazdığı mektubun bir sureti (Pari 'Jurnal) nâm gazetede münderiç olup bazı fıkarât-ı garîbeyi hâvi olduğundan hülâsaten nakil ve terceme eyledik.

Sûret-i Mektup

Muhibbim:

Paris'in inkılâbı efkârca her ne kadar muntazam ve müthiş bir şey ise de daha onun zaman-ı vuku ve icrası değildi. Fransızların hâlât-ı Ma'lûme ve ahlâk-ı fâside ve hafîfesi bizim niyât ve âmâlimize vukavemet edemiye-

ceği malûmdur. Eyâlât ehalisi inkılâbât-ı vâkıâyı Prens (Bismarka) haml ederler ve anların bu efkârı kendilerini Versayl Hükûmetine tâbi etti. Eğer anlar böyle bir efkârda bulunmayıp da bize muavenet etmiş olsalar idi bilittifak amele güruhunun tahlisine muvaffak olurduk. İmdi başka efkâra zahip olunmasın ki Kral (Giliyom) Paris'i muhasara ettiği esnada eyâlâtın muaveneti olmaksızın Paris'i halâs edemediler. Bunun da sebebi Gambeta irtişa etmiş gibi Fransa'nın kuvvetini târumâr etti. Bunun gibi Mösyö (Tiyer) ve (Jül Favr) dahi Paris Komününü muhasara ettiği hengâmda eyâlât ehâlisi muavenet ettiği halde perişan olacakları şüphesiz idi. İşte şundan anlaşılıyor ki Fransa amele gûruhu adem-i dirayet ve akılları cihetiyle ecânibin muavenetini istemeyip esaretle yaşamağı tercih ettiler.

Bilfarz KOMÜN Versayl askerine galebe etse bunu Prusyalılar nazar-ı memnuniyetle görürler. Çünki kendilerinin icra edemedikleri tahribatı bunlar icra edeceklerdir ki bu hâlât Fransa'yı Lehistan'a yakın bir hâle getirecektir. Mösyö (Bismark'ın) efkâr-ı dünyada ne kadar menba-i hürruyet ve medeniyet var ise anlarla Paris'in harâbiyetini görmedikçe kendisi memnun olmayacaktır.

Ama ne faide ki size efkârımı tamamiyle ifade edemiyeceğim. Lâkin benim sözümün sizce tesiri mümkün ise şu kadarını söylerim. Şöyle ki, bizim efkârımızın terakkisi için siz de bulunduğunuz noktadan tevakkuf ve Versaylılarla musalaha edin. Zira sizin aceleleriniz zaman-ı merhûnundan evvel olduğundan terk-i silâh ederek biraz da tefekkür edin. Zira biz şimdilik ancak üç milyonuz. Lâkin yirmi seneye kadar elli ve belki yüz milyon oluruz. İşte ol vakit bütün dünya zîr-i zaptımızda olacaktır ve dünyada ne kadar pâyitahtlar var ise cümlesi bizim elimize geçecektir.

Ve bu inkılâbâtın yanında vukuât-ı mâziyenin cümlesi hayal gibi kalacaktır... Zirâ efkâr-ı milliye ateşi dünyanın her tarafında alevrîz-i iştiak olununca âsâr-ı atikanın cümlesini mahv edecektir. İşte benim şu efkâr-ı hâlisânemi cemi ihvâna tebliğ edesiniz.»

Türkiye Halk İştirakiyyûn Fırkası Organı "EMEK"(x) Gazetesinin İlk Sayısına Bir Bakış

ANKARA'da yayınlanan **Emek** gazetesi Türkiye Halk İştirakkiyûn Fırkası'nın organıydı. Bu gazetenin ilk sayısını, muhteva bakımından tahlile değer buluyoruz. Zira ayrıntılara inmekte ve memleketin o andaki durumunu iyice yansıtmaktadır:

(*) **Emek.** Başlığın altındaki şiar: «Dünyanın bütün emekçileri ve mazlum halkı birleşiniz.» Cumartesinden maadâ hergün neşr olunur. Halk İştirakkiyyûn gazetesidir. Yıl: I, sayı I. Sahip-i imtiyaz: Ahmet Hilmi. Pazar: 7 cemaziyelâhir - 16 Kânunusani 1337. Nüshası 5 kuruştur. İdarehane: Tahtakale'de İkaz Matbaası.

1) Başyazı, «Halk İştirakkiyûn» gazetesi olan **Emek**'in maksat ve mesleğini şöyle açıklıyor: «Eski toplumlarda olduğu gibi, bugün de tabiatla, toprak, hava ve ışıkla olan alışverişimizde temel ancak emektir. Emek vasıtasile insanlar toprağı kazır, ekmek ve altın çıkarır. Vahşî hayvanları yakalayarak, deri, yağ ve tüyünden faydalanır. İnsanlar emek vasıtasile, hayvanları kendisine alıştırmıştır. Bugün de, emek harcıyarak onları besliyor ve onlardan faydalanıyor. Emek harcıyarak, yerlerin, göklerin, ay ve yıldızların gerçeklerini öğreniyor ve bu sayede birçok tabiî kuvvetleri keşfederek onlardan faydalanıyor. Emek sayesinde, yellere ve sulara tahakküm ederek, onlara değirmenlerini, makinalarını çevirttiriyor; un, elektrik vesaire istihsal ediyor. Doğrusu budur, bunu kimse inkâr edemez. İNSANLARA BİRER TOPRAKOĞLU GÖZİLE BAKAN KUR'AN-I KERİM dahi «Leyse lil'insâni illâ mâseâ» diyor.

İlk toplumlarda tasarruf hakkı tabiat yasalarına, tabiî haklara uygun iken, temellük hakkı ancak bir emek karşılığında hasıl olabilirken, —emek karşılığında elde edilen bir tarlanın tasarrufu da ferdî şekillerden ziyade, aile veya kabile ve aşiret içinde iştirakî bir halde iken— İSLÂMİYETTE DAHİ SERVET BİRİKTİRİP YAĞMANIN YASAK OLUŞU KUR'ANIN HÜKÜMLERİ İLE SABİT VE TEMELLÜK HAKKI ANCAK ÇALIŞMA VE EMEK ESASINA DAYANMIŞ iken, gitgide değişmiştir. Saltanat hakkı, vâris hakkı her nevi icar ve isticar hakkı gibi birçok «hak» garibeleri meydana gelerek, toplumları öyle bir felâkete sürüklemiştir ki, insanların zatiyetinden doğan şahsî hakları çoğunluktan alınarak, bir avuç mütegallibelerin elinde oyuncak haline dönmüştür.

Bu zorbaların insanlık ve dünya tarihinde pek muhtelif şekilleri vardır. Kahramanlık, ruhanilik, derebeylik, imparatorluk, sermayecilik vesaire biçiminde tecelli eden tarih devirlerinde azınlığı çoğunluğa hâkim kılan; çoğunluğu mazlûm ve azınlığı zâlim ve kahredici bir durumda bulunduran —tahlil ve teşrih edilirse görülür ki— hep tasarruf ve temellük hakkının kötü kullanılmasından, emek hakkının ve tabiî hakların ihmalinden ileri gelmiştir.

Devrimiz sermaye tahakkümü devridir; ve bu devir de, emekçilerin haklarından sirkat ve ihtilâs sonucunda husule gelmiştir. Bu devrin esasî, siyasî, idarî, medenî vesaire denilen bütün «hukuku ve kanunları da hep zikredilen tabiî ve iptidaî hakların kötüye kullanılması, kötü yorumlanması temeline dayanır. Bu yalancı kanunların himayesinde, yüzyıllardan beri emekçilerin sırtından yaşamakta olan kapitalistler, zenginler, emperyalistler yani istilâcılar tahakküm silsilelerini öyle sağlamlaştırmışlardır ki; bütün nakliyat, idare, cebir ve tasallut, istihsal, maarif ve medeniyet vasıtaları, hülâsa sosyal hayat için gereken bütün vasıtalar bunların tekeline geçmiştir. Kendi aralarında da serbest bir rekabet ve mücadele —kansız bir muharebe— devam ettirdiklerinden dolayı büyük ve kuvvetlileri küçüklerini daima yenmiş ve darmadağın sosyal ve medenî vasıtalar bunların tekelinde toplanmıştır. Bugün cihan öyle bir hale gelmiştir ki, bir yanda daima alınteri döken, emek sarfeden milyonlarca aç, çıplak ve sefil emekçiler, köylüler ve işçiler; öte yanda ise hayatın bütün saadet ve refah vası-

talarını kendi tekellerinde tutan ve sürekli bir zevkü sefâ veya safahât âlemlerinde vakit geçiren bir avuç parazit kapitalistler. Kapitalistlerin tahakküm ve saltanatı beynelmileldir, âlemşümuldur. Bugün Londra'da bulunan bir milyoner veya milyarderin tahakküm ve istibdadı, kendisini yalnız Britanya emekçileri üzerinde değil, cihanın en ücra köşelerinde, meselâ Van'ın, Erzurum'un bir köyünde bile kendisini hissettirir. Meselâ hayvanların yemliklerine veya güvercinliklere kadar kötü tesirini gösteren Cihan Savaşı böyle mütehakkim ve yağmacı kapitalistlerin ihtiraslarının tecellisi olmuştur. Bunu da artık herkes anlamıştır. Bundan ötürü, bütün kapitalistlerin tahakküm ve istiptadına ve onların icra vasıtalarına karşı mücadele etmek ve bütün hakların temel taşı olan emeği hâkim kılmağa çalışmak her vicdan ve insaf sahibi insanın en büyük vazifesidir. İnsanca görevlerini yerine getirmek insanlığın şartıdır. Buna tam kanaatımız vardır. Binaenaleyh, özetleyelim :

Emek'in maksadı ve mesleği kapitalizme ve zorbalığa karşı mücadele etmek, ve emeği ve emekçileri hâkim kılmağa çalışmak olacaktır. Bu gayeye ulaşmak için, bu fikre taraftar olanlarla bu ideale iman edenlerle ve bizzat emekçi, işçi ve köylülerle elele vererek azimle ileri yürüyecektir.»

2) Emekçiler marşı.

3) Yenişehir'in geri alınması, resmî harp tebliği, Rusya müslümanları ve Komünizm gibi havadisler :

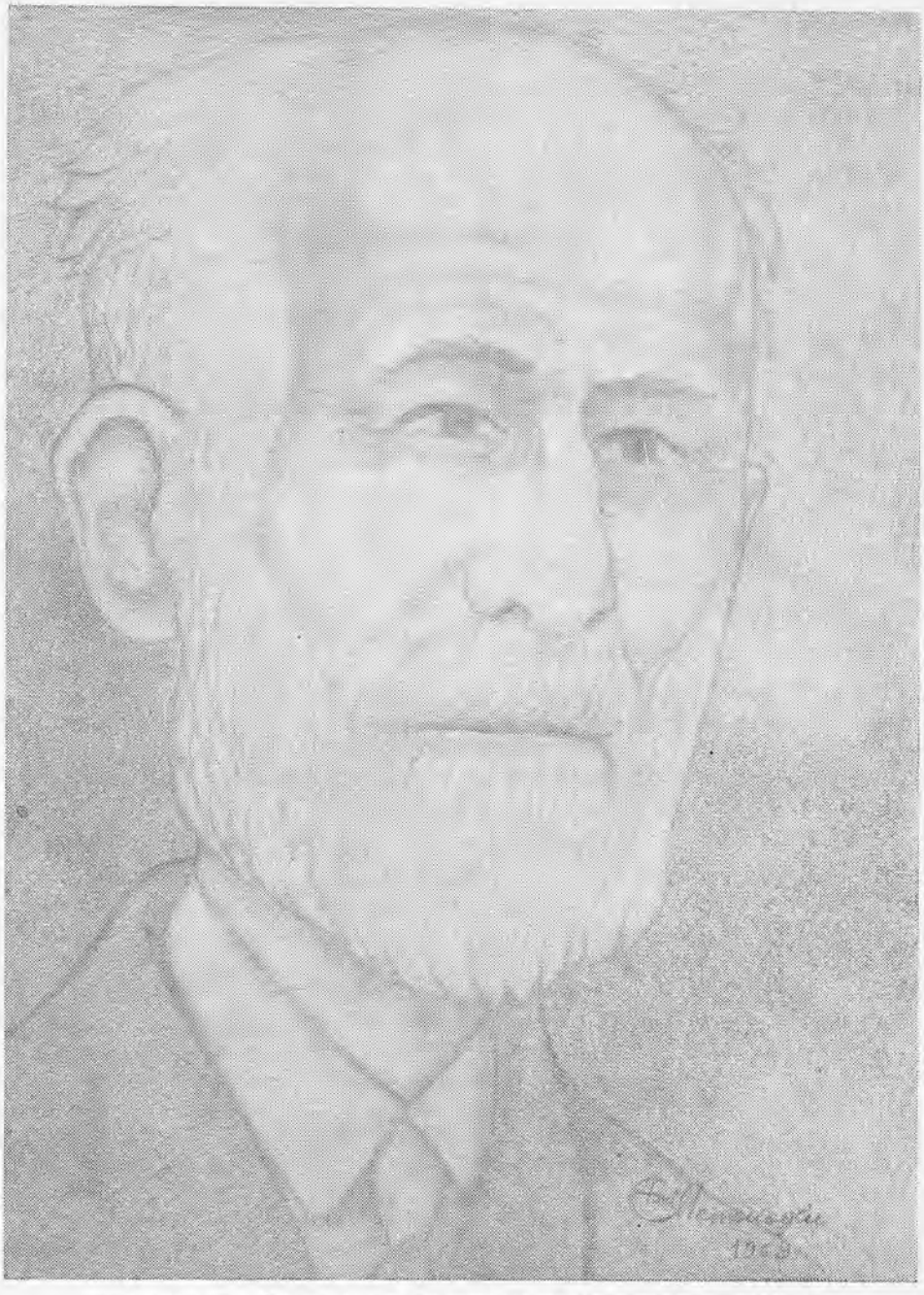
A) Kütahya mıntıkasında inhizama uğrayan şakîler perişan bir halde Gediz istikametinden kaçmaktadırlar.

Garp cephesi (13 kanûnû sanî 337) : Bursa istikametinde çekilen düşmanın takibine devam olunmaktadır. Kütahya mıntıkasında taarruzumuzla âsiler perişan bir surette firar etmekte ve şiddetle takip olunmaktadır. Birçok maktulleri defn edemiyerek müsademe mahallinde terk eylemiş ve mitralyözlerinden bir kısmı topçu ateşimizle tahrip olunmuştur...

Uşak mıntıkasında sükûnet var. Adana ve Antep mıntıkasında mühim bir hâdise olmamıştır vs...

B) Rusya'nın Ufa şehrinde toplanan Rusya ve Siberya Müslüman uleması tarafından Şûralar Merkez Hükûmetine gönderilen bir telgrafnamede : Şark milletlerinin kurtulması için Rusya tarafından gösterilen sa'y-ü gayretten dolayı Kızıl Orduya da ayrıca selâmlar gönderilmiştir.

«Bu viran memleket» i ele alan yazı saldırgan emperyalizme ve dünya kapitalizmine şiddetle çatmakta ve şöyle demektedir : «Evet daima aç ve sefil... Çalışamamak, insan olduğu halde yaşayamamak... Bir lokma ekmek ve bir günlük yiyecek için kuvvetini, kolunu velhasıl herşeyini satmak mecburiyetinde kalmak, hakîr yığınların bilmem ki ezeli bir nasibi midir? Hayır hayır! Fakir olmak, yoksul olmak, işçi olmak, hakir olmak, haksız olmak, hiç olmak demek değildir. Dünyanın yüzseksen milyon nüfusu havi geniş bir kıtasında bu davâ halloldu. Şimdi de onun ateş püsküren lavları, medeniyet perdesi altında envai mezalim ve şekavet yapan haydut ve vahşî Avrupa'nın fuhuş ve rezaletten titreşen kalbine doğru süratle akıp gidiyor. Bu dehşet ve süratten ne yapacağını şaşırıp her neye mal olursa olsun es-

Türkiye Halk İştirakiyyûn Fırkası Lideri Tokat Mebusu Nâzım
(Ressam Avni Mehmedoğlu'nun çizgileriyle)

ki dünyayı yaşatmaya çalışan son nefesinde bile aç kurt gibi rasgeldiği tarafa saldıran baronlar, bankerler, diplomatlar artık afyon yutmuş serseriler gibi düşünüp dururken, zaten çoktan bu yolun yolcusu olan bizlerin de artık davamızda ne kadar haklı olduğumuzu âleme isbat için yeni bir mecra, yeni bir istikametle yürümekliğimiz çareleri bulunmalı. Yani fakir gözyaşı döktüğü hakkın, çiftçi sapan sürdüğü toprağın, işçi demir dövdüğü ocağının tam manâsile mükâfatını görmelidir.

«Dünyayı yesem doymam» diyen emperyalizm ve kapitalizm artık mukaddes emeğe yerini bırakmalı; dünyaya kapitalistler, emperyalistler değil, ancak emek ve emekçiler hâkim olmalıdır.

5) İstanbul'da İştirakkiyûn Gazetesi :

İstanbul'un Rum vesaire emekçileri İştirakkiyûn Teşkilâtı tarafından **Neos Antropos** yani **Yeni Adam** adile yeni bir iştirakkiyûn gazetesi yayınlamağa başlamıştır. Gazete, Beynelmilel İşçi Birlikleri Şûrasının cihan emekçilerine yayınladığı bildiriyi yazmakta; ve Rum emekçilerini hem Venizelos ve hem Kostantin aleyhine ve içtimaî iştirakiyyûn inkılâbı yoluna davet ve teşvik etmektedir.

6) Karpinski'den çevrilerek tefrika edilecek bir eser **(Şûralar Hükûmeti Nedir? Ve Nasıl Yapılır?)** öğütlenmektedir.

7) **Halk İştirakkiyyûn Fırkası** Ankara Merkez Heyeti tarafından Aralık ayının yirmi ikinci Perşembe günü, Cuma gecesi, Öğretmen Okulu (Darülmuallimîn) konferans salonunda verilen müsamerede, Büyük Millet Meclisinde Afyonkarahisar Mebusu Mehmet Şükrü yoldaş bir konferans vermiştir.

«Muhterem yoldaşlar!» diye söze başlayan hatip, bu konferansında, dünyadaki yeni fikir akımlarını anlatarak **Halk İştirakkiyyûn Fırkası**'nın kuruluş sebebini açıklıyor. Hatibe göre, bütün dünya emekçilerinin iştirakkiyyûn devrimine doğu emekçilerinin de katılmakta olduğu bir zamanda, bizim bu insanî ve sosyal devrime yabancı kalmaklığımız, daha doğrusu gözlerimizi kapamaklığımız doğru olamazdı. İşte, bu bizde de dikkat nazarından tutulmayarak **Halk İştirakkiyyûn Fırkası** teessüs ve teşekkül etmiştir. Bu Cihan İnkılâbının, bu insanî idealin temellerini meydana getiren iştirakkiyyûn mesleğinin halk tarafıdan iyice anlaşılmasını sağlamak maksadiyle, Ankara Merkez Heyeti bu müsamere ve konferansı tertibe teşebbüs ve muvaffak olmuştur.

Halk iştirakkiyyûn devrimi nedir? Konferansçı bu soruyu ortaya attıktan sonra şöyle diyor :

Bunun tafsilâtını basılmakta olan, ve yakında cümlenize verilecek bulunan, Parti'nin siyasî programı ve nizamnamesinde okuyacaksınız. Bendeniz şimdilik pek lüzumlu saydığım bir iki noktadan bahsedeceğim. Bu parti; gizli **Komünist Partisi** ile halkçıların birleşmesinden husüle gelmiş; ve, program ve nizamnamesini hükûmete vererek resmen tanınmış bir partidir. Partinin gayesi memleketin en mazlûm ve mağdur halkı bulunan köylü, işçi ve emekçilerin haklarını savunmak, halkın haklarını halka vermek, halkı kendi mukadderatına bilfiil sahip kılmak ve tabiî iradesine malik etmek-

tir. Parti, bu mutlu ve insanî görevini yaparken, kundakçıların «iştirak» kelimesinden bazı anlamlar çıkarması uzak görünmemektedir. Parti programının birçok maddeleri dinden ve aile hukukundan bahsediyor. Bu iki önemli bahis, bundan önceki müsamerede, Şeyh Servet ve Ziynetullah yoldaşlar tarafından verilen konferanslarda şerh ve izah edilmiş olmasına rağmen «iştirakkiyyûn» kelimesinden belli bir kesitle bazı anlamlar çıkarmak isteyen bombacılar: «iştirakkiyyûn demek herşeyde ve özellikle kadınlarda da iştirak yani ortaklık demektir» diyorlar. Hiç şüphesiz bu sözler halkımızın zihnini bozarak, ihlâl ederek, baykuş gibi daima milletin başında ötmek isteyen insanlar tarafından söylenmektedir. Bu sözlerin hiçbir kıymeti yoktur. Çünkü, parti programının bir maddesinde: **Hukuk-u aile şeriat dairesinde mahfuzdur,** dediği gibi; diğer bir maddesinde de: **Asr-ı saadetteki samimiyet-i müşterekeyyi** iadeyi çalışacaktır, demekle islamî hakikat dairesinde hareket edeceğini göstermiştir. (Alkışlar...)

8) 15 Aralık 1920 tarihli beyannamenin metni:

9) Fransız sosyalistlerinin kongresinde hazır bulunan meşhur Klara Zetkin'in nutku.

10) Çin'de, bir Uzak Doğu İştirakkiyyûn Kongresinden bahsediliyor. Toplantıda Japonya'dan 18, Kore'den 3, Çin'den 40, Formoza adasından 1 murahhas hazır bulunmuştur.

11) Moskova'da, umum Rusya'da bulunan Türk-İslâm komünistleri murahhaslarından mürekkep bir müşavere heyeti toplanmıştır. Toplantıda Kırgızistan, Azerbaycan, Türkistan, Kırım, Terek, Dağıstan, Siberya vesaire ülkelerde sakin Türk komünistlerinin murahhasları hazır bulunmuştur. Umum Rusya Türk kabileleri arasında Faaliyet Merkez Dairesinin Başkanlık Heyeti seçilmiştir. Başkanlık Heyetine Seyit Aliyef, Neriman Nerimanof ve Şemgolof yoldaşlar seçilmiştir.

12) Muhtelif Balkan memleketleri emekçilerinin ve sosyalistlerinin birleşmesinden meydana gelen «Balkan Sosyalist Federasyonu» mevcut olduğu bilinmektedir. Balkan Sosyalist Federasyonu —yani Balkan memleketleri sosyalistleri uyuşması— 1919 yılından beri Üçüncü Enternasyonal'e dahildir. Bulgaristan'da iki «Tisniyak» (Darlar) veya «Tisni sosyalisti» (Dar Sosyalistleri) Partisi de bu Federasyonun bir cüz'ü ve bundan ötürü Üçüncü Enternasyonalin bir müfrezesidir. Daha sonra «Bulgaristan Komünist Partisi» adiyle çıkan bu parti içinde oldukça önemli sayıda Rumeli ve Trakya Türkleri de mevcut bulunmaktadır. Hattâ, Bulgaristan Sobranya'sında —Millet Meclisinde— bile komünist mebusları vardır.

13) **Doğuda** başlıklı bir aktarma havadiste İngilizlerle istilâcı Yunan ordularına ve Venizelos'la Damat Ferid'e çatan şu satırlar göze çarpıyor: Baron Vrangel'in Kırım yarımadasında uğradığı büyük bozgun İtilâf Devletlerini şaşırttı. İngiltere ve özellikle Fransa, Vrangel, Petlivar ve Balahoviç vasıtasıyla Bolşevikleri daima işgal etmek istiyorlardı. Fakat, Rusya'nın kızıl askerleri Lehistan'ı barışa zorladıktan sonra bütün kuvvetleriyle öbürlerinin üzerine saldırdılar ve az vakit içinde kendi topraklarından kovdular.

Vrangel bozulduktan sonra Venizelos da düştü ve Yunanistan'dan kaçtı. Ardı sıra, İzmir cephesindeki Yunan askerlerinin Başkumandanı General Paraskevopulos da harp meydanını bıraktı ve Fransa'ya sığındı. Bu sebepten ötürü Yunan askerlerinde bir perişanlık oldu ve Mustafa Kemal Paşa'nın «MİLLÎ KUVVETLERİ» güç kazandı.

Vrangel Kırım'da bulunur, Venizelos Atina'da idare ederken, İstanbul iki ateş arasında bulunuyordu. İtilâf Devletlerinin, İstanbul'da siyasî ve askerî nüfuzları elbette büyüktü. O zaman İstanbul Hükûmeti ne yapacağını bilmiyordu. Damat Ferid Paşa adeta bir İngiliz Komiseri gibi iş görüyordu. Bu Sadırâzam düştükten sonra, yerine Tevfik - İzzet Paşalar geldiler ki, bu değişiklikten maksat, İstanbul ile Anadolu'yu barıştırmaktı. Fakat, bu barıştırma bugün biraz güçtür. Çünkü, İtilâf Devletlerinin Doğudaki kuvvetleri kırıldı. Vrangel; bolşevizmin Anadolu'da yayılmasına büyük bir engeldi. Ve engel şimdi yok. Bundan başka İngiltere'nin âleti olan Venizelos'un yerine de Almanya'nın eski dostları Ralis ve Gonalis idare ediyorlar.

İtilâf Devletleri Türkiye'yi aralarında paylaşmak için Yunan askerlerini toplayamazlar. Venizelos küçük Yunanistan'dan büyük bir Yunanistan yaptı. Bununla beraber bu diktatör yine düştü. Çünkü, Yunan ehalisi artık bu uzun süren savaştan bıktı, ve muharebe etmek istemiyor. İngiltere'yle Fransa'nın yeni Yunan Hükûmetine o kadar itimatları yok, ona güvenmiyorlar. TÜRKİYE'NİN DE YUNAN ASKERİ VASITASİLE TAKSİMİ BUGÜN DAHA MÜŞKÜLDÜR. Bu sebepten dolayı MUSTAFA KEMAL PAŞA'NIN KUVVETİ DE ARTMIŞTIR. Hattâ, geçenlerde İtilâf Devletlerine göndermiş olduğu notasında, İzmir ve Trakya'nın tahliyesini istemiştir. Beri taraftan da, Batı Devletleri, Anadolu ile bir barışma, anlaşma yolunu arıyorlar. Her halde, şimdi, doğudaki durum başkalaştı ve ANADOLU'DA MUTLAK HÂKİM MUSTAFA KEMAL PAŞA'DIR. İlerde işlerin ne renk alacağını şimdiden tayin etmek mümkün değildir. Fakat, bugün Anadolu'da «nasyonalizm» (milliyetçilik) duyguları pek kuvvetlidir ve bu tabiî bir haldir. Çünkü her millet kendi toprağını yabancı boyunduruğundan kurtarmak için her türlü cehti ve gayreti gösterir...

Nazariyeci Muhiddin ve Türkiye'ye Özgü Komünizm Teorisi

Millî Kurtuluş Savaşı sırasında, Ankara'da yayınlanan **Anadolu'da Yeni Gün** gazetesi, —Mustafa Kemal Paşa'nın resmen kurdurduğu— TÜRKİYE KOMÜNİST FIRKASI'nın seçkin kalemlerinden Yunus Nadi'nin elindeydi. Bu gazetede, yeni nazariyeyi işleyenler, memlekete göre biçilmiş bir komünizm kaftanı hazırlamak niyetinde idiler. Yunus Nadi (Abalıoğlu)'nin yanında, yeni nazariyeyi işlemeye ve TÜRKİYE'NİN BEDENİNE UYGUN BİR KOMÜNİZM KAFTANI BİÇMEYE çalışanlardan biri de Muhittin (Birgen) di.

Muhiddin'in o devirde —ve belli bir süre içinde— ifade etmek istediği görüşleri, kısaca, şöyle toplayabiliriz:

1 — Memleketimiz içte, derin reformlara muhtaçtır.

2 — Bolşeviklerden büsbütün ayrı düşünemeyiz. Fakat, BOLŞEVİKLİK ÖRNEĞİNİ de tıpatıp taklit edemeyiz. Bizde, büyük toprak meselesi, büyük kapital ve yoğunlaşmış işçi yoktur.

3 — Komünizm fikrinin bizdeki uygulanması yepyeni bir biçime bürünecektir. Zira, sosyal ve politik yapımız, özellikle ekonomik ihtiyacımız bunu emrediyor.

4 — Tutacağımız yol, KANLI VE GÜRÜLTÜLÜ İHTİLÂLLER yerine, AĞIR AĞIR VE AHENKLİ DEĞİŞİKLİKLER yolu yani REFORM YOLU olmalıdır.

5 — Bize, çevirme programlar değil, memleketin yapısından doğan canlı ve gerçek planlar gerek.

6 — Bürokrasi fikri yıkılmalı; halkın kendi kendisini yönetebileceği bir usul konmalıdır.

7 — Bolşevikler kapitalleri yıktılar. Bizde yıkılacak kapital yoktur. Ancak, kamu çıkarları fikri özel çıkarlar fikrine, emekte karaborsaya hâkim olmalıdır.

8 — Öyle bir program yapalım ki, DÜNYA DEVRİMİNİ ADIM ADIM İZLESİN, fakat memlekete zararı dokunacak sarsıntılardan kaçınsın.

9 — KOMÜNİZM FİKRİNE muhalif değil, DOSTUZ. Fakat, dünyadaki bütün sosyal meseleleri çözmek için, KARL MARKS'IN AVRUPA TOPLUMUNU GÖZ ÖNÜNDE TUTARAK YAPTIĞI PROGRAMI OLDUĞU GİBİ ÇEVİRMEK yetmez. Biz, komünizmi böyle anlamıyoruz. KARL MARKS DA BÖYLE DEMEMİŞTİR. Komünizm bir görüş ve anlayış biçimidir. KARL MARKS'IN SUNDUĞU PROGRAM ANCAK BİR KALIP olabilir. Komünizm bir ruhtur, bir sistemdir. Bu ruhu muhafaza etmek şartıyla, HERHANGİ BİR BİÇİM düşünülebilir.

10 — Bolşeviklik, komünizmin bir şeklidir; komünistliğin büründüğü bir biçimdir.

11 — BOLŞEVİK OLMADAN KOMÜNİST OLUNABİLİR. KOMÜNİST OLMAK İÇİN DE, mutlaka, KARL MARKS'IN ÇİZDİĞİ UYGULAMA PROGRAMINI AYNEN KABUL ETMEK GEREKMEZ. Yani, MARKS'IN PROGRAMINI TIPATIP BENİMSEMEDEN KOMÜNİST OLABİLİRİZ; ve, KOMÜNİST OLDUĞUMUZ HALDE DE BOLŞEVİK OLMAYABİLİRİZ.

12 — Karl Marks'ın teorisinde temel şudur:

a) Hükûmet yerine umumun ortak işlerini görecek bir örgüt;

b) İnsanlar arasında eşit bölüştürme;

c) Gerçek çıkarları toplum çıkarlarında aramak.

BİZ BU ESASLARI KABUL EDİYOR ve MEMLEKETİMİZDE KOMÜNİZM İÇİN YER OLABİLECEĞİNE inanıyoruz.

13 — Karl Marks, PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜNÜ ileri sürüyor. Bu, Avrupa toplumunun dünkü biçimine göre övütlenmiş bir tedbirdir. Bizde,

mutlaka kanlı bir ihtilâl gerekmez. MARKS BUGÜN SAĞ OLSAYDI başka bir tecbir övütleyebilirdi. BİZ, KOMÜNİZMİ MARKS NAZARİYESİNİN KOYDUĞU TAŞ KESİLMİŞ KAİDELERE GÖRE ANLAMAYIZ.

14 — BİZ KOMÜNİSTİZ, fakat Marks'ın programını olduğu gibi almak zorunda değiliz. KOMÜNİST OLDUK DİYE DE, HİÇ KİMSE BOLŞEVİK OLMAMIZI ŞART KOŞAMAZ.

15 — Elimize geçen bir kitabı çevirmek suretiyle iş görülmesine karşıyız. Bizde, kapital ve tasarruf hakkı aleyhtarlığı edebiyatı taklitçi bir romantizmdir. Millî güçlerimizi birbirlerine karşı boş bir savaşla israf edersek çılgınlık etmiş oluruz.

16 — Öyle davranalım ki; şu kırık dökük yurdun her kuvvet parçası DÜNYA DEVRİMİNİN GERÇEKLEŞMESİNDE BİR ELEMAN VE BİR FAKTÖR OLSUN.

17 — Bizim sosyal ve ekonomik şartlarımız Avrupa toplumunun biçimlenip örgütlenmiş şartlarından pek ayrıdır. Bunun içindir ki, Programımız KİTAPÇA belki tam görülmeyecek. Bu Program, ORTADAN ÇOK İLERİ bir Programdır. KARL MARKS'IN KİTAPLARINI DEĞİL, KENDİSİNİ HOŞNUT ETMEK GEREK.

18 — Dünyada BÜYÜK BİR DEVRİM HAREKETİ OLUYOR. Anadolu Türkiyesi iki büyük fikrin ve gücün çarpışma alanında:

a) Batıda emperyalist ve kapitalist dünya;

b) Doğuda, —Komünizmi kendisine özgü biçimde uygulayan— RUS BOLŞEVİZMİ.

Birincisi kanımıza susamış düşman. Yiyeceğini bizim cesedimizden, gıdasını bizim na'şımızdan almak zorunda olan düşman.

Dünya politikası bakımından, ikinci fikir bizimdir. Onunla beraber yürümek zorundayız.

19 — Batıdan askerî bir istilâ tehlikesi, Doğudan SOSYAL BİR DEVRİM ihtimâli ile karşıkarşıyayız; ve, BU SOSYAL DEVRİMLE BERABER YÜRÜMEK gibi kesin ve hayatî bir zorunluluk karşısındayız.

20 — Doğudan gelen fikir. bu SOSYAL DEVRİME UYMAMIZI isteyecek. Bizim görevimiz, bu SOSYAL DEVRİME UYMAK değil, O DEVRİMİ BİZE UYDURMAK yani O İNKILÂBI MİLLÎ VARLIĞIMIZIN MENFAATLERİNE UYDURMAKTIR.

21 — Bu KAÇINILMAZ VE GEREKLİ DEVRİMİ MİLLÎ VARLIĞIMIZIN ÇIKARLARİYLE uzlaştıralım. İnkılâp bizden faydalanmasın, biz İnkılâptan faydalanalım. DÜNYA DEVRİMİ BİZDEN DEĞİL BİZ ONDAN YARARLANALIM.

22 — Bolşeviklere göre: Bütün politik ve sosyal kımıldanışların faktörleri ekonomiktir. BİZ DE BU FİKİRDEYİZ. Onlarla birleştiğimiz noktalar şunlar:

a) Ekonomik olayları gizli ve kahredici bir güç olarak yöneten büyük ve başıboş kapital makinasının başıboş oyunlarına karşıyız. Bankacılık, anonim şirketçilik gibi üretim ve tüketimcileri ezmekten ibaret bir ruhla iş-

leyen sermaye makinelerinin şiddetle aleyhindeyiz. Kapitalin, hernerede olursa olsun, birikmesine ve yığılmasına da muhalifiz.

b) Bolşeviklerle beraber biz de isteriz ki, ekonomik olayların düzenini sağlayan kuvvet bir denge değil bir ahenk olsun. Sosyal adalette hak kavramı kapitale değil emeğe eklensin.

c) Zenginlik ulusundur; servet milletindir. Bundan ötürü, millî servete, taşıma vasıtalarına, üretim ve tüketime hiç bir kişi, maddî veya manevî, tasarruf edemez ve imtiyaz yoktur.

23 — Bolşeviklerden ayrıldığımız noktalara gelince :

a) Onlar, bir hamlede, tasarruf hakkını kaldırıyorlar. Biz ise, memleketimizde tasarruf hakkı diye ciddi bir mesele tanımıyoruz.

b) Onlar, kapitali tanımıyorlar. Biz ise, kapitali —bugünkü mevcudu itibariyle ve bir dereceye kadar— tanımak gerektiğini söylüyoruz. Bizde, Avrupa'daki biçimde, sermayeler yoktur. Sermayelere karşı küçük bir kımıldama memleketi bir anda büsbütün fakirleştirebilir. Bizde, sermaye, bugün, kişinin malı olarak çalışmalıdır. Ancak, bankacılık ve anonim şirketçilik biçiminde değil, KOOPERATİF ŞEKLİNDE.

c) Bolşevikler parayı ve ticareti kaldırıyorlar. Biz ise parayı kaldırmıyoruz. Şu kayd ile ki, NE ZAMAN YERYÜZÜNDEN PARA KALKARSA, BOLŞEVİKLERLE BERABER, BİZ DE KALDIRABİLİRİZ.

Ticareti kaldırmıyoruz. Fakat, ticaret —diyoruz— ekonomik olayların ve mübadele veya dağıtımın gerekli masrafları nispetini geçmeyecek usuller ve kaideler altına alınsın.

d) Bolşeviklerin ENTERNASYONAL İLİŞKİLER, ÖĞRETİM, EĞİTİM VE HUKUK MESELELERİ hakkında kaldırdıkları esaslara gelince, bunlar da, GEREKLİ UFAK DEĞİŞİKLİKLERLE BİZE AKTARILABİLECEKTİR.

*
**

Anadolu'da Yeni Gün'ün nazariyecisi, harcadığı fikir çabası sonunda, şöyle diyordu :

«Böylece, elimize bir Program çıkmış olur. Öyle bir Program ki, bununla sade memleketi bugünkü bâdireden ve hercümerçten kurtarmak değil, belki de gelecekte dünyanın ençok kendisini toplamış ve yürümüş bir memleketi yapabiliriz.» (31 Ağustos 1920) (*).

Demek oluyor ki, Yunus Nadi (Abalıoğlu) ve Mahmut Esat (Bozkurt) ile beraber **Anadolu'da Yeni Gün**'ün kalburüstü düşünür ve yazarlarından olan Muhiddin (Birgen)'in sunduğu bu orijinal ve bize özgü komünizm teorisi, memleketi karmakarışık ve tehlikeli durumdan kurtarmakla kalmayacak, Türkiye, bu sayede, dünyanın en ileri ülkesi olabilecektir.

Nazariyecimizin o devirdeki inancına göre, vatanı ölümden kurtarıp mutluluğa kavuşturacak biricik yol da buydu.

(*) **Anadolu'da Yeni Gün**, No : 11, 14, 18.

Bir Cevap

Cihad Baban'ın Cumhuriyet gazetesinin **7 Şubat 1970** tarihli sayısında GÜNDEN GÜNE sütununda yayınlanan yazısını, dergimiz sayfalarına alıyoruz.

TEŞEKKÜR BORÇLUYUZ

Sol cephedeki Aydınlık dergisi mensupları arasında fikir ve eylem anlaşmazlığı yüzünden bir bölünme olduğu ve bir grubun Aydınlık dergisinden ayrılarak (Aydınlık Proleter Devrimci) dergisini çıkarmaya başladığını okuduk.

Biz sol kanattaki bu kavgalara, tartışmalara hiç karışacak değiliz!... Yalnız sol cephede yer alan kişilere bu mücadeleyi açıkça ve kanunun boşluklarına sığınmaya tenezzül etmeden yaptıkları için teşekkür edeceğiz!... Bu kimseler artık hiç çekinmeden, ağızlarında gevelenen birtakım sözleri erkekçe ortaya koymuşlardır. Meselâ: Birtakım solun ortasında görünen aşırı sola göz kırpan kişilerin Marksist vocabulairini anlamayanları aldatmak, onların bilinçsizliğini sömürmek amacıyla (demokratik devrim), (millî demokratik devrim), (demokratik halk devrimi) gibi içinde demokrasi tuzu bulunan bir salatayı etraflarındakilere yedirerek onları yavaş yavaş komünizme doğru itelemeye çalışmalarını bu kimseler kesin olarak beğenmemektedirler.

Çünkü And gazetesinin devrimcileri kelimeleri hiç çiğnemeden «millî demokratik devrim teorisi Marks, Engels, Lenin, Stalin, ve Mao düşüncelerinden meydana gelen bilimsel sosyalizmin, emperyalizmin sömürü alanı olan ülkelerde emperyalizme ve yerli uşaklarına karşı devrim teorisidir» demekte ve yazmaktadır.

Şimdi vatandaşlar artık iyi bilmelidirler ki, demokratik halk devrimi, millî demokratik devrim ilh. gibi kavramlar Türkiye'de Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun düşüncelerini ellerinden gelirse tatbik edecek olan ve demokrasiyi sevmeyen kimselerin patentidir.

Eğer siz Marksist değilseniz bu durum karşısında demokratik halk devrimi veya millî demokratik devrim ile ilişkiniz olmamak lâzım gelir. Yine bu marksist arkadaşlara çok teşekkür ederiz ki, Atatürk devrimciliği kavramı üzerindeki karanlığı da ve o yobazlığı da kaldırmışlardır. Bir sürü solcu oportünist de sola bilinçli insan kazandırmanın namuslu yolundan

ayrılarak marksizm devrimciliği ile Atatürk devrimciliğini bilerek birbirine karıştırmışlar, Atatürk'ü Marksizm oltasında yem olarak kullanmak istemişlerdir. And dergisindeki proleter Aydınlıkçılar bu sahte tutumun da karşısına çıkmışlar ve şu ibareyi açıkça kullanmışlardır :

«Biz proleter devrimcileri ülkemizde genel olarak küçük burjuvazinin ve millî burjuvazinin siyasî akımı olan Kemalizme tutarlı millî kurtuluşçuluk olarak bakmayız, küçük burjuvazinin ve millî burjuvazinin bütün siyasî akımları gibi Kemalizm de bir yanı ile devrimci, bir yanı ile teslimiyetçi, emperyalizmle uzlaşır bir akımdır...»

*
**

Görülüyor ki, Türkiye'de eveleme, geveleme devri geçmiş, köprüler atılmış, Marksizm, Leninizm, Stalinizm ve Mao taklit ve doktrini tartışmalara, kavgalara, ayrılmalara, bölünmelere yol açacak hale gelmiştir.

Hukuken olmasa bile fiilen Türkiye'de komünist düşünce kendisini açıklamış ve artık Atatürk'ün ve onun devrimlerini kendilerine siper etme ihtiyacından da kurtulmuşa benzemektedir. Bu olanağı tespit etmekte fayda vardır.

Cihat Baban

Cumhuriyet gazetesi, 7 Şubat 1970

*
**

Emperyalizmin, bütün dünya halklarının kurtuluşuna karşı kullandığı baş ideolojik silâhın, anti-komünizm olduğu bilinen bir gerçektir. Emperyalizmin sömürülen ülkelerdeki kiralık kalemleri bu silâha sarılarak anti-emperyalist güçleri bölme ve emperyalizme **hizmet** görevlerini yerine getirmeye çalışırlar. Yukarıdaki makalenin yazarı «Atatürkçülüğü» kimseye bırakmayan Cihat Baban, 1952 yılında Atatürk'ün tam bağımsızlık ilkesine en ağır darbe indirilip NATO'ya bağlanma kararı alınırken Meclis'de şöyle konuşuyordu :

«Arkadaşlarım, biraz sonra reylerinizi vereceksiniz. Hiçbir hizmetiniz bugünki tarihi hizmetiniz kadar şerefli ve kıymetli olmayacaktır. (Oooo sesleri... Meclis Başkanı : Sürçü lisan oldu.)» (TBMM Zabıt Ceridesi, Cilt 13, Devre IX, Toplantı II, 1952)

Tarihinde bir millî kurtuluş zaferi bulunan Millet Meclisi, kürsüsüne bir mebus çıkmakta ve Türkiye'nin Amerikan emperyalizminin boyunduruğu altına girişinin perçinlenmesini, bütün millî kurtuluş savaşlarının ve halkımızın baş düşmanı, emperyalizmin saldırgan askerî örgütü NATO'ya bağlanmayı, en «tarihî» ve en «şerefli» hizmet olarak nitelendirmektedir. Ve bu konuşma karşısında işbirlikçi güçlerin hâkim olduğu Meclis sıralarından bile, bu hatibe itirazlar ve «Oooo sesleri» yükselmekte ve işbirlikçi DP mensubu Meclis Başkanı dahi «Sürçü lisan oldu» demek zorunda kalmaktadır.

Millî Kurtuluş Savaşımızın önderi olan Mustafa Kemal'i savunmak, herhalde onun bağımsızlık ilkesinden tamamen ayrılan bir kişinin çizgisi

olamaz. Halkımızın devrimci mücadelesi, «Atatürkçülük» kisvesi altında emperyalizme hizmet edenlerin maskesini her geçen gün düşürmektedir. Şunu da hatırlatalım ki, Millî Kurtuluş Mücadelesi, işçi sınıfına ve onun devrimcilerine karşı düşmanlık politikası ile değil, dünya proleter devrimci hareketi ile dayanışma ve dostluk ilkesini izleyerek yürütülür ve zafere ulaşır. Tıpkı Mustafa Kemal'in ve onun önderliğinde halkımızın yaptığı gibi.

Proleter Devrimci AYDINLIK olarak kimliğimizi açıkça belirtiyoruz: Dergimiz işçi sınıfının devrimci hareketinin bir parçasıdır. Bu kimliğimiz ile halkımızın bütün ilerici ve devrimci mücadelelerinin, Mustafa Kemal önderliğindeki millî kurtuluş mücadelemizin ve demokratik yönde bir hareket olan 27 Mayıs hareketinin mirasçısıyız. Ve biz, halkımızın bilincinde yaşattığı bu devrimci mirası eleştirerek benimser, onu millî bağımsızlık ve demokrasi mücadelemizin bir silâhı haline getiririz. Proleter devrimcileri, Cihat Baban gibilerin, emperyalizm ve işbirlikçilere yaptığı bütün ihbarlara ve bütün bölücü çabalara rağmen, halkımızın en devrimci ve en yurtsever sınıfının işçi sınıfı ve onun devrimci hareketi olduğu gerçeğini mücadeleleriyle gösterip, emperyalizme karşı bütün millici ve demokratik güçlerle aynı safta yer alırlar. Bu saflar, yalnız proleter devrimcilerin değil, kurtuluş yolu bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinden geçen bütün halkımızın devrimci saflarıdır. Bu saflar hangi düşünce ve inançta olursa olsun bütün yurtseverlerin saflarıdır.

Bu yazı dolayısıyla şunu da belirtmek isteriz ki, basın tarihimizde, yarım yüzyıldır ilerici ve demokratik bir çizgi izleyen **Cumhuriyet** gazetesi, Cihat Baban gibi yazarlara sayfalarında yer vermekle bu onurlu geçmişine ve bugün Türkiye'deki demokratik tutumuna gölge düşürür.

Proleter Devrimci AYDINLIK

TÜSTAV

Kıvılcım Kitabevi Devrimcilere Sunar

MAO ZEDUNG

Seçilmiş Eserler 1	ingilizce, almanca, fransızca	18,00 TL.
» » **2**	» » »	18,00 TL.
» » **3**	» » »	18,00 TL.
» » **4**	» » »	18,00 TL.
Seçilmiş Askerî Yazılar	ingilizce	15,00 TL.
Başkan Mao Zedung'un sözleri	ingilizce, almanca, fransızca	3,30 TL.

LİN BİAO

Çin KP'nin IX. Millî Kongre'sinde okunan rapor	türkçe	1,80 TL.
PEKING INFORMATION - haftalık dergi -	ingilizce, almanca, fransızca	0,65 TL.

KÜBA'dan

GRANMA - Haftalık gazete -	ingilizce, fransızca	1,30 TL.

İsteme adresi : KIVILCIM, c/0 Dağyeli, 8 München 45, Neuherbergstr. 117/5 BATI ALMANYA

Ödeme, Milletlerarası Cevap Kuponu yoluyla yapılabilir.

DEVRİM

"İDARİ MASLAHATÇILAR ESASLI DEVRİM YAPAMAZ" - GAZİ MUSTAFA KEMAL

Yarının Türkiye'sini Kuracak

Olanların Gazetesi

Devrimci !

Devrim Oku,

Devrim Okut.

Adres : Adakale Sok. 28/4, Yenişehir - Ankara